GHEORGHE SÂSÂRMAN
PROBA TĂCERII

CUPRINS

ÎN LUMEA Q

Coridoare pustii. Mereu aceleași. Pardoseala moale înăbușă până și zgomotul pașilor. Cabine goale. Liniște.

Liniștea îți pătrunde în creier, îți hăuie în timpane, ca din fundul unui ghioc. În casa copilăriei lui Juan, într-o vitrină de studio, un asemenea ghioc îi oferea lungi clipe de desfătare. Îl ducea la ureche și, cu ochii întredeschişi, micul Juanito visa țărmuri stâncoase și valuri, visa furtuni și arhipelaguri necunoscute.

Acum ar sfărâma cochilia aceasta care îl ține prizonier liniștii. O cochilie uriașă, metalică, impenetrabilă, pe care oamenii au botezat-o „astronavă”, vădit încântați de realizarea lor. Dar mai știe că liniștea înseamnă viață: trăiește, respiră.

Ar fi putut să recurgă la narcoză sau la hipotermie. Somnul alb, fără coșmaruri, ar fi luat atunci locul liniștii. Insă Juan se temea că n-o să se mai trezească. E absurd, poate, dar se teme. Nu-i pasă de Dana și nici de Dick. Pot zice ce vor. El se teme pentru viața lui, și dacă o va pierde, nimeni, nici Dana și nici Dick nu o să-i dea alta în loc.

Au pornit nouă. Flori. Urale. Mulțimea delirantă aclama pe temerarii astronauți. Pe bordul „Andromedei” — nouă oameni. Și în fața lor — nemărginirea. Plecare entuziastă, demnă de tradițiile unor zboruri, e drept, mai scurte, dar nu lipsite de glorie. În entuziasmul general nemulțumirile au fost uitate pentru câteva clipe. Căci Juan și-a dorit să fie măcar secund și

era convins că ar fi meritat-o pe deplin. A trebuit să cedeze însă locul lui Dick, fără să înțeleagă de ce, rămânând pe mai departe simplu pilot. Oricum, plecau. Plini de încredere. Plini de curaj.

Ceva nelămurit, poate tocmai frica, îl atrage mereu pe Juan spre ultima cabină. Calcă rar și absent, ca un somnambul, iar pardoseala moale îi înăbușă zgomotul pașilor. Coridoare lungi și pustii. Juan se apropie de ușa cabinei care îl atrage ca o prevestire fatală. Acolo zac șase cadavre. Șase membri ai echipajului care nu vor mal cobori pe Pământ pe picioarele lor. Așteaptă, congelați, ultimul popas.

Juan se apropie încet, tot mai încet, de ușă. Iar ușa se dă brusc în lături. Probabil că dacă vreunul dintre cei șase morți sau toți șase deodată s-ar năpusti afară, urlând sau cântând, pilotul nici n-ar tresări. Dar trec câteva clipe fără să se arate nimeni. Apoi Juan încremenește, căci în prag apare Dana, palidă și tristă.

Ce caută ea aici? Îl privește în treacăt, fără să-i spună nimic, și trece, mândră, pe lângă el.

Juan se furișează înăuntru, prin ușa rămasă întredeschisă. Frigul e pătrunzător. Șase sicrie improvizate se aliniază sub o prelată transparentă. La sicriul lui Xant — o pictură reprezentând un buchet de flori. Florile lui preferate. Azi se împlinește un an de la moartea lui. De aceea venise Dana. I-a adus flori. Pictate. Flori adevărate nu sunt.

Lui Juan îi e frig.

*

Dick știe că viața pe astronavă a apucat-o pe un făgaș primejdios. De când comandantul închisese ochii pentru totdeauna, iar el, în calitate de secund, îi luase locul, s-a străduit să mențină moralul echipajului, să antreneze oamenii într-o ocupație care să le facă neobservată scurgerea timpului. Când toate prevederile instrucțiunilor s-au epuizat, a născocit felurite munci și distracții și a încurajat orice inițiativă în acest sens. Cu toate acestea, încetul cu încetul, moartea și liniștea puneau stăpânire pe navă. Și iată că acum, când au mai rămas două treimi din drumul până la Pământ, echipajul și-a încetat, practic, existența. Cei trei supraviețuitori se retrag într-o izolare tot mai deplină.

Sunt momente în care omul, fie el oricât de tare, se dă bătut. Viitoarea vieții e mai puternică decât orice împotrivire. Neînfrânt, dar zdrobit, cu brațele încrucișate, omul privește neputincios apropierea primejdiei. Continuă să trăiască, să creadă în viață. Dar atât.

Dick își îndeplinește cu conștiinciozitate programul zilnic. Verifică parametrii traiectoriei, controlează înregistrările sistemului de securitate și, din când în când, mai mult ca destindere, preia comanda zborului de la pilotul automat. În fiecare zi se bărbierește, execută exercițiile de educație fizică, își redactează jurnalul. Cunoaște data și coordonatele, distanța și timpul până la Pământ, rezerva de combustibil și viteza relativă.

A renunțat de mult să-i mai cicălească pe Dana și pe Juan. De la moartea lui Xant, Dana a devenit cu fiecare zi mai tăcută și mai absorbită. Stă zile în șir fără să scoată o vorbă. Dick a lăsat-o în pace. De fapt ea e medicul expediției și nu este solicitată în prezent de nimeni.

Juan l-a evitat încă de la început. Dick știe că îl invidiază pentru postul de secund și, cu toate că nu îi inspiră o antipatie netă, s-a ferit întotdeauna să-și facă de lucru cu el. S-au menținut tot timpul în relații stricte de serviciu, iar de când au rămas în trei n-au mai schimbat nicio vorbă.

Așa trec zilele, una ca alta, și numai calendarul le consemnează trecerea. Și jurnalul lui Dick. Filele jurnalului, redactate metodic, seamănă între ele și sunt cu fiecare zi mai scurte.

Astăzi însă Dick are o presimțire. S-a trezit cu sentimentul nelămurit că ceva are să se întâmple. Sentimentul acesta l-a urmărit mereu, subconștient, însoțindu-l. În zadar și-a zis că e absurd să crezi în presentimente. Îi este imposibil să se concentreze. S-a chinuit de trei ori să execute „gigantica” la bară și tot n a reușit, lucru care nu i s-a mai întâmplat de pe vremea când era elev. Dar Dick e perseverent.

Se pregătește să-și ia elan, însă în aceeași clipă își dă seama că timpul destinat exercițiilor a trecut. Renunță și intră grăbit la duș. N-a întârziat niciodată. Și nu vrea să întârzie tocmai azi, când este o zi deosebită. Se îmbracă. Repede. Aproape că fuge pe coridoare. Intră în sala de comandă.

La o primă vedere, nimic nu pare să se fi întâmplat. Dar, cu atenție mărită, ochiului său încercat nu-i scapă că fluxul electromagnetic a crescut. E drept, abia sesizabil. Totuși este o schimbare însemnată. Undeva, în drum, s-a ivit o sursă neprevăzută.

Să le comunice și celorlalți? Oare are vreun rost? O veste ca aceasta ar fi în stare să-i scoată din amorțeala în care s-au cufundat? DIck nu prea crede. Totuși nu strică să încerce. Rostește rar, apropiindu-și fața de microfonul dispecerului:

— Dana: Juan! Intensitatea câmpului electromagnetic a crescut peste valoarea calculată. Fluxul…

Oare ei n-au avut nicio bănuială?

Secundul continuă să urmărească mișcarea indicatoarelor. Comandă determinarea sursei. Minutele trec, și ceilalți doi nu dau niciun semn de viață. Și Dick înțelege că trebuie să-i aducă și pe ei aici. Poate că e vorba de o adevărată descoperire. Știe că pe calea microfonului n-o să-i convingă. Trebuie să-i caute, să le vorbească, să-i cheme să vadă cu ochii lor.

Prima pe care o găsește este Dana. Stă în cabina ei. Lucrează — de luni de zile — la portretul lui Xant. Pare să nici nu fi auzit apelul lui DIck. Totuși apariția lui n-o surprinde. Ascultă distrată ceea ce îi spune secundul și ridică doar din umeri. Îşi vede mai departe de culorile ei. Dick îi repetă vestea. Abia acum Dana îşi întoarce capul:

— Și ce-i cu asta?

— Trebuie să vii să vezi!

— Mi-e indiferent.

— Știi în ce punct ne aflăm?

— Nu.

— Știi că fenomenul n-are nicio justificare?

— La ce mi-ar folosi?

— Doar nu se poate să nu te intereseze absolut nimic!

Dana nu răspunde.

— Bine. Rămâi.

Pe Juan nu-l mai caută. Și, spre surprinderea lui, îl găsește în sala de comandă, urmărind neliniștit indicațiile aparatelor de bord. Orice neregulă care s-ar ivi în drum îi pare o amenințare inevitabilă. Dick îl privește contrariat. Nu se aștepta să-l

întâlnească aici. Dar Juan nici nu-l bagă în seamă. Apoi începe, brusc și agitat, să-i vorbească.

— Un corp ceresc, cam mic.ca să fie o stea și fără emisie în spectrul luminos.

— Invizibil..

— Emite totuși…

— O radiostea pitică?

— Nu.

Dick urmărește și el șirul determinărilor.

— Spectrul Q.

Se privesc. Juan cu spaimă. Dick entuziasmat, gata de acțiune.

— S-o evităm, pare a spune Juan.

— Să ne apropiem, pare a spune Dick.

Spectrul Q aparține radiațiilor electromagnetice emise de celulele sistemului nervos uman.

— Dana, strigă Dick la microfon. Un corp ceresc minuscul, necunoscut până acum, care emite în spectrul Q.

Dana e medic. De data aceasta, secundul e sigur că nu va rămâne indiferentă. Și, într-adevăr, peste zece minute, cu o vagă emoție întipărită pe chipul, de altfel, imobil, Dana intră în sală și cere înregistrările. Le studiază un timp în picioare, apoi se așază.

— Da.

Fiecare reacționează în felul lui.

— Să fim prudenți, spune Juan.

— 50 miliarde de kilometri, citește Dana.

— Temperatura superficială 200“ C.

— Densitatea 100! Foarte rar, comentează, mai mult pentru sine, secundul.

Tac din nou. Juan le propune o variantă de ocolire. Cu toate că bănuiește împotrivirea lor.

— Nu ni se poate reproșa. Ne-am îndeplinit misiunea. Nu putem risca o nouă aventură cu un echipaj atât de restrâns. Trebuie salvate rezultatele expediției.

De fapt e îngrozit de noile primejdii potențiale care i-ar pândi în drum.

— Vrei să lăsăm baltă descoperirea asta? se revoltă Dick.

— Le vom comunica la sosire datele, iar Consiliul Astronautic va stabili dacă e cazul să fie trimisă aici o nouă expediție.

— Parcă nu știi ce înseamnă o nouă expediție?!

Juan își spune încă o dată că ambiția secundului e nemăsurată și înțelege că insistă degeaba. Dana o să țină cu el sau poate fi chiar indiferentă, căci ei nu-i pasă de nimic.

— Tu comanzi. Dar vei răspunde tu!

Și iese, hotărât să nu facă nicio mișcare.

*

Boala a apărut pe neașteptate Mai întâi o oboseală inexplicabilă, apoi o stare de moleșeală și, în sfârşit, simptome de somnolență exagerată. La început, nimeni n-a luat-o în seamă.

Dar în curând semnele unei boli necunoscute au devenit de netăgăduit.

Primul s-a alarmat Juan. Imediat ce a surprins ciudățeniile, s-a gândit să-i ceară părerea Danei. Intră agitat la ea în cabină și-i descrie simptomele. Dana le cunoaște, căci le-a simțit pe propria piele. Dar preferă să-i ascundă acest lucru, de teama să nu stârnească în sufletul pilotului cine știe ce neliniști.

— Cred că e o stare neurastenică. Îţi lipsesc preocupările, activitatea.

Răspunsul îl pune pe gânduri. Insă Dana erede că așa e mai bine. Altfel nu ar ști ce să-i spună, și ea a observat că de multă vreme Juan se lasă terorizat de o teamă suspectă. Împotrivirea lui la cercetarea stelei Q i-a prilejuit o lămurire deplină.

De la descoperirea stelei, Dana a devenit mai atentă la ceea ce se petrece în jurul ei. A trecut numai o zi, dar ea a și părăsit lucrul la portretul pe care îl începuse. Cu toate că e lovită și ea de boală, se simte cuprinsă de dorința de a face ceva, și impulsul acesta a transformat-o. Ar vrea să se sfătuiască cu Dick, convinsă că este bolnav, deși se teme că va încerca și el să-i ascundă adevărul. Pleacă să-l caute.

Dick e în sala de gimnastică. E extenuat. N-ar fi trebuit să facă eforturi, dar a crezut că-i va folosi. Îşi simte tot trupul vlăguit și nu e în stare nici măcar să-și mențină echilibrul. S-a așezat pe o bancă și, convins că e vorba de o ușoară amețeală, așteaptă să se liniștească. Când intră Dana și o vede îngrijorată, dă să se ridice, dar picioarele nu-l mai slujesc.

— Odihnește-te! îi poruncește ea.

Nu mai e nevoie de nicio întrebare.

— Să nu mai faci niciun efort inutil. Suntem loviți de o boală pe care nu reușesc s-o identific.

Secundul tace.

— Când ai simțit primele simptome?

Dick îşi amintește presimțirea din ajun, eșecul de la bară și starea de așteptare care l-a cuprins apoi.

— Juan nu știe?

— Îi spunem numai dacă e neapărată nevoie.

— Da, aprobă secundul.

De fapt, Juan este cel mai puțin atins. Altfel nu s-ar fi mulțumit cu explicația primită. S-a culcat în cabina lui, socotind că somnul poate să-l vindece.

Orele trec încet. Juan doarme liniștit în cabină, fără să bănuiască măcar că e în primejdie să nu se mai trezească. În mod paradoxal, tocmai el, care se teme atât de mult pentru propria lui viață, este lipsit de orice griji. În sala de comandă, Dana discută cu Dick și caută împreună dezlegarea. Luptă cu somnul, știind că dacă vor adormi, totul va fi pierdut. Trebuie găsită și înlăturată cauza bolii.

În cele din urmă, stabilesc un paralelism destul de evident între evoluția bolii și intensificarea radiațiilor Q, cauzată de apropierea stelei. O ipoteză devine de neocolit. Sistemul nervos emite un flux electromagnetic foarte slab, ceea ce-l și face atât de greu de constatat. În mod normal, în ambianța în care există oamenii, radiațiile din spectrul Q sunt practic egale cu zero. Oare intensificarea fluxului, datorită stelei, nu produce perturbări în câmpul electromagnetic propriu al celulei nervoase? Și atunci nu tocmai aici să se ascundă cauza necunoscutei boli?

Ipoteza trebuie verificată. Dar cum și de către cine? E nevoie de un om priceput, de un specialist în problemele electromagneticii. Și omul acesta este Juan. Trebuie să-l trezească. Când află despre ce e vorba, pilotul izbucnește îngrozit:

— V-am spus eu să nu ne apropiem!? Acum ce ne facem? O să ne dăm duhul cu toții. Poftim!

Și, privindu-l pe Dick, adaugă, printre dinți:

— Pentru gloria ta!

Secundul se aștepta. Nici nu-i răspunde. Iar în ceea ce o privește pe Dana, ea simte mai mult milă decât dispreț pentru pilot. Și el continuă:

— Sunt laș, nu? Pentru că vreau să trăiesc? Să trăiesc, auziți?!

— Tu îți închipui că noi vrem altceva? Mai bine bate-ți capul cum să facem.

S-ar fi lipsit bucuroși de ajutorul lui, dar acum de priceperea pilotului depinde totul.

— Trebuie realizat un ecran de protecție, precizează Dana. Ce părere ai?

— Cred că se poate.

Și, după o clipă de ezitare, adaugă:

— Dar ar fi mult mai simplu să…

— Nu, i-o taie scurt Dick. Din drum nu ne întoarcem.

Juan îi aruncă o privire de câine bătut, care ascunde și umilință, și înverșunare mocnită.

*

Crearea ecranului protector şi menținerea lui necesită un consum de energie destul de mare în raport cu rezervele de care dispune „Andromeda”. De aceea, parametrii traiectoriei trebuie aleși astfel încât să le permită apropierea maximă de stea. Dick alcătuiește noul program al pilotului automat. Juan îl însoțește mereu, gata să se împotrivească și să nu cedeze încercărilor secundului de a prelungi cercetarea stelei. În vremea aceasta, Dana a părăsit definitiv portretul lui Xant și-și reîmprospătează cunoștințele în domeniul neurologiei cuantice, convinsă că-i vor fi de folos.

Efectul ecranului se face simțit. Simptomele bolii au dispărut pe rând. Totuși persistă o stare de surescitare pe care fiecare o resimte. Toți trei și-au pierdut calmul și au devenit irascibili. Noroc că Dick evită orice discuție cu Juan. Altfel certurile s-ar ține lanț, și cine știe unde ar putea duce.

La treizeci și una de ore de la apariția stelei, Juan descoperă planeta. E o planetă foarte mică, de dimensiunile Lunii, dar cu o densitate uriașă. Dick o cheamă pe Dana, ca să stabilească planul de acțiune. Și e cât se poate de firesc să le propună o coborî re pe planetă, li vor atinge suprafața în emisfera umbrită în raport cu steaua, ceea ce-i va pune la adăpost de radiația nocivă. Funcționarea ecranului va putea fi întreruptă, și

economia astfel realizată va echilibra consumurile prilejuite de frânare și accelerare.

Juan tace, dar secundul știe că va avea de înfruntat rezistența lui îndârjită.

— Avem deci o rezervă de energie suficientă pentru o coborâre și o lansare.

— La limită, observă pilotul.

— Nu putem avea surprize.

— E riscant.

— Suntem datori să riscăm!

— E o nebunie!

Aici intervine Dana:

— Cred că te împotrivești degeaba, Juan. Atâta timp cât există cel puțin o șansă, trebuie să încercăm. Nu poți nega importanța unei descinderi pe planetă.

Mai mult ca oricând, Juan simte dramatismul situației. Știe că, orice argumente va aduce, va fi neconvingător, pentru că, fără s-o spună, ceilalți doi îl socotesc fricos. Insă lui nu-i este rușine de frica lui, căci gândul morții îl asediază. Spectrul celor șase cadavre din ultima cabină e cât se poate de real.

Dar orice încercare e zadarnică.

— Cum vreți. Dar vă jur că eu unul n-o să fac niciun pas afară din astronavă. Voi puteți coborî dacă vă convine. Eu rămân aici. Nu-mi plac monumentele funerare. Mă prefer așa, în carne și oase.

Încă din copilărie, Juan își dorea să ajungă astronaut. Îşi călea mușchii și nervii, cu Rândul la zborurile viitoare. Era singur la părinți, mama lui îl adora, îl cocoloșea și se temea pentru el ca pentru o făptură lipsită de apărare. Dar copilul creștea și o dată cu el creștea și dorința de a scăpa de sub oblojirea maternă, care i se părea umilitoare și pentru care colegii de școală îl luau mereu peste picior. Voia să le arate tuturora de ce anume este el în stare.

N-a fost niciodată prea curajos. S-a obișnuit să-și biruie frica metodic, cu conștiința celui care vrea să ajungă la un țel. A devenit pilot și după un scurt stagiu pe o navă de agrement a intrat în Corpul Expediționar al Consiliului Astronautic.

Cu încetul s-a obișnuit să fie mai tare decât primejdia și a uitat, aproape, că oamenii sunt muritori. Dar desfășurarea

dramatică a zborului „Andromedei” i-a sădit îndoiala și teama în suflet. Șase morți. Mitul s-a destrămat. Frica a biruit. Și, ca întotdeauna când dispare un mit, un gol îi ia locul; o absență iremediabilă îl face pe Juan să se simtă singur.

*

Planeta unei stele invizibile este și ea invizibilă. Ar putea fi cercetată prin mijlocirea benzii de frecvență corespunzătoare spectrului Q. Dar ar fi riscant să se întrerupă, fie și pentru câteva minute, funcționarea ecranului protector. De aceea, sistemul stelar este studiat prin intermediul unei instalații radar și al unor baterii de lasere. Astronava îşi urmărește ținta invizibilă, îndreptându-se neabătută spre planeta pitică, pe a cărei emisferă ascunsă privirilor ucigătoare ale stelei va poposi în curând. Fiecare oră de zbor scade un miliard din suma kilometrilor, și în goana lui vehiculul cosmic arc ceva din râvna vânătorului și din implacabilul ploilor de toamnă.

Pe bord domnește din nou liniștea. O liniște ca în ajunul bătăliei, când fiecare îşi păstrează forțele pentru lovitura decisivă. Cu un ultim dram de sânge rece, Juan îşi calculează puținele șanse de a mai revedea Pământul. Dana și Dick, ce vor descinde pe planeta deocamdată fără nume, fac exerciții de acomodare cu greutatea sporită care îi așteaptă pe tărâmul necunoscut pe care vor pune piciorul. Nava dispune, ce-i drept, de o instalație antigravitațională, dar costumele nu au decât niște generatoare „h” de putere limitată. Astfel vor avea de purtat o greutate aproape dublă.

începe frânarea. Dana se odihnește într-un fotoliu rabatabil. Și-a făcut apariția și Juan, care îşi privește tovarășii compătimitor și cinic, în același timp. Dick se preface că nu-l vede și-și pune la punct verificările sale de ultimă oră. În curând trebuie să fie gata.

Mișcarea de rotație a planetei îi asigură o zi astronomică egală cu douăzeci de ore terestre. Vor trebui să-i atingă suprafața în zona amurgului, pentru a beneficia de toate cele zece ore de noapte.

„Andromeda” trece pe o orbită eliptică de satelit al planetei. Apoi coboară tot mai mult, încetinindu-se totodată mișcarea, până când, cu o ușoară smucitură, încremenește, ancorată solid în solul planetei. Umbla el uriașă pune astronava la adăpost de

acțiunea razelor Q. De aceea, ecranul protector a devenit inutil. Generatorul este oprit. Sunt aprinse proiectoarele. Și prin peretele devenit transparent cei trei membri ai echipajului descoperă o lume nouă.

Fâşiile de lumină dezvelesc, puțin câte puțin, un vast platou, acoperit până în depărtare cu forme geometrice spațiale. O arhitectură moartă, dominată de orizontalitate, fără aparența vreunui sens. Corpuri compuse, cu suprafețe plane, convexe sau concave, în care umbrele mișcătoare trezesc o viață imaginară.

Mai întâi, contrastul dintre umbră și lumină face ca totul să fie înfățișat ochiului în alb-negru. Dar, pe măsură ce privirea se acomodează și retina îşi recapătă sensibilitatea, fantasticul peisaj prinde tonuri tot mai nuanțate. O armonie rece, în care verde-albăstrui și albastrul-verzui îşi împart în mod egal întâietatea, ca în visul celor care mor de sete.

Vocea lui Dick tremură:

— Să mergem.

Dana îl urmează în tăcere spre ecluză, unde îşi vor pune costumele.

Juan a rămas în fața panoului și urmărește fascinat, ca într-un caleidoscop uriaș, imaginea stranie pe care încă niciun pas omenesc n-a tulburat-o. Dar fiorul ei îi pare sinistru și gândul îi revine la cabina funerară.

*

Tancheta înaintează cu greu peste îngrămădirea de volume care acoperă platoul și care par a fi cochiliile unor generații de ciudate moluște succedate de-a lungul veacurilor, îngreunând cu crusta lor chila unui uriaș transoceanic.

Dana își controlează pulsul, tensiunea și respirația, urmărind acomodarea cu greutatea și presiunea sporită. Îi comunică lui Dick să facă același lucru. Deocamdată, totul e în ordine. Vorbesc puțin, numai cât e strict necesar.

Se opresc, din când în când, pentru a recolta probe. Substanța din care sunt alcătuiți reprezentanții aceștia geometrizanți ai cine știe cărui regn este de o duritate extraordinară. Au încercat mai întâi s-o spargă în locul unde suprafețele se îmbină între ele, dar muchiile erau și mai rezistente. Și, în cele din urmă, sunt nevoiți să recurgă la mici explozii.

Iată prima mostră. O sfărâmătură diformă. Neașteptat de ușoară. Toate probele au densitate subunitară. Își păstrează tenta verzuie, deși ceva mai întunecată întregul sâmbure al planetei pare acoperit cu o zgură colorată. Și totuși substanța aceasta nu este poroasă. Dimpotrivă, are o compactitate neobișnuită, care o și face să fie atât de dură.

Dick aude vocea Danei:

— Nu simți nimic deosebit?

— Un fel de oboseală.

— S-ar putea ca suprafața planetei să înmagazineze o parte din energia stelei, pe care apoi s-o elibereze în cursul nopții.

— Ceva asemănător fosforescenței.

— Să ne grăbim, propune Dana.

în aceeași clipă, secundul aude niște sunete stranii. Se întoarce spre tovarășa lui:

— Ai zis ceva?

— Să ne grăbim.

— Și pe urmă?

— Nimic.

— Dar ce faci, cânți?

— Eu?

Sunetele se repetă.

— Ai auzit?

— O fi Juan.

— Parcă nu știi semnalul astronavei!

— Atunci ce-o fi?

Niște semnale necunoscute, când mai tari, când mai slabe, le răsună la amândoi în căști.

— Poate fi o radioemisie spontană a unor roci.

Încearcă în zadar să le stabilească direcția, căci semnalele par să vină din toate părțile.

— Ciudat!

Ciudat e puțin zis. Dana se mulțumește totuși cu formularea aceasta. Le este imposibil să stabilească natura și cauza fantomaticelor emisiuni, căci la apropierea lor semnalele slăbesc și dispar.

După un timp, obișnuiți cu ele, își continuă explorarea, fără să le acorde prea mare atenție, de parcă ar fi făcut parte din peisaj, ca o a patra dimensiune.

*

Juan a rămas singur. O dată cu trecerea timpului, o nouă senzație vine să se adauge fricii sale: emoția care precede trecerea la acțiune. Pilotul nu mai este resemnatul de până acum. Firul care îl leagă de viață e prea puternic, îi e bine ancorat în suflet. Și, pe măsură ce-și dă seama că poate contribui cu ceva la îndepărtarea spectrului care a ajuns să-l domine, gesturile îi devin mai sigure, iar dorința de a trăi capătă o întrupare viguroasă. De părerea celorlalți nu se sinchisește. Dar de când a văzut cu câtă dezinvoltură s-au aventurat Dana și Dick pe necunoscuta planetă ceva s-a schimbat în el. Se simte parcă dator să-i sprijine.

Dincolo de peretele transparent al sălii de comandă, arhitectura planetei își poartă nemișcată culorile pe sub dârele proiectoarelor. Radiofarul „Andromedei” veghează. Juan a observat ciudatele semnale care îi parvin din toate direcțiile, dar s-a obișnuit și el, fără să încerce măcar să le dea o explicație. Acum e ocupat: calculează și recalculează orbita cea mai economică pentru momentul optim de lansare. Face socoteala consumului suplimentar cerut de funcționarea ecranului protector până la părăsirea sistemului stelar; compară datele cu surplusul de energie și combustibil peste cel necesar frânării la aterizare. Socoteala iese foarte strânsă, cu posibilități minime de întârziere.

— Numai de s-ar întoarce la timp!

Juan știe că dacă cei doi exploratori își vor prelungi cercetarea până în zori ar putea fi atinși din nou de efectul razelor Q, și atunci revenirea lor la bord va fi mult îngreunată. Orice clipă de întârziere e riscantă. Iar după răsăritul stelei rămânerea în afara ecranului protector al astronavei echivalează cu o sinucidere. Va avea însă grijă ca, pentru orice eventualitate, să-i avertizeze din timp pe cei plecați în explorare. Astfel încât orice surpriză să fie exclusă.

Nici acum, când, pentru scurtă vreme, a reușit să-şi biruie frica, nu poate uita că se găsește pe aceeași astronavă cu cele șase cadavre. În fața ochilor îi apare ușa, deschizându-se singură, a cabinei funerare. Oare pe cine amenință?

— Numai de s-ar întoarce la timp, își repetă Juan în gând, de parcă ar depinde de hotărârea lui. Și pentru a nu știu cita oară

reîncepe să calculeze timpul, combustibilul și pierderile de energie, parametrii orbitei și momentul optim de lansare. Fără să uite, bineînțeles, să stabilească și care ar fi momentul limită peste care, dacă ar trece, n-ar mai putea părăsi atracția stelei cu rezervele de care dispun sau ar fi lipsiți de posibilitatea de a-și micșora viteza la apropierea de Soare.

*

Juan nu avea de unde să știe că, pe măsura apropierii răsăritului, semnalele radio se vor înteți, dever. Ind, dintr-un simplu ţârâit de greier, o adevărată avalanșă de fluxuri radiofonice, care în scurt timp vor acoperi emisiunea „Andromedei”. Nici radiofarul și nici apelurile lui Juan nu mai pot fi acum interceptate de cei doi exploratori, și, cum tancheta s-a depărtat cam mult, reîntoarcerea la astronavă prin beznă, fără niciun reper, este o problemă cât se poate de dificilă.

Unica posibilitate de orientare ar fi poziția constelațiilor, care abia se ghicesc prin atmosfera tulbure. Dar cum nici Dick și nici Dana nu cunosc harta bolții așa cum se înfățișează ea unui spectator de pe planetă, situația în care se găsesc e de-a dreptul alarmantă. Mai mult la întâmplare, folosindu-se de rarele clipe în care, printre sunetele perturbatoare, poate fi reperat radiofarul, ei fac calea întoarsă. Au adunat zeci de mostre, conteinerele sunt pline și așteaptă să fie transportate în depozitele astronavei.

Greutatea dublă pe care o poartă și persistența slabelor radiații Q i-au istovit. Dick n-o întreabă nimic pe Dana, dar bănuiește că e aproape de capătul puterilor. Pe chipul ei, cu buzele strânse și sprâncenele abia ridicate, se poate citi efortul de a-și învinge oboseala.

Pe nesimțite, o dată cu intensificarea paraziților, culoarea mediului începe să se modifice.

— Privește! îi face Dana semn secundului.

Tonurile s-au schimbat. În fasciculul luminos pe care farul tanchetei îl proiectează, se pot distinge acum forme colorate în nuanțe mai calde. Galbenul și violetul au luat locul albastrului și verdelui.

— Să știi că am greșit drumul!

— Ne-am rătăcit.

Într-adevăr, peisajul nu mai seamănă de loc cu acela cu care se obișnuiseră la venire.

— Ar mai trebui să recoltăm niște mostre.

Dana este de un calm imperturbabil.

— Întâi să ne orientăm, îi răspunde Dick surprins de propunerea ei.

În clipa următoare, înfruntând paraziții, radiofarul se distinge cu claritate. Juan a amplificat la maximum puterea emițătorului. Și-a dat seama că altfel e imposibil să recepționeze ceva prin vacarmul perturbațiilor. Secundul controlează acum schema de deplasare.

— Află totuși că suntem pe drumul cel bun.

Căutările de până acum i-au făcut să piardă minute prețioase. Până la navă e cale lungă. Nu mai pot evita apropierea răsăritului.

Culorile devin tot mai aprinse.

— Drumul e același, Dana. Cred că ascensiunea stelei spre orizont e aceea care modifică tonalitatea suprafețelor, încălzind-o.

— Păcat că e întuneric.

Înțeleg amândoi și regretă că bezna îi împiedică să admire spectacolul răsăritului. Dar mai știu că răsăritul înseamnă învierea aducătoare de moarte a razelor Q. Deja farurile „Andromedei” se pot distinge în zare. Totuși au întârziat prea mult și e greu de spus dacă vor putea ajunge teferi pe bord.

— Viteză maximă!

Dick accelerează. Puterea motorului e însă limitată, la fel ca viteza tanchetei. Minutele trec, și fiecare dintre ele sporește primejdia îmbolnăvirii. Mai au puțin și vor fi pe navă, la adăpostul ecranului protector pe care Juan l-a făcut din nou să funcționeze.

Dana simte că puterile o părăsesc. Somnul cel fără de leac pune stăpânire pe mintea ei încețoșată.

Secundul o zgâlțâie. Au ajuns. Trebuie să se străduiască să-și mențină autocontrolul. Tancheta e ridicată în ecluză. Conteinerele cu probe iau drumul depozitului. Pătrunde aerul. Costumele pot fi lepădate. Acum și-au redobândit greutatea normală. Dar Dana încă nu și-a revenit. Dick o duce în cabina ei, ca pe un copii ațipit, în timp ce Juan îi iese în cale.

— Gata de plecare, pare el să raporteze. Dar tace.

Afară răsare steaua.

*

Mai e aproape o oră până la momentul optim al lansării. Peretele transparent al sălii de comandă le oferă lui Juan și Dick, decupate din masa densă a beznei, fragmente din peisajul policrom al răsăritului pe planetă.

Ceea ce îi se oferă privirii întrece cu mult orice închipuire și cuvântul e prea sărac pentru a reda jocul multiplu și subtil al armoniilor. Căci, o dată cu primele raze ale stelei, mișcarea, până mai înainte numai în gama culorilor, o cuprinde și pe aceea a formelor.

Într-adevăr, pe măsură ce razele invizibile prind s-o scalde, multitudinea de corpuri care acoperă ca un covor verde neîntrerupt suprafața planetei capătă o viață ciudată. Formele se modifică lent, ca într-o curgere molatică, se nasc corpuri noi, de forme curioase, și tot acest aluat ce pare că dospește se colorează într-un roșu din ce în ce mai intens. Cavitățile şi adânciturile își mențin tonuri liliachii sau galbene, în timp ce umbrele rămân pe mai departe albastre și verzi. Și aluatul crește mereu, îmbrăcând toate formele și suprafețele posibile.

Ceva asemănător se petrece și în spectrul radio. Fluxul crește vertiginos în intensitate, atingând proporțiile unei dezlănțuiri de furtună. Acum nu mai sunt sunete izolate, ci e un vuiet continuu, dominat în răstimpuri de câte un tunet asurzitor.

— S-o chemăm și pe Dana.

Dar Dana nu e încă în stare să participe la spectacol. Se afundă într-un fotoliu și închide ochii. Așa se simte mai bine. Ceea ce e dincolo de ecranul protector o fascinează, dar o și obosește și acum e important să se regăsească pe sine.

Pilotul începe pregătirile pentru lansare. Dictează noul program de zbor și face ultimele verificări. În curând, astronava își va lua startul. Sau cel puțin așa își închipuie Juan, căci în aceeași clipă glasul lui Dick îi întrerupe preparativele:

— Așteaptă!

Ceea ce l-a determinat pe secund să pronunțe cuvântul acesta este o schimbare bruscă în emisiunea radio pe care receptorii navei o înregistrează. A apărut un nou emițător, care a făcut să pălească toate sursele de pe banda lui de frecvență. Și dacă,

până acum, sunetele redate de difuzor aveau un caracter pur mecanic, asemănător cu aspectul geonietrizant al corpurilor care acoperă solul, noua emisiune are o armonie vie, de o muzicalitate stranie, nemaiauzită și totuși foarte cunoscută.

Dick reușește să goniometreze noua sursă și în scurt timp stabilește la ce distanță se află: e vorba de aproape trei kilometri. Se reîntoarce la panou și concentrează fasciculele proiectoarelor în regiunea respectivă. Dar depărtarea e destul de mare și nu poate să distingă nimic deosebit.

Pilotul îl urmărește cu o privire ciudată. Și în clipa în care Dick se îndreaptă grăbit spre ușă îi barează calea, spunându-i pe un ton sufocat:

— Ce faci!?

— Lasă-mă!

— E târziu. Trebuie să pornim!

— Mai avem timp. Putem depăși timpul optim. Mă întorc repede.

— Nu cobori, repetă Juan răgușit și inutil, căci Dick iese valvârtej și se îndreaptă spre ecluză. Dana înțelege și ea despre ce e vorba. Îi spune pilotului, aproape strigând:

— Nu-l lăsa singur.

Juan tace.

— Du-te cu el!

— Eu nu cobor.

Dana știe că nimic nu-l va putea face pe acesta să părăsească astronava. Și atunci, cu o sforțare supraomenească, se ridică din fotoliu și se repede spre ieșire.

Dar nu ajunge nici până la ușă, căci puterile o părăsesc și-și pierde cunoștința. Juan o aduce din nou în fotoliul ei și, rabatând spătarul, o întinde, culcată. Apoi pune în mișcare proiectoarele și prinde să urmărească drumul pe care tancheta îl parcurge deja, depărtându-Se de astronavă.

Acolo, jos, în cabina minusculului vehicul, urmărindu-și propriul destin, Dick se îndreaptă, poate, către răspunsul atâtor întrebări care se frământă în mintea lui și pe care nici n-a avut timp măcar să și le pună. El știe că în fiecare clipă razele ucigătoare ale stelei i se înfig tot mai adânc în creier, zdruncinându-l. El știe că-și riscă viața. Dar aici, la câțiva kilometri, se petrece un lucru uluitor, poate tocmai acela pe

care l-a așteptat o viață întreagă și. Pentru care a străbătut genunile uriașe care despart aștrii între ei. Și mai știe că pe Pământ milioane de vieți i-au încredințat solia pe care o poartă.

Juan urmărește cum vehiculul se depărtează tot mai mult, devine tot mai mic, încât nici nu-i mai poate distinge detaliile.

— De ce a plecat? se întreabă în sinea lui. Și nu poate să-și răspundă. Simte dureros trecerea clipelor, știe că deja ar fi trebuit să fie în drum. Iar în suflet îi coboară o teamă disperată, cum nu l-a mai încercat niciodată.

— De ce a plecat?...

*

Au trecut două ore. Niciun semn. La apelurile repetate ale lui Juna, Dick nu răspunde. Tancheta a dispărut din raza proiectoarelor. Așteptarea e grea. Pilotul se plimbă cu pași agitați prin sala de comandă și-și frământă palmele mari, împreunate la spate.

Acum nu-l mai chinuie nicio întrebare. A plecat. Așa a fost să fie. Știe că, chiar dacă ar cobori, pe secund tot nu l-ar mai găsi în viață. Au trecut trei ore. Și razele stelei sunt necruțătoare. De coborât însă n-o să coboare. Deși, până acum, niciunul dintre morți n-a fost părăsit pe drum. Sunt acolo, toți șase, în așteptarea zilei când vor fi așezați în mausoleul astronauților. El n-o să coboare. Asta ar însemna să rămână aici pentru totdeauna. Nu numai el și nu numai Dick. O dată cu ei ar rămâne și astronava, cu toate datele culese. Cu Dana, care încă nu și-a revenit. Și cu cei șase morți. Juan n-o să coboare. Dar mai așteaptă încă întoarcerea lui Dick ca pe o minune, cu toate că a încetat să mai creadă în ea. Îl va aștepta până în clipa în care arătătoarele vor marca timpul critic. Momentul peste care nu se poate trece. Punctul ultim care i-ar mai putea aduce pe Pământ.

Nu știe cum se cheamă asta. Frică, lașitate sau datorie, chibzuială sau nebunie. Viața lui atârnă de un fir de păr, e aproape lipsită, de orice valoare. Un simplu incident neprevăzut poate fi în stare să rupă firul acesta. Și cu atât mai îndârjit se cramponează de el, îl ține strâns în pumni, îl apără la piept. Imaginea celor șase catafalcuri, care, pentru puțin timp, l-a părăsit, îi revine acum în minte.

Secundele trec cu repeziciunea gândului. Afară s-a dezlănțuit un adevărat uragan de culori și tunete: structura superficială se îmbogățește în salturi explozive, care răsfrâng planuri și suprafețe de un roșu sângeriu.

Radioemițătorul lui Dick tace cu încăpăţânare. Juan se plimbă, înnebunit. Așteaptă. Tot mai așteaptă.

Se apropie clipa fatală.

Pilotul își recapătă stăpânirea de tine. S-a oprit. Urmărește, nemișcat, mișcarea arătătoarelor. Încă un minut. Cu un simplu gest stinge proiectoarele. Peretele redevine opac. Treizeci de secunde. Juan se apropie de tabloul de comandă. Face apelul. Totul e în ordine. Zece secunde. Niciun semn. Pentru el, Dick e mort Mort. Ciudat mai sună cuvântul acesta!

Acum e momentul! Orice ezitare aduce sfârșitul. Juan comandă lansarea. Mina îi e sigură. Nici măcar nu șovăie.

Și motoarele astronavei, intrate în funcțiune, o aruncă în drum, pe o traiectorie riguros determinată.

*

Șocul lansării a trezit-o pe Dana. Deschide ochii și privește în Jur. Treptat își dă seama unde se află și constată că astronava e în zbor.

— Am pornit…

Juan o urmărește pe Dana de când și-a mișcat pleoapele pentru prima dată. Îşi chinuie în zadar mintea pentru a găsi ce anume să-i spună. La întrebarea ei nici nu răspunde, ci numai dă din cap, afirmativ.

Între timp, Dana și-a amintit de plecarea secundului.

— Dick e teafăr?

Juan tace. Încă nu știe ce-i va spune, dar simte că n-ar avea niciun rost s-o mintă. Mai devreme sau mai târziu tot va afla adevărul.

— S-a întâmplat ceva?

Să-i spună?

— De ce taci?

Trebuie să-i spună. Cu o voce gravă și înceată:

— Nu s-a mai întors…

Clipe de tăcere.

— L-ai căutat?

întrebare inutilă. Dana știe bine că Juan n-ar fi făcut-o pentru nimic în lume.

— L-am așteptat până în ultima clipă. Nu aveam de ales. Dana îi privește rece.

— Dacă mai așteptam, am fi rămas aici pentru totdeauna.

— Am fi fost trei.

— L-am chemat mereu N-a răspuns niciodată.

Apoi cu o mânie brusc redeșteptată:

— I-am spus să nu coboare.

— I-ai spus…

— Steaua răsărise. Era imposibil să reziste.

Mai vrea să spună ceva, dar tace. Despre morți, numai bine.

În aceeași clipă, sfidător, în difuzor se aude abia deslușit, dar neîndoielnic, semnalul postului de emisie al lui Dick.

— Trăiește!

Dar n-are timp să se apropie, căci Juan îi barează drumul și închide receptorul. Gâfâie. O paloare de ceară i-a coborât în obraji. Glasul Danei răsună poruncitor.

— Ne întoarcem.

— Niciodată!

În liniște, privindu-se cumplit, cei doi astronauți se înfruntă. Juan își apără propria lui viață. Și — spune el — rezultatul strădaniei unei întregi expediții. Dana apără viața lui Dick. Apără demnitatea și cinstea. Doi oameni se înfruntă. Și Dana nu poate să-și rețină un șuierat:

— Ucigașule…

Nu, unul din noi trebuie să piară! Dintr-un salt, Juan e lângă ea:

— N-ai s-o mai poți spune…

Îşi încleștează degetele în jurul gâtului ei. Şi e mal tare. El n-a coborât pe planetă. Pe el nu l-au doborât razele necruțătoare ale stelei. El a stat la adăpost. Frica de moarte, frica de adevăr, de adevărul pe care aceste buze l-ar putea rosti dacă ar mai putea să vorbească, groaza îi dau o forță de nebun dezlănțuit.

Dana e neputincioasă. Nu o îngrijorează apropierea morții. Moartea ar fi primit-o oricând cu seninătate. Dar un asemenea sfârșit e umilitor, și gândul acesta o doare mai cumplit decât spasmele agoniei. În suflet îi clocotește ura și scârba, disprețul pentru acela din mâinile căruia e silită să primească moartea.

Și, într-un ultim efort, își înfige unghiile în mâinile criminalului. Juan scoate un urlet turbat, de fiară.

*

Lupta a fost scurtă. Moartea a venit repede să-și întipărească chipul pe fața Danei. Ochii albaștri au rămas deschiși, căci pleoapele refuză să se închidă. De dincolo de moarte, victima își mai aruncă dispreţul. Dispreţul se citește pe colțurile lăsate ale buzelor și în privirea înghețată. Juan îi acoperă fața.

— Acum ce să fac!?

Creierul îi lucrează febril. Îi pare că are de rezolvat o mie de' probleme, de găsit o mie de soluții. Brusc, își aduce aminte că până la sosire mai are un an și se potolește. Are timp suficient să judece și să cântărească totul. Chiar prea mult. Prea mult…

Se așază. Lupta l-a vlăguit. Ochii i se opresc pe trupul moartei, care acum zace pe podea; cu fața acoperită, formele îi ies mai mult în evidență. Avea un corp frumos. În gând îi învie imaginea gâtului ei delicat, pe care îl admirase cândva. Gâtul!

îngrozit, se apleacă și examinează cu atenție gâtul victimei. Nu, urmele degetelor nu se cunosc. Răsuflă ușurat. Și începe să se gândească din nou la ceea ce are de făcut. Îşi privește mâinile însângerate. Rănile pricinuite de unghiile ei încă nu s-au închis.

S-o lanseze în Cosmos? Ar fi lucrul cel mai simplu. Dar nu-și poate permite acest lux. Nu are niciun gram de combustibil în plus. Și n-are cum să se debaraseze de cadavru. Dacă l-ar scoate pur și simplu din astronavă, el și-ar continua zborul alături, ca un blestem postum.

La frânare s-ar îndepărta, bineînțeles. Dar asta s-ar petrece în regiunea Pământului, unde fiecare petic de spațiu e brăzdat de zeci de traiectorii. Și ar putea fi descoperită. Riscant.

În fond, sunt șase morți. De ce să nu fie șapte? O să găsească el o explicație. Dacă i se va cere. Are timp s-o găsească. O va lăsa așa câteva ore, ca să fie sigur că nu mai poate fi reanimată. Apoi îi va pregăti un cavou în ultima cabină. Și vor fi șapte cadavre înghețate care vor aștepta sosirea. Șapte!

Dick… Va trebui să șteargă înregistrarea recepționată după plecare. Dick e mort Pentru toată lumea. Iar morții nu lansează apeluri. Va trebui să compună și pentru ei o poveste.

Un an de zilei ce povești frumoase va ști el peste un an de zile! Cât va fi de impresionant!

Un_ an are 365 de zile. O zi are 24 de ore. O oră — 60 de minute. Un minut — 60 de secunde. O secundă are zece zecimi. Și fiecare zecime de secundă — clipe nenumărate.

Juan nu știe că mocirla în care s-a cufundat îl înghite, puțin câte puțin, cu fiecare clipă, până când, într-o bună zi, îl va acoperi cu totul. El nu știe că se rostogolește jos, tot mai jos, într-o prăpastie fără fund. Juan a uitat că mai are și conștiință. Căci conștiința nu poate fi ucisă.

Un an e lung.

VIZIONARUL

Cele 15 000 de locuri ale sălii mari a Palatului Conferințelor Mondiale sunt pe departe de a fi ocupate în întregime. Totuși sala nu pare să dea impresia că ar fi goală, ci dimpotrivă. Chiar pentru un nespecialist lucrările celui de-al 23-lea Congres pentru arhitectură prezintă un lucru deosebit și ar rămâne oarecum surprins de aparenta lipsă de atenție cu care ele sunt urmărite de cei prezenți. Într-adevăr, se văd pretutindeni persoane care moțăie, citesc reviste umoristice sau rezolvă probleme de matematică distractivă. Cu toate acestea, puțini sunt aceia care să nu fie pasionați de dezbateri. Participanții sunt prezenți în adevăratul sens al cuvântului.

Din capul locului însă trebuie precizat că actualul congres se deosebește net de toate cele care l-au precedat prin aceea că, pentru prima dată, problema impasului în care se află evoluția arhitecturii este pusă cu tot curajul și chiar ridicată la rangul de tematică principală. Am avea toate temeiurile să credem că participanții la congres sunt direct interesați ca lucrările să fie eficace și să ducă la trecerea sus-pomenitului Impas. Și dacă azi, în cea de-a șaptea zi a dezbaterilor, interesul aparent al sălii a slăbit e numai din cauza cuvântărilor lungi și lipsite de perspectiva vreunei concluzii constructive.

Pentru cei ce au avut prilejul să cunoască mai îndeaproape mecanismul după care se desfășoară congresul, el poate fi considerat ca și încheiat. Conform hotărârilor procedurale, ne aflăm în ultima zi a lucrărilor. Procesul-verbal a și fost semnat, lăsându-se spațiul corespunzător pentru încheiere, și așteaptă viza președintelui prezidiului. Comitetele speciale au întocmit

rezumatul dezbaterilor, proiectul de hotărâri și cele cinci sau șase moțiuni și telegrame care vor fi supuse votului congresului.

Comisia de propuneri s-a și fixat, în urma unor consultări fructuoase, în privința candidaților care urmează a fi desemnați pentru noile organe. Și, cu toate că încă n-au luat cuvântul decât douăzeci din cel o sută cincisprezece înscriși pe listă, e de așteptat ca dintr-o clipă într-alta prezidiul să ceară sistarea discuțiilor.

Nia a intuit și ea toate aceste adevăruri, dar încă nu se descurajează. Trage nădejdea că măcar acum, în ultimul ceas, se va găsi cineva să ridice puțin colțul perdelei care ascunde privirilor adevărata cale de urmat. E atenția personificată. Ochii vii îi sclipesc și parcă soarbe cuvintele oratorului. Așteaptă, așteaptă mereu o schimbare care nu se mai petrece. Și, ciudat, în loc ca dezamăgirea să pună, încetul cu încetul, stăpânirea pe gândurile ei, o speranță nouă, plină de încredere, o încearcă. Vorbitorul se apropie de sfârșitul cuvântării saie. Face o scurtă pauză, din acelea care constituie de multe ori punctele forte ale oratorilor, soarbe o înghițitură din paharul cu apă de pe masă și, modulându-și plăcut vocea de tenor, trece la încheiere. Vorbește frumos, cu un deosebit talent, și lucrul acesta te tace să nici nu observi că nu spune, de fapt, nimic. Pare încântat de propriile lui cuvinte: se vede că-i place să se asculte, căci are un ton ușor afectat, de adolescent căruia toate i se îndeplinesc după plac.

A terminat. Nia nu-l mai urmărește cum coboară de la tribună. Ea ar vrea acum să vină altul, oricare, să spună ceva, poate tocmai acel ceva care ar trebui spus și pe care nimeni nu-l poate dibui. Dar iată că se ridică Van, președintele prezidiului, și anunță cu o voce domoală:

— Până acum au vorbit douăzeci și unu dintre cei o sută cincisprezece delegați înscriși la discuții. Având în vedere că ne apropiem de limita de timp stabilită de la bun început, am fost însărcinat să propun adunării închiderea dezbaterilor generale. Trecem la vot!

Propunerea a fost aprobată de 12 050 de voturi pentru, 58 de voturi contra și 1871 de abțineri.

— Dacă dintre vorbitorii care nu au luat cuvântul există vreunul care consideră că are de spus ceva deosebit de ceea ce s-a spus până acum, îl rugăm să înainteze secretariatului un

scurt rezumat, pentru ca, împreună cu procesul-verbal, să servească drept material pentru activitatea Comisiei Speciale, constituită în vederea studierii problemelor care au stat în centrul atenției noastre în aceste șapte zile.

Brusc, scânteierea ochilor Nici s-a frânt. A înțeles, în sfârşit, ceea ce se încăpățânase să nu vrea să înțeleagă. Speranța s-a stins. Încrederea a pălit. Dar undeva, în fundul sufletului, mai mocnește scânteia înăbușită:

— Data viitoare, își zicea ea în gând.

Președintele a tăcut câteva clipe, pentru ca să se consulte cu prezidiul. În sală se aude un zgomot slab, ca o forfotă. Și deodată, înfruntând inerția, un glas răspicat se ridică dârz:

— Cer cuvântul!

Ca atrasă de un magnet, mulțimea îşi întoarce ochii spre locul unde s-a făcut auzit glasul. În picioare, palid și cărunt, un bătrân așteaptă să i se dea răspuns.

— Lista a fost închisă.

— N-am fost înscris pe listă.

Președintele se consultă din nou cu prezidiul. În vremea aceasta, câțiva din sală îl recunosc pe cel care s-a ridicat în picioare. Se aud voci:

Să vorbească!

— Nia se însuflețește dintr-o dată. Președintele cere liniște.

— Ar însemna să depășim timpul. Poate mal sunt și alți doritori. Doar am pus o dată la vot.

— Cer cuvântul, repetă vocea pe același ton.

Iar sala răsună:

— Să vorbească Bătrânul! Să vorbească!

Președintele cedează:

— În sfârșit… Dacă ține atât de mult…

— Da, țin…

— Dar cât mai scurt.

Bătrânul se apropie de tribună cu pași mari, și foarte puțini sunt aceia care știu că are o sută de ani.

*

Sala s-a înviorat. Mii de perechi de ochi îl urmăresc pe Bătrân când urcă treptele podiumului. Se face tăcere.

— Am să vorbesc totuși mult, își începe el cuvântarea.

De fapt, nici nu pare a fi vorba de o cuvântare. Pur și simplu spune ce are pe suflet, fără a căuta cuvinte alese și fără intonația retorică a celor dinaintea lui.

S-a pomenit aici adesea, continuă el, cuvântul impas. În ce constă acest impas? Toți sunt de acord că e vorba despre o nepotrivire. Între nivelul dezvoltării arhitecturii și al celorlalte ramuri ale producției. Între ritmul de creștere al populației și acela al construcției de locuințe și dotări.

S-au găsit explicații. Începând cu creșterea cerințelor confortului mediu și terminând cu specificul arhitecturii. Toți cunoaștem teza privind specificul producției în arhitectură: procesul tehnologic principal se desfășoară sub cerul liber, obiectul e fix, forțele de producție se deplasează, durata mare de execuție, complexitatea. Diversitatea materiei prime, a operațiilor și deci a specializărilor. Toți acești factori au făcut multă vreme din construcții domeniul ultim de aplicare a cuceririlor științei și tehnicii.

Dar acestea sunt lucruri pe care le știm de mult.

În comunicatul final se va menționa probabil că lucrările congresului, care au decurs într-o atmosferă rodnică de colaborare, creatoare, au fost încununate de succes. Dar despre ce fel de succes să fie vorba?

Ajuns aici, Bătrânul este întrerupt de președinte.

— Cred că nu pui la îndoială…

— Dă-mi voie, ridică brațul vorbitorul. Acum am eu cuvântul. Dacă ai ceva de adăugat, o poți face după ce am terminat.

În sală izbucnesc câteva încuviințări, râsete și aplauze. Este pentru prima oară când cineva îl înfruntă fățiș pe președintele prezidiului, care consideră întotdeauna că are dreptul să se amestece în luările de cuvânt.

— Eu cred, reia Bătrânul firul întrerupt, că succesul sau insuccesul trebuie apreciat în raport cu soluțiile concrete care se propun. Să vedem care sunt aceste soluții.

Ce ni se propune în privința materialelor? Există câteva păreri care rețin atenția. Unii sunt pentru menținerea liniei tradiționale beton-aluminiu-sticlă. Alții se pronunță în favoarea generalizării maselor plastice. O a treia părere tinde, evident, să le combine pe primele două într-o soluție optimă. În sfârșit, au existat câteva voci care au cerut (fără să propună nimic concret)

căutarea sistematică a unor materiale noi, cu caracteristici superioare celor cunoscute în prezent.

În privința tehnologiei, toată lumea este de aceeași părere: automatizarea. Dar, cum e limpede pentru oricine că în stadiul actual ea este imposibil de generalizat, această problemă este pusă ca principală preocupare a Comisiei Speciale care va lua ființă.

În sfârșit, pentru proiectare există o propunere îndrăzneață: introducerea creierilor electronici. Dar și aici e vorba de o formulare pur teoretică, și marele ei merit rămâne numai în faptul de a fi prezentat această idee, de altminteri destul de veche, în cadrul unui congres care dezbate problemele concrete ale domeniului nostru de activitate.

Bătrânul se oprește. Până aici nu făcuse decât să repete, sistematizând totodată, ceea ce spuseseră antevorbitorii lui și este îndeobște cunoscut. Lumea așteaptă, convinsă fiind că trebuie să urmeze ceva deosebit. În ceea ce o privește, Nia e numai ochi și urechi. Are pe buze un surâs triumfător, de parcă ar spune: „Vedeți, v-am spus eu!…” Și iată că vocea domoală se aude din nou:

— Îmi permit să susțin că, chiar dacă s-ar găsi soluțiile practice corespunzătoare propunerilor făcute, aplicarea lor n-ar rezolva problemele pe care cerințele vieții ni le ridică.

De mii de ani, arhitectura se menține la aceeași concepție. S-au schimbat materiale și tehnici. Lemnul a fost înlocuit cu piatra, piatra cu cărămida, cărămida cu betonul armat, iar acesta, la rândul său, cu metalele și masele plastice. Masivele coloane egiptene au căpătat azi zvâcnetul limpede al oțelului, zăvoarele grele de bronz au devenit elegante minere de plastic, iar foile de pergament — plăci de cristal termoizolant și ultra transparent. Peretele nu se mai zidește cărămidă cu cărămidă, ci se montează monobloc. Dar a devenit altceva decât un perete? Concepția a rămas aceeași.

Industrializarea a dus la monotonie, și dacă o sută de mașini identice dintr-o hală pot da un aspect interesant, în schimb o sută de blocuri identice aliniate pe o magistrală sunt o adevărată calamitate. În acest timp, arhitectul trage încă la teu și echer, colorează fațade, copiază detalii și se crede genial. Aplicarea creierilor electronici în proiectare ar duce, în condițiile

existente azi, la apariția unor roboți care ar face același lucru mult mai repede și în plus ar ti cel puțin lipsiți de orice pretenție de genialitate.

Aici Bătrânul se oprește din nou. Se vede că are de spus un lucru Ieșit din comun, pe care l-a purtat multă vreme în cele mai adăpostite unghere ale sufletului, fără să îndrăznească să-l dea la iveală.

— De ce să nu visăm la niște case care să se ridice singure, la simpla comandă a gândului, care să-și poată modifica oricând forma, alcătuirea sau destinația, să se poată deplasa dintr-un loc într-altul și care, atunci când și-au pierdut utilitatea, să poată fi făcute să dispară la fel cum au apărut?

Dar pentru ca un asemenea vis să devină realitate nu e suficient să apară materiale și tehnici noi, nu e suficientă introducerea automatizării și a ciberneticii în producție și proiectare. Pentru aceasta ar fi nevoie de ceva în plus, ar fi nevoie ca pe baza tuturor acestor realizări pozitive să se înfăptuiască o revoluție în însăși concepția arhitecturii sau chiar pe un plan și mal general. Concepțiile noi nu se nasc însă din senin. Cred că tocmai în această direcție trebuie să ne îndreptăm cu toate forțele de care dispunem.

Bătrânul a terminat ce avea de spus. Dar în sală continuă multă vreme să domine liniștea. Nicio șoaptă nu se aude.

Președintele se ridică brusc, curmând tăcerea.

— Ar trebui să-ți punem la încercare imaginația. Ceea ce ai spus ne-a impresionat pe toți. Dar vorbele, neîntărite de fapte, rămân ineficace. Propun candidatura ta pentru conducerea Comisiei Speciale.

Bătrânul simte primejdia situației. Dacă nu va reuși, se va face de râs. Iar dacă refuză e aproape același lucru. Nu se poate opri la jumătatea drumului. În clipa în care se hotărâse să ceară cuvântul și-a pecetluit singur soarta. Din moment ce a deschis cel dintâi ușa la care toți se fereau să bată, este dator să fie și cel dintâi care îi trece pragul, oricâte primejdii l-ar aștepta. Îi privește pe președinte și primește lupta. Insă o va desfășura după reguli pe care și le fixează singur.

La îndemnul Bătrânului, sala respinge amendamentul care limita la un an activitatea comisiei. Amândoi, și el și

președintele, își dau seama că între ei s-a născut o înțelegere aprigă și bărbătească.

Lucrările congresului se apropie de sfârșit. Sunt votate, pe rând. Documentele întocmite. Sala devine mai gălăgioasă. În sfârșit, Van rostește tradiționalul scurt cuvânt de închidere. Are ochii ușor oblici și părul negru, lins, pieptănat cu cărare. Nia îl privește și, instinctiv, își dă seama că zâmbetul lui e forțat. Ea e singura, poate, care a intuit că asistă la o luptă și se socoate cu tot sufletul de partea Bătrânului. Ar vrea să se apropie de el la ieșire, ca să-i strângă mina. Dar e multă lume și, până să se dumirească Nia, Bătrânul se face nevăzut.

— Nu-i nimic, îşi spune în gând. Îl găsesc altă dată.

Când să iasă se întâlnește cu un fost coleg de facultate;

— Pierre!

— Nia!

Bărbatul e înalt și blond. „A mai îmbătrânit” — își spune, privindu-l. Iar el, cu voce tare:

— Arăți minunat.

— De ce nu!

— Ai auzit vestea cea mare?

— Ce veste?

— S-a întors „Andromeda”.

Automatul din hol le procură ultimul număr din „Vocea Cosmosului”. Pe prima pagină, cu litere albastre de-o șchioapă, comunicatul Agenției de Presă a Consiliului Astronautic (A.P.C.A.).

„În dimineața zilei de marți, 20 iunie 2041, observatorul de pe Jupiter IV a recepționat primul mesaj al astronavei «Andromeda», care, după o călătorie de aproape șase ani, se întoarce printre noi. Mesajul nu conține decât textul convențional al apelului, coordonatele, direcția și viteza de zbor, precum și obișnuita cerere de aterizare. Vom reveni cu noi amănunte.”

Mai jos sunt reproduse biografiile și pozele membrilor echipajului, fotografia astronavei înainte de lansare, câteva caracteristici și principalele misiuni. Iar la capitolul rezultate se lăfăiește un mare semn de întrebare:

— Mai ții minte când a plecat?

Dacă ține minte?

Parcă a fost ieri. Nia de-abia își luase diploma. Se pasiona aproape pentru orice fleac întâlnit în cale. Era mare amatoare de sport, iar în privința expedițiilor cosmice avea o adevărată manie: ținea un album eu tot materialul pe care-l putea strânge în legătură cu acest capitol. Când a plecat „Andromeda”, a lipsit foarte puțin să. Nu se îndrăgostească, așa, din senin, de unul dintre membrii echipajului. Îl chema Juan, era pilot și era cu doi ani mai mare decât ea. Nia îi privește acum poza ca în urmă cu șase ani, aceeași poză și aceeași biografie, care pe atunci fusese în stare să trezească în ea fiorul adevărat al unei puternice simpatii. Oare ce au mal putut adăuga acești șase ani portretului pe care îl are în față?

Pierre nu prea înțelege ciudata tăcere a fostei sale colege de an. Pentru el trecutul e prea îndepărtat ca să-l stăruie în gând mai mult decât o amintire. Și e tentat să creadă că și Nia l-a uitat de tot.

— Cum, nu-ți amintești?

— Ba da. Mult mai mult decât ți-ai putea imagina.

Apoi adăugă visătoare:

— Aș vrea să fiu și eu de față la sosire…

— Nici mie nu mi-ar displăcea.

— Ai putea să faci rost de invitații?

— Să încerc.

Nia îi întinde o carte de vizită cu indicativul „secretarului” ei.

— Dacă reușești, anunță-mă!

ÎNCERCAREA PUTERILOR

Oamenii așteaptă în zadar să primească noi știri despre sosirea „Andromedei”. În afara laconicului mesaj, niciun semn de viață. Astronava se apropie vertiginos, se supune indicațiilor de zbor transmise de la Centrul Operativ și se pregătește pentru aterizare. Dar nimic nu dovedește existența oamenilor la bord, căci atât transmiterea mesajului, cât și operațiile sus-pomenite ar putea fi îndeplinite foarte bine de un automat.

Azi e ziua cea mare. Cosmodromul și-a arborat drapelele de sărbătoare. Milioane de oameni urmăresc emisiunea posturilor de stereoleleviziune (S.T.V.). Iar cei care nu se mulțumesc cu imaginea virtuală pe care o oferă un receptor obișnuit, cei dornici să-i vadă pe eroi în carne și-n oase se înghesuie în

tribunele neîncăpătoare ale uriașului amfiteatru, unde va avea loc mitingul solemn de primire.

Purtarea ciudată a astronavei stârnește neliniște. În mintea multora mai stăruie încă amintirea apăsătoare a întoarcerii „Vulturului”. Niciun om. Echipajul pierise fără urmă și fără explicații. Nimeni n-a putut dezlega taina.

Nia comentează ceva în legătură cu evenimentul care își anunță sosirea. Fostul ei coleg urmărește cu privirea o figură cunoscută undeva, printre miile de participant! La miting. La tribuna oficială, amplasată în mijlocul amfiteatrului, locurile sunt încă goale. Deasupra ei, pe un ecran enorm, se proiectează cosmodromul, astfel incit cei din tribune vor putea urmări sosirea astronavei. Nici îi este cald. Apucă o sticlă cu suc de pe bancheta din fată, o destupă și începe să bea băiețește, cu înghițituri mari, direct din sticlă. Pierre zâmbeşte, amintindu-și-o deodată pe Nia studentă, gălăgioasă și veșnic pusă pe glume.

— În sfârşit, te recunosc, îi spune.

— Nici nu mă îndoiesc.

În aceeași clipă însă, atenția le este atrasă de vocea crainicului care anunță apropierea astronavei. Mulțimea se potolește brusc. Pe ecran, în mijlocul petei albastre a cerului, un punct îşi face apariția și crește vertiginos. Se deslușește apoi tot mai limpede forma — încă elegantă — a navei, care coboară într-un zbor încetinit, frânându-şi mișcarea cu ajutorul jeturilor incandescente ale motoarelor. Trec câteva minute, și săgeata argintie încremenește cu vârful spre stele. Eșafodajul metalic al rampei este împins lângă bordajul scânteietor.

Lumea așteaptă. Omenirea întreagă așteaptă. Clipele trec totuși neobservate. Și, într-un lung suspin de ușurare, o ușă glisează, făcând loc primului astronaut. Poartă costumul cafeniu de paradă și e descoperit. E cărunt. Nia încearcă să ghicească cine e. Îşi plimbă ochii pe portretele apărute în ziar, dar chipul de pe ecran e prea mic ca să-l poată distinge. N-are de unde să știe că e tocmai Juan și nici prin cap nu-i poate trece că omul acesta, cu tâmple pleșuve, e unul și același cu tânărul brav și vesel din fotografia de acum șase ani.

Urale frenetice, muzică, flori. Juan nu le poate auzi, dar le bănuiește. Ascensorul coboară rapid. În sfârşit, a pus piciorul pe pământ. Știe că lumea așteaptă, mai așteaptă ceva. Trimișii

Pământului ti ies în întâmpinare și-l îmbrățișează. Dar figurile lor îngrijorate nu reușesc să zâmbească. Din ușa larg căscată a navei nu se mai ivește nimeni și nici nu se va mai ivi. Uralele încetează, și Juan bănuiește și lucrul acesta. Doar muzica mai continuă, stupid, și apoi se frânge și ea. Lumea a înțeles. Tribuna oficială va rămâne goală. Imaginea cosmodromului dispare, făcând loc ecranului de un alb opac. Liniștea e desăvârșită.

Vocea crainicului, acum devenită gravă, anunță suspendarea festivităților. Oamenilor le vine greu să plece. Încet, păstrând tăcerea, părăsesc totuși tribunele.

Nia simte apăsarea clipei. Acum ar vrea să fie singură și să poată rătăci pe străzile unui oraș pustiu. Îi e teamă ca nu cumva Pierre să spună ceva. Dar tace și el, poate cuprins de același gând ori poate din respect pentru mulțime. N-are importanță.

Soln e medic. Face parte din comisia de experți care se ocupă cu autopsia membrilor decedați ai expediției „Andromeda”. O formalitate care, pe lângă aceasta, mai servește și unui scop foarte precis: cercetarea nenumăratelor cauze care ridică bariere în calea înaintării oamenilor în univers. Căci determinarea factorilor care au dus la moartea unuia sau altuia dintre astronauţi poate aduce lumină în cele mai obscure enigme cu care are de luptat medicina cosmică. Acest lucru a făcut să se înscăuneze obiceiul de a readuce pe Pământ cadavrele celor răpuși pe drum, și tradiția, devenită un fel de lege nescrisă, este călcată numai atunci când un muribund își manifestă o altă dorință.

Soln face autopsia corpului care a fost cândva al Danei. Urmele unui început de descompunere îi spun că au trecut câteva ore de la moarte până la congelare, ceea ce nu este prea departe de realitate.

— Din două — una, își zice în gând, sau a fost găsită numai după un lung răstimp, sau au vrut să se convingă că e moartă cu adevărat.

După cum își amintește, în actul de deces completat conform declarațiilor unicului supraviețuitor, e vorba despre o asfixie cauzată de deteriorarea costumului. Într-adevăr, gura întredeschisă, cu colțurile ușor lăsate, sugerând un zâmbet disprețuitor, limba dilatată și ochii slab exoftalmici nu-ți lasă

nicio îndoială. Organele interne sunt tefere. Nu cunoaște compoziția amestecului pe care moarta îl inhalase după deteriorarea costumului — era vorba probabil de cine știe ce atmosferă a unei planete aride sau poate de absența oricărei atmosfere —, dar o ceruse și, deocamdată, trimite o probă din ceea ce fusese cândva sângele acestui trup ca să stabilească eventualele modificări ale compoziției. Își concentrează atenția asupra aparatului respirator. O ușoară hemoragie internă în lobul inferior al plămânului stâng. Și un amănunt care îi nedumirește: trei dintre inelele trailed sunt turtite. Probabil e vorba de un accident survenit cu puțin înaintea morții, poate unui și același cu cel care îi sfâșiase costumul, căci cartilajele poartă urmele unor leziuni nevindecate.

Între timp sosește rezultatul analizei comandate. Compoziția sângelui are un singur element neobișnuit: carbooxihemoglobina.

— Sufocare!

Ceea ce înseamnă că e mult mai probabil ca atmosfera să fi lipsit cu desăvârșire sau, pur și simplu, să se fi deteriorat nu costumul, ci supapele rezervorului de aer. Cu toate acestea, afirmația este clară: asfixie, și nu sufocare, cauzată de deteriorarea costumului. Ceva aici e în neregulă.

Iată și compoziția atmosferei de pe planeta unde se petrecuse accidentul. Compuși necunoscuți ai halogenilor cu elemente necunoscute. Apoi amoniac, metan și vapori de acid cianhidric. Asta ar fi ucis și o turmă de elefanți. Dar ar fi dus la modificări chimice în sânge.

Din nou se impune o concluzie clară, în contradicție cu datele cunoscute: chiar dacă costumul a fost deteriorat, moartea a survenit înainte de pătrunderea gazelor nocive în interiorul lui. Și mai rămâne povestea aceea cu traheea zdrobită. Iar ceea ce e și mai ciudat e că în regiunea respectivă țesuturile superficiale sunt intacte. Pielea gâtului nu poartă nicio vânătaie măcar.

— O moarte cel puțin stranie.

Ochii i se opresc pe chipul verzui, cu buzele strâmbate a dispreț. Soln știe că are prea puține elemente pentru a putea construi o ipoteză. Așa că păstrează observațiile pentru el. Întotdeauna se găsește cineva mai deștept și e gata să-ți

dovedească, cu multă mărinimie. Netemeinicia argumentelor tale.

Ar fi interesant să facă observații și asupra sistemului nervos. Dar renunță, și pe bună dreptate, căci neuronul este celula care intră în primul rând în descompunere. Și se pare că ar fi avut suficient timp ca s-o facă.

— Următorul.

Următorul nu mai există. Ea a fost ultima.

— Așa e.

Soln își leapădă costumul de disecție și iese. Se spală pe mâini îndelung, cu grijă. Dar gândul i-a rămas, fără să vrea, la cadavrul Danei, la zâmbetul disprețuitor, ascuns în colțul gurii, la inelele turtite ale traheei, la nepotrivirile din fișa de deces. Sunt lucruri fără nicio legătură aparentă.

— Poate că ar trebui să menționez în raport…

— Prea puțin, își răspunde tot el, ca o ultimă scuză și convins că peste cinci minute va uita absolut totul. Ceea ce e, fără îndoială, adevărat. Căci în clipa în care îşi ocupă locul în confortabila limuzină cenușiu-argintie, ti nărui medic nu se mai gândește decât la apropiata revedere cu bunicul său, de care îl mai despart doar două ore.

*

De ce ți-e frică nu scapi — spunea cândva un proverb, și alte zece îl contraziceau în toate chipurile. Înțelepciunea popoarelor constă, poate, tocmai în aceea că are un răspuns pregătit din timp pentru fiecare situație în parte.

De ce ți-e frică nu scapi — sună proverbul —, și totuși Juan și-a văzut visul împlinit: simte pământul solid sub tălpi și n-ar mai schimba; senzația aceasta pentru nimic în lume. Moartea a rămas undeva, în urmă, închisă într-o cabină a astronavei aceleia cu nume de constelație. Nu se mai gândește la ca și-și închipuie probabil că nici moartea nu se mai gândește la el. N-are de unde ști că moartea nu poate fi închisă într-o cabină.

Punând piciorul pe betonul cosmodromului, Juan a descoperit deodată că s-a îndrăgostit de Pământ. E hotărât să renunțe la principala lui meserie — aceea de pilot — și să se specializeze în electronică. Nimeni n-ar putea lua în nume de rău unui pilot care s-a întors, singur dintre cei nouă câți plecaseră, cu tâmplele încărunțite că nu dorește să-și mai încerce norocul încă o dată.

După cum nimeni nu are cum să bănuiască măcar că părul cărunt de la tâmplele lui Juan este rezultatul unui foarte simplu truc de machiaj.

S-ar părea că soarta i-a surâs încă o dată, scutindu-l de situații neplăcute: Consiliul Astronautic i-a propus să ocupe locul devenit vacant în urma alegerilor pentru Consiliul Suprem. Este o favoare care nu se face astronauților de rând, și mai ales celor tineri. Dar, având în vedere vechimea destul de mare, precum și condițiile oarecum ieșite din comun ale ultimului zbor, i s-a făcut această ofertă, gbicindu-i-se parcă dorințele nespuse.

E de la sine înțeles că Juan a cerut mai întâi un scurt răgaz, pe temeiul unei strângeri de inimă pe care ar încerca-o în cazul când și-ar părăsi vechiul post. Dar, temându-se că va fi luat în serios, a redus, el însuși, răgazul mai mult decât era prevăzut inițial și a acceptat să „se sacrifice”, veste primită imediat cu deplină satisfacție în cercurile interesate.

Un singur lucru mai rămâne încă să-i dea emoții: înmormântarea. Știe că, orice va face, participarea lui la funeraliile eroilor de pe „Andromeda” este de neocolit. Nici n-ar încerca să se sustragă: oricât de verosimil ar fi motivul pe care l-ar invoca, oricât ar fi de înțelegători oamenii, gestul acesta i-ar aduce o pată pe care nimic nu o va șterge. S-a gândit el destul la aceasta în lungul răstimp de meditație care îi rămăsese până la sosire.

Și nu e vorba de simpla participare. Va trebui să ia cuvântul. Să vorbească. Ucisese ca să-și apere propria lui viață. Fusese constrâns de împrejurări: cel puțin așa își spunea. Dar fiecare nouă minciună, fiecare prefăcătorie îi sporeau sentimentul vinovăției, căci, cu toată strădania lui, nu reușise încă să-și creeze lumea aceea falsă, și totuși ideală într-un fel, în care binele și răul ar fi fost hotărâte după bunul plac al fiecăruia. Nu reușea să fie un om de acțiune decât în momentele de mare cumpănă, trăsătură dictată parcă de însăși meseria lui. În tot restul timpului rămânea un om slab și nehotărât, ros de îndoieli și lipsit acum până și de acel petic de conștiință curată care le dă tărie să trăiască celor lipsiți de voință.

Va trebui deci să vorbească, și asta nu-i vine la îndemână. S-a gândit din timp la ceea ce avea să spună, dar i-a fost cu

neputință să găsească vorbele potrivite, și în cele din urmă a lăsat totul pe seama inspirației.

Mausoleul e clădit pe vârful stâncii la poalele căreia se întinde Orașul Astronauților. Drumul urcă într-o spirală uriașă pe coasta stâncii piramidale, dându-i aspectul unui ziggurat, pe care însă îl depășește prin dimensiuni. Lunga procesiune se întinde pe aproape doi kilometri. Sicriele sunt purtate pe umeri. Coloana mortuară se mișcă încet, la pas; după o oră e abia la jumătatea urcușului. Noroc că e răcoare. Cei care poartă sicriele se schimbă des. Mulțimea aceasta sobră, îndoliată, se răsucește în jurul stâncii, asemenea unui vierme enorm și sinistru.

Oamenii tac. Nu se aude decât zgomotul pașilor. Orașul din vale a amuțit și el.

Sicriele sunt grele.

Pe platforma din vârf abia dacă e loc pentru toată lumea. Pe un obelisc proaspăt instalat se poate citi inscripția: „Andromeda”. Un cavou, o placă și numele celor opt dispăruți. Marmură albă și andezit. Piatră lustruită, cu literele gravate în aur. Cândva, aurul însemna bani, iar banii erau sinonimul bunăstării; aurul simboliza măreția. Acum inscripțiile aurite au rămas o simplă tradiție, ca oricare alta.

Tradiție…

Funeraliile sunt tot o tradiție. Uneori se poate spune că lumea s-ar descurca mai bine fără tradițiile ei. Dar ar fi mai săracă. E de neconceput ca morții să fie pur și simplu aruncați într-o groapă sau arși, fără ca nimeni să nu bage măcar în seamă dispariția lor. Înmormântarea e o plecare, e despărțirea inevitabilă de un om care ți-a fost drag. Este exprimarea dorinței de a fi cu el până în ultima clipă și chiar mai mult.

Juan a pus și el de câteva ori umărul. Nici măcar nu știe la al cui sicriu.

— Dacă e Dana… se trezea întrebându-se în gând.

Acum, sicriele au fost depuse în cavou și a început mitingul. Vorbitorii se perindă unul după altul. Cuvântările sunt scurte. Aproape că nici nu se mai pot numi cuvântări. E rândul lui Juan. Se apropie de microfon. Mii de priviri.

Juan s-a regăsit pe sine. Spune exact ceea ce ar fi trebuit. Cuvinte simple, banale, care în gura altuia și cu altă ocazie ar putea să pară flecăreală. Dar rostite cu convingere își pierd

parcă sensul lor comun și înlesnesc o înțelegere mult mai profundă a unor lucruri care altfel nu pot fi exprimate.

Câteva cuvinte despre fiecare. Când ajunge la Dana, glasul i se frânge brusc, apoi capătă o inflexiune stranie. A observat toată lumea, dar o atribuie unor cauze cât se poate de firești.

În clipa aceea cu Juan se petrece o pe care ar fi vrut să-l evite sau poate adâncul sufletului. Dar schimbarea s-a petrecut. Juan nu mai poate s-o evite și nici s-o ignore. Cel mult s-o constate. Să stabilească despre ce anume este vorba și cum trebuie să reacționeze. Acum totul decurge firesc, ca de la sine. O beție, sobră totuși, plutește în cuvintele lui.

— Și Dick. Secund, apoi comandant. Pe Dick nu l-ați reîntâlnit. Și-a ales un mormânt mai vast. A preferat să rătăcească în veșnicia neființei, sub imperiul prafului și al razelor cosmice.

Cuvintele îl amețesc. Ar vrea să se avânte într-o tiradă interminabilă. De ce nu? Poate spune orice. Dick e mort. Și morții nu pot vorbi. O insolență brutală îl zguduie, dar se stăpânește.

— O să-i păstrăm un loc în sufletul nostru…

Ar fi inutil să prelungească comedia.

Fără să-și dea seama, a început să nu se mai sinchisească de faptul că se preface. Și poate că acum nici nu se mai preface. Felul acesta de a fi i-a devenit propriu, a devenit felul lui de a fi. E firesc ca lumea să-l admire și să-l stimeze. În fond, e meritul lui că a dus la bun sfârșit expediția, și fără el probabil, „Andromeda” n-ar fi ajuns niciodată pe Pământ. Important e că nimeni nu știe cu ce preț. Și nici n-o să afle. Va avea grijă el, Juan, proaspătul membru al Consiliului Astronautic.

Cuvântările s-au încheiat. Cavoul este închis.

Lumea coboară. Ordinea s-a destrămat. Cei mai iuți de picior și cei mai grăbiți au și ajuns în vale înainte ca ultimul om să fi părăsit platforma.

Juan nu e grăbit. A rămas la urmă. Prilej de care profită Maxim, președintele consiliului, pentru a-l lua afectuos de braț.

— Mi-ar face plăcere, îi spune el, pe un ton confidențial, să-ți primesc vizita. Deocamdată vei avea mult de furcă cu presa și cu conducerea Corpului Expediționar. Dar când ai o după-amiază liberă, anunță-mă.

Și îi întinde o carte de vizită.

— Mi-am dorit întotdeauna să pot sta de vorbă cu oameni ca dumneata, îi răspunde Juan. Amândoi surâd.

*

Clădirea clubului este una dintre cele mai strălucite reprezentante din oraș ale clasicului sistem beton-aluminiu-sticlă. Prezența ei se anunță încă de departe, de pe autostradă, printr-o confortabilă siluetă orizontală, care îți atrage atenția cu mult înaintea simbolului tradițional. Călătorii își petrec aici cele câteva ore de repaus într-o ambianță plăcută, discutând, schimbând impresii și curți de vizită. Se cântă, se dansează, și, cu toate că binecunoscuta campanie antitoxică este în toi, vinul nu este nici el disprețuit. Dar ceea ce face irezistibilă atracția localurilor de acest fel este posibilitatea de a face cunoștințe noi, de a lega prietenii care de multe ori dăinuie ani la rând.

Nia îşi lasă turismul la parcaj și se apropie cu pași mărunți de intrare. Trece prin hol fără să se oprească în fața schemei de distribuție a locurilor și pătrunde în sală. Sala circulară are în mijloc ringul de dans, care servește și pentru improvizațiile amatorilor, iar în jurul ei sunt înșiruite boxe cu mese mici, pentru trei-patru persoane. Podeaua sălii e înclinată într. O pantă care coboară ușor spre centru, astfel incit vizibilitatea este optimă. Nia s-a oprit. De câte ori intră într-un club o încearcă o emoție puternică, de parcă ea însăși s-ar da în spectacol. Câteva priviri o examinează, mai mult indiferent. La rândul ei, caută din ochi o boxă în care să ocupe un loc. Și descoperă, după câteva clipe, o figură cunoscută, fără să-și dea seama prea bine de unde. Se apropie și, pe măsură ce distinge mai clar trăsăturile bărbatului din boxă, nedumerirea îi sporește. E Juan, pilotul de pe „Andromeda”. Dar părul cărunt i-a dispărut ca prin farmec. Acum arată exact ca în portretul publicat la plecare.

— E liber?

— Cu plăcere.

În afara lui Juan, în boxă mai e un bărbat, cu care pare să fi venit împreună, căci Nia nu a băgat de seamă să fi discutat prea aprins înaintea venirii ei, ceea ce e inevitabil în cazul unei noi cunoștințe. Pe celălalt îl cheamă Soln și e medic.

Juan o întreabă ce anume dorește să comande. Deocamdată nimic. Poate că totuși un suc de ananas. Nici măcar atât. Nu-i e

sete. Soln a tăcut. O privește pe Nia puțin cam fix și cam distrat. Se vede că-l preocupă altceva.

— Dumneata ești celebrul pilot?

Un zâmbet fals. Modestie falsă. Ea însă nu observă.

— Mi se păruse…

Dar Nia se oprește. L-ar întreba despre părul cărunt și i se pare necuviincios. Juan a înțeles.

— Părul?

— Da.

— L-am vopsit, râde fostul pilot. Cu toate că-mi dădea un aer mai…

— Distins, completează Soln, ușor ironic.

Într-adevăr, Juan și Soln veniseră împreună. După înmormântare medicul i-a înmânat pilotului o copie a raportului comisiei pentru autopsie și, cum aveau același drum, l-a invitat să-l ducă cu mașina lui. De fapt, Soln se simte atras și totodată intrigat de personajul acesta cu obraz de meridional. A remarcat și el schimbarea culorii părului, dar a tăcut.

Juan este vorbăreț și amuzant. Se răzbună pentru lunga tăcere la care fusese constrâns de împrejurări. Istorisește fel de fel de amintiri despre zborurile lui din vremea când era pilot-elev. Despre ultimul său zbor însă nu pomenește niciun cuvânt. Dar pe Nia tocmai asta o interesează mai mult. Și nu știe cum să-l roage, gândindu-se, în același timp, că Juan are toate motivele să nu-și răscolească imaginile dureroase ale tragicei povestiri. Și-i vine o idee.

— Vreți să facem o convenție? Să povestească fiecare cea mai stranie întâmplare din câte i-a fost dat să cunoască.

— Şi cine începe?

— Tragem la sorți.

Prima se nimerește să fie chiar Nia. Ea nu s-a gândit ce ar putea să le spună și e descumpănită. De fapt, nu ține minte niciun fapt care să merite să fie istorisit. Ar improviza ceva, dar nu se pricepe. E în încurcătură.

*

Povestea Nici pare a nu fi prea interesantă, cu toate că ea face eforturi vădite de a o înfrumuseța. Soln urmărește atent jocul degetelor pilotului. Juan a scos la iveală plicul alb cu raportul comisiei medicale și-l răsucește distrat pe toate părțile.

A citit raportul încă de când îl primise, așa încât este evident că acum își caută o ocupație cu care să-și disimuleze încordarea. Căci e încordat, deși nu vrea să pară.

— Așa e felul lui, tăcut, își zice Juan; și nu se înşală. Soln are, într-adevăr, o fire meditativă și necomunicativă.

— Dar dacă a observat ceva? Ce să observe? Știu eu?…

În timp ce Juan poartă acest dialog cu sine însuși, Soln îi urmărește atent fiecare gest. Pare absorbit de firul cuvintelor pe care Nia le înșiră, dar de fapt îl analizează pe pilot Vrea să descopere ceva, nici el nu-și dă seama ce anume, ceva care să-i permită să-l așeze într-o categorie sau alta, li privește mâinile mari, eu vinișoarele puternic conturate și observă deodată niște semne ciudate, niște cicatrice minuscule, câte cinci pe fiecare mină, abia vizibile. Soln se încruntă. O clipă. Semnele acelea nu pot fi decât urmele unor unghii adânc înfipte în carne. Niște unghii de femeie. Iar, judecind după poziția unghiei degetului mare, pe mina dreaptă urmele par a fi lăsate de o mină stângă și invers.

Juan nu reușește să priceapă ce anume urmărește medicul. Îl vede observându-l și se străduiește să pară indiferent. Ar arunca un cuvânt în chip de sondă, ca din întâmplare, dar i se pare nepoliticos s-o întrerupă pe Nia. După toate aparențele, povestea ei se apropie de sfârșit. Și urmează el. De la el se așteaptă, desigur, o istorie nemaipomenită. Pilotul știe acest lucru și se pregătește din timp. Poate că e cel mai nimerit prilej de a afla în ce ape se scaldă Soln. Le va povesti moartea Danei. Va fi foarte atent la medic, dar fără ca acesta să bage de seamă. Dacă, bineînțeles, e posibil aşa ceva. Uneori îi face impresia că nimic nu-i poate scăpa. Deși la autopsie… Dar cine știe?

Trebuie neapărat să-l încerce. Pentru o clipă e tentat să le spună, pur și simplu, adevărul. Nu se poate stăpâni să nu zâmbească. Ar fi tare! Ar părea o glumă, poate cam cinică. Ar da nume fictive, și nimănui nu i-ar putea trece prin minte că lucrurile s-au întâmplat chiar așa în realitate. Ar fi amuzant! Dacă n-ar fi medicul…

Nu, e prea riscant. Deși nimeni nu poate aduce vreo dovadă. Morții nu vorbesc. Înregistrările le-a controlat și a șters tot ce

putea da de bănuit. Nu. De altfel, e posibil ca o asemenea poveste să nu fie gustată. Cu siguranță!

Dar trebuie să-l pună la încercare pe medic. Le va povesti moartea Danei. Cu mici modificări.

— Mici modificări, îşi repetă Juan în gând și-și zâmbeşte din nou. Totul trebuie să arate ca în declarațiile sale. Le va servi-o ca pe o poveste auzită de la un prieten, și Soln va ști cu siguranță despre ce este vorba. Iar dacă are vreo bănuială va fi atent. Va fi foarte atent. Dar el e foarte atent întotdeauna; chiar și acum. La ce s-o fi uitând așa lung?

Juan simte din nou beția aceea seacă care îl încercase la mitingul de doliu, sus, la mausoleu. Simte nevoia să vorbească, să-și dea frâu liber imaginației.

— Asta e tot, spune Nia, isprăvindu-și istoria.

— N-am înțeles un lucru, replică Soln. Și îi pune o întrebare care dovedește că a fost cât se poate de atent la ceea ce povestise ea, făcându-l pe Juan să nu mai priceapă nimic. Căci acesta fusese convins că medicul n-a reținut nici măcar un cuvânt din tot ce auzise.

— E dracu în persoană! îşi spune pilotul, tot mai curios de felul cum va reacționa Soln la povestirea pe care urma s-o înceapă.

— Vrem o poveste adevărată, îl oprește Nia după primele cuvinte.

— Toate poveștile sunt, mai mult sau mai puțin, adevărate.

*

— Cutiuța pe care o vedeți, începe pilotul, scoţând la iveală un paralelipiped transparent, o am ca amintire de la unu) dintre cei mai buni prieteni ai mei. Dacă veți privi cu atenție, continuă el, punând cutia pe masă, veți observa că ea conține un grăunte amorf, verzui și nu prea aspectuos. Totuși povestea acestui grăunte, așa cum am auzit-o și eu de la prietenul meu, merită să fie ascultată.

Grăuntele din cutie este un fragment din mostrele aduse pe bord de Dick, de pe planeta pe care o descoperiseră. Juan ținuse să-și păstreze — nici el nu înțelege prea bine de ce — această bucățică de substanță, cu toate că, scoasă de sub acțiunea câmpului Q. Îşi pierduse aspectul feeric, culorile și formele în continuă schimbare, care îi erau caracteristice. Când predase Institutului de Științe Astrale probele, ceruse permisiunea de a

purta cu sine acest fragment minuscul. Și cum nu părea să prezinte nicio primejdie, îi fu îngăduit.

Acum pilotul le deapănă celor doi ascultători ai săi povestea descoperirii stelei Q și a planetei sale, a ciudățeniilor de tot felul cu care fuseseră întâmpinaţi exploratorii pământeni și a peripețiilor prin care au fost siliți să treacă. Numele personajelor și faptele lor nu mai corespund însă realității. Prietenul — care ține locul lui Juan — e plin de curaj și se află mereu în frunte, însă modest cedează altora partea lui de glorie. Dick, pe care îl cheamă acum Hans, e un om chibzuit și înțelept. Dar Dana — sau Gemă, cum o numește Juan — comite o imprudență și, îndepărtându-se prea mult de tanchetă, se rătăcește. În timp ce o căutau, Hans își pierde micul generator cuantic care îl protejează de radiațiile nocive ale stelei. Sunt nevoiți să se grăbească și o găsesc pe Gemă moartă, cu costumul sfâşiat. Hans, expus acum razelor ucigașe, abia reușește să mai ajungă la bord pe picioarele lui. Prietenul o aduce pe Gemă și încearcă să o reanimeze, dar fără succes. În câteva ore, Hans moare și el, cerând, bineînțeles, ca trupul lui să fie instalat pe o retrofuzee și lansat în veșnică rătăcire prin Cosmos.

Juan studiază, conform planului pe care și-l făcuse, felul în care reacționează medicul. Dar atenția acestuia e atât de constantă, încât nu-și poate da seama dacă ceea ce povestește îi trezește sau nu interesul, dacă anumite amănunte îl preocupă sau dacă urmărește ceva anume.

Soln e, într-adevăr, foarte atent la tot ceea ce spune. Nu-i scapă niciun amănunt. Iar când Juan ajunge la pasajul în care Gemă, adică Dana, este găsită fără suflare, medicul compară povestea cu declarațiile oficiale și cu actul de deces pe care îl completase pilotul. Toate se potrivesc de minune, atât de perfect, încât pare de-a dreptul îngrijorător. Trebuie să ai o memorie foarte bună ca să nu uiți și să nu încurci niciodată nimic, mai ales când e vorba despre fapte care s-au petrecut cu mai bine de un an în urmă, în niște condiții de tensiune nervoasă și surmenaj fizic extreme. Dar ceea ce rămâne și pe mai departe straniu — și Soln își amintește fără să vrea surâsul disprețuitor al moartei — este nepotrivirea care se conturează tot mai categoric între amintirile lui Juan și câteva dintre amănuntele autopsiei.

Nia nici nu bănuiește competiția surdă care se poartă între cei doi bărbați. Pentru că, fără îndoială, e vorba de o luptă, chiar dacă nici ei nu-și dau seama prea bine încă de acest lucru. Ea însă nu are cum să bănuiască. Se joacă neglijent cu cutiuța de plastic și urmărește fiecare cuvânt al povestitorului. Pentru câteva clipe, Nia a redevenit studenta de altădată și se lasă fascinată de farmecul întâmplărilor extraordinare pe care le trăiesc astronauții. Sfârșitul e însă dureros. Ar vrea să nici nu-l mai asculte. Juan cel adevărat a dispărut și a rămas în fața ei numai portretul din ziare de acum șase ani. Câteva clipe numai.

Nu înțelege. Îl preferă pe col din fotografie. De ce oare? Nu-i place că și-a vopsit părul. Putea să și-l lase așa, cărunt. Căci ea nu are cum să știe că atunci când părea cărunt fusese vopsit anume, pentru a face impresie. Și că, dimpotrivă, abia acum are adevărata lui culoare. Și mai e ceva care nu-i place: ținuta rigidă, impecabilă, nodul perfect la cravată, gulerul scrobit, hainele fără cea mai mică cută. Totul arată ca într-o vitrină a unui mare complex de deservire. Nu așa și-l imaginase. Și, ca să pună vârf la toate, acceptase cu atâta ușurință locul din consiliu! Asta nu i-o poate ierta. Un adevărat pilot n-ar fi făcut așa ceva niciodată, nu și.ar fi trădat meseria, prin oricâte încercări ar fi trecut. Dacă prietenul din poveste e chiar el, atunci povestea nu poate fi adevărată!

Povestea s-a terminat. Soln se apleacă peste cutie, cercetând bobul verzui. Nia devine și ea atentă, printr-un reflex firesc; frunțile lor se apropie de grăuntele adus din lumea de basm a nălucirilor, în timp ce în minte le învie tabloul uimitor pe care Juan îl zugrăvise, fără îndoială, cu multă iscusință, în istorisirea sa. Și deodată fărâma aceea de substanță prinde să capete o slabă tentă gălbuie, dar atât de puțin perceptibilă incit poate fi numai o părere. O secundă. Apoi verdele redevine suveran.

Nu îndrăznește niciunul să spună nimic. Nia se teme să nu fie luată în râs. Lui Soln i se pare inutil să mai pună în discuție un asemenea incident, care putea fi explicat printr-o simplă iluzie. I s-a mai întâmplat și cu alte ocazii, privind cu atenție, să-i apară înaintea ochilor o scurtă scânteiere. Totuși amândoi păstrează convingerea că au văzut cu adevărat... ce anume ar fi mai greu de spus.

Cutiuța este înapoiată posesorului ei.

— V-aș ruga să mă iertați, zice Soln. Știu că ar fi rândul meu să vă povestesc. Dar sunt nevoit să mă retrag. Trebuie să plec.

— Asta aduce puțin a trădare, glumește Nia.

Îşi string mâinile. Când se desparte de Juan, medicul îi examinează, ca din întâmplare, mina și-i spune neutru:

— De ce nu faci o grefă? E neplăcut să porți semnele acestea.

Luat pe neașteptate, Juan nu știe ce să răspundă.

— O să încerc.

Însă Soln remarcă paloarea care i-a coborât brusc în obraji.

STEREOCROMII

întoarcerea „Andromedei” a fost semnalul de dezlănțuire a unui lung șir de evenimente, care vor sta în centrul interesului cercurilor științifice. În primul rând e vorba de descoperirea stelei Q, deocamdată unică reprezentantă a acestei clase a cărei existență n-a fost nici măcar prezisă. Desigur, în această descoperire nimic nu contrazice legile universale. Dar apariția neașteptată a unui corp ceresc la o distanță minimă de Soare — de două ori mai mică decât distanța până la Proxima — are darul firesc de a uimi nu numai pe astronomi, dar până și pe aceia care nu au nici în clin, nici în mânecă cu acest domeniu de cercetare.

La drept vorbind, cu toate că steaua nu emite nici în spectrul luminos și nici în cel radio, prezența ei ar fi putut fi constatată măcar prin influența pe care o exercită în mișcarea corpurilor învecinate. Lucru care nu s-a întâmplat. Unii susțin că, pur și simplu, steaua cea nouă a apărut de foarte puțină vreme. Și atunci apare ipoteza unei stele ambulante, care rătăcește prin Galaxia noastră, fără să se supună legilor știute ale interacțiunii corpurilor. Insă, în acest caz, deplasarea stelei va putea fi pusă în evidență. Cei mai mulți sunt mai rezervați: presupun că steaua a existat — vorba zicalei: de când lumea și pământul — și explică faptul că n-a fost observată până acum prin aceea că, pe de o parte, spectrul Q n-a fost suficient cercetat, iar pe de altă parte, masa stelei fiind mică, influența ei este neglijabilă și a putut fi asimilată cu acea fracțiune care în stabilirea cauzelor mișcării corpurilor cerești se atribuie factorilor întâmplării și necunoașterii, adică influenței corpurilor foarte îndepărtate.

Totuși, pentru lămurirea definitivă a acestei dispute, se face simțită nevoia unui studiu mai atent atât al înregistrărilor

aparatelor de la bordul astronavei, cât și al stelei prin mijloacele de care se dispune în observatoarele astronomice. În vederea acestui din urmă scop, la Marele Observator de pe Marte s-a adunat o echipă alcătuită din cei patru vestiți astronomi: Caressi, Serghei, Ralph și D'Orly. Printre consilieri se numără Ogimura și Tanaka, descoperitorii „undelor gândului”, și câțiva specialiști în emulsii suprasensibile care au pregătit aparatajul necesar înregistrărilor în spectrul Q. Vor fi luate câteva serii de Q-grafii ale stelei. Cu ajutorul unui dispozitiv, special construit, imaginea ei va fi urmărită pe un ecran.

A sosit ora încercării. Un radiotelescop, care în prezent îndeplinește rolul de Q-telescop, este îndreptat spre punctul în care, conform calculelor făcute pe baza materialului adus de „Andromeda”, ar trebui să se afle astrul. După o căutare de câteva minute, imaginea lui apare pe ecran, în strigătul de triumf al partizanilor ipotezei stabilității, căci dacă steaua ar fi fost rătăcitoare și-ar fi schimbat poziția.

— S-ar putea să se deplaseze totuși într-un sens sau altul pe direcția noastră, nu se lasă ceilalți învinși.

— E un caz prea particular ca să fie probabil. Totuși vom putea stabili după liniile spectrului.

Dacă liniile spectrului ar fi suferit vreo deplasare față de cele înregistrate pe astronavă, noua ipoteză ar fi avut o confirmare. Dar spectroscoapele au zis „nu”, și disputa s-a încheiat.

Așadar, steaua există — mai erau unii care se îndoiau de acest fapt —, și nu numai că se află acolo unde a fost când fusese descoperită, dar a existat, cu certitudine, tot timpul acolo, neobservată de nimeni și plină de mistere pe cale să se lămurească. Și. Cum primii ei descoperitori au uitat s-o boteze, cineva propune să i se spună Steaua Q.

Al doilea mare eveniment este prilejuit de cercetarea și studierea materialului științific adus de expediție în laboratoarele Institutului pentru Științe Astrale (I.Ș.A.). Cp toate că destinația expediției fusese Proxima, cel mai viu interes au trezit nu probele și înregistrările de acolo, ci mostrele recoltate pe planeta Stelei Q. S-a întâmplat un lucru ciudat: un fapt neprevăzut a modificat radical urmările unei expediții, împrumutându-i o valoare pe care, de altfel, n-ar fi dobândit-o niciodată: căci pe planeta aceea pe care „Andromeda”

coborâse, la adăpost de razele nocive ale Stelei Q, s-a dovedit că există elemente noi, încă necunoscute chimiei solare.

Încă la sfârşitul secolului al XIX-lea a fost stabilită fără echi. Voc valabilitatea infailibilă a legii periodicității. Elemente proaspăt descoperite ocupau locurile libere din Tabloul lui Mendeleev și se părea că 92 de căsuțe sunt exact suficiente pentru a cuprinde toate cărămizile care alcătuiesc Universul. Au fost descoperite apoi radioactivitatea și transmutația, și au apărut primele elemente artificiale. Transuranienele erau instabile și, cu excepția plutoniului, nu prezentau un interes practic. S-a ivit întrebarea: oare există undeva, în natură, aceste elemente? Și, mai departe, până unde se poate merge cu creșterea greutății atomice? Cum acționează legea periodicității pe un plan mai general?

Așa a apărut ideea existenței ipotetice a unor elemente supergrele, stabile. Dar ele n-au fost obținute nici pe cale de laborator, iar prezența lor n-a fost semnalată nicăieri.

Iată însă că ipoteza a fost confirmată. Mostrele aduse de „Andromeda” conțin elemente necunoscute. Laboratoarele de astrochimic sunt cuprinse de o febrilă activitate. Se încearcă toate metodele de identificare. Rând pe rând, noile elemente dobândesc personalitate, capătă proprietăți determinate, greutate atomică, număr de ordine și un loc bine definit în tabel. Sunt botezate; elemente supergrele. Și, într-adevăr, sunt stabile. Se naște o nouă ramură: superchimia. Mostrele aduse sunt devorate metodic și cu multă zgârcenie. Până când din laboratorul de astrobiologie se lansează semnalul „stop!”.

Al treilea eveniment pornește tocmai de aici, din laboratorul de astrobiologie. Și este, fără îndoială, cel mai important dintre toate. Pentru moment, toate celelalte experiențe încetează. Lumea își abate atenția de la știrile curente pentru a se concentra asupra întâmplărilor care se petrec aici.

*

De fapt, totul a pornit de la cei doi prieteni, Vlad și Bogdan, pe care toată lumea din institut îi cunoaște sub numele de „gemenii”. Nu sunt, bineînțeles. Nici nu se înrudesc. Sunt prieteni încă din copilărie. Amândoi au un fel de a fi ieșit din comun. Sunt tăcuți și se exprimă eliptic, înțelegându-se între ei mai mult fără să vorbească.

S-au certat o singură dată, atunci când, în vremea studenției, s-au îndrăgostit amândoi de una și aceeași fată, colegă de an. La început nu și-au dat seama, dar când fiecare a înțeles că în drumul lui spre fericire s-a interpus tocmai prietenul cei mai bun a izbucnit cearta.

— Am fost primul.

— Nu. Dar chiar și atunci!

— Ba da. Și chiar dacă nu!

Au tăcut amândoi până în ziua în care s-au convins că fata nu se uita la niciunul. Două luni încheiate. De atunci nu s-au mai certat. Au ajuns să lucreze în laboratorul de astrobiologie. Și iată că, la întoarcerea „Andromedei”, li s-a trasat sarcina dea se ocupa de studiul probelor de pe planeta Stelei Q.

La început s-au folosit de datele furnizate de chimiști. Dar cum ele s-au dovedit în curând insuficiente, pentru că la ora aceea pe chimiști îi preocupa problema elementelor, Vlad și Bogdan au înțeles că trebuie să stabilească ei singuri compoziția moleculară a substanței sfărâmăturilor diforme și multicolore pe care le studiază.

Și iată-i, adânciți în minuțioasele îndeletniciri ale chimiei analitice. Dar obișnuitele metode de laborator se dovedesc a fi ineficace. Vlad exprimă într-un cuvânt concluzia la care au ajuns amândoi:

— Neurocibemetic.

Într-adevăr, singura ieșire se dovedește a fi utilizarea unor complexe cibernetice folosite de obicei în analiza proteinelor.

— Sau modul de asociere e nou, sau…

— Da.

Bogdan știe că s-a referit la posibilitatea ca substanța respectivă să aibă la bază molecule uriașe.

— Ciudat.

După programarea minuțioasă a complexului cibernetic — cuprinzând, printre altele, și posibilitatea autoprogramării în raport cu descoperirea unor fenomene neprevăzute, în analizor este introdusă o primă mostră. Și rezultatul, așteptat îndelung, le confirmă prevederile. Molecula are un lanț ramificat, complex, cuprinzând mai multe sute de milioane de atomi. Fenomenul este deci similar complicatelor macromolecule proteice terestre.

Chiar și acest simplu fapt e un indiciu sigur că se află pe calea unor descoperiri ieșite din comun. Vlad simte pentru prima c. Ară în viață că e emoționat. Și, cum Bogdan nu e nici el departe de această situație, colegii de laborator au unica ocazie să-i descopere pe cei doi prieteni angajați într-o discuție cât se poate de pasionată. Surpriză generală. Un robinet uitat deschis picură interminabiL Un flacon incasabil scăpat pe podeaua anticorosivă face un zgomot asurzitor.

— Ia nu mai căscați gura! se dezlănțuie Vlad.

— Ce spui, nene! Parcă vă știam mai tăcuți. Ce naiba s-a întâmplat de vi s-au dezlegat limbile în halul acesta?

— Mai bine ne. Ați ajuta, replică Bogdan.

— Despre ce e vorba?

În laborator se face o revedere colectivă a tuturor cunoscutelor problemei în discuție. Și pentru toată lumea apare clar că numai complexitatea structurală a moleculelor nu e suficientă pentru a explica istorisirea relatată de pilotul „Andromedei” în legătură cu spectacolul oferit ochilor de natura planetei.

— În fond, trebuie să stabilim cu precizie dacă avem de-a face cu materie vie sau nevie, ori poate cu o altă formă de materie intermediară sau cu totul necunoscută.

— Trebuie să avem în vedere trei factori: modificarea culorii, modificarea formelor și semnalele radio. Toate aveau o legătură cu răsăritul stelei.

— Dar puteau fi simple fenomene fotochimice, legate de emisia stelei, neesențiale în caracterizarea materiei vii.

— Întrebarea e dacă între aceste exemplare și mediu avea loc sau nu un schimb de substanțe.

Aici Bogdan intervine, căci i-a venit o idee;

— N-avem decât să încercăm!

— Compoziția atmosferică o cunoaștem.

— Conține și elemente supergrele.

— Avem câteva probe. Pentru o experiență redusă sunt suficiente.

— Dar sursa de energie?

Au tăcut cu toții. Este cunoscut că nicio încercare de a fabrica un emițător Q n-a reușit. Vlad se plimbă agitat, cu mâinile la spate.

— Creierul!

Energia undelor Q emise de creier e infimă.

— Prostii.

— Nu-s prostii. Principalul e să ai o sursă. Energia se poate amplifica.

Nimănui nu-i trecuse încă prin cap așa ceva. De fapt, nu se ceruse până atunci imperios existența unui asemenea emițător. Dar acum era indispensabil.

— La lucru!

Îşi împart sarcinile, câștigați de ideea celor doi prieteni. Trebuie făcute încercări, rezolvată problema amplificării undelor. Dar primul lucru care se cere este încetarea oricăror experiențe din laboratoarele institutului, care ar putea duce la micșorarea cantității de probe de care se dispune. Pentru că acum fiecare gram de substanță este prețios. Ipoteza existenței vieții pe alte corpuri cerești este pe cale de a fi confirmată. Și lucru acesta trebuie să primeze.

Iată de ce laboratorul de astrobiologie a lansat semnalul „stop!”, adică „opriți orice experiență!”

*

încercarea preconizată de laboratorul de astrobiologie cere învingerea unor piedici serioase. Dar, chiar și în cazul în care realizarea practică ar deveni posibilă, mai rămân multe lucruri neclare, pe care numai experiența le va putea lămuri. Deocamdată, ele se grefează, sub forma unor întrebări fără răspuns, pe contextul strădaniilor colective, semănând ici-colo neîncredere și descurajare prematură.

— Ce fel de vietate poate fi bucata aceasta diformă de materie, căreia nimeni nu i. A putut stabili măcar o structură celulară, darmite țesuturi sau organe!

— Poate avea o formă de organizare necunoscută nouă. Și apoi ce te face să crezi că exploziile care au fost utilizate în vederea recoltării de probe nu au distrus structura organică a acestor fragmente?

— Chiar și atunci, admițând că avem de-a face cu materie vie, reușita încercării e îndoielnică. E de presupus că organismele respective sunt moarte, și nimic nu ne asigură că restabilirea ambianței originare le va readuce la viață.

Şi multe altele asemănătoare.

E neapărat necesară efectuarea unei experiențe. Altfel, cercetările nu se pot urni din punctul mort în care au ajuns.

A sosit momentul verificării tuturor supozițiilor.

O experiență ca aceasta necesită o pregătire minuțioasă și un aparataj a cărui descriere numai ar necesita pagini întregi. Dar, în fond, importante sunt mal ales rezultatele ei, și rezultatele nu se lasă mult așteptate.

Au trecut câteva clipe de când Vlad și-a introdus pe cap casca receptoare de radiații Q, pusă în legătură cu toată instalația de amplificare și transmitere. Lumea urmărește cu răsuflarea oprită ceea ce se petrece în camera etanșă, unde, îndărătul unor geamuri groase de cristal, o mostră este expusă într-o atmosferă conformă cu înregistrările cunoscute. Bogdan îl secondează pe prietenul său, gata să-i ia locul în cazul că efortul nervos l-ar extenua.

Oamenii așteaptă ceva, și acel ceva nu întârzie să se arate. Întâi timid, abia mijit, apoi de-a dreptul uluitor, bulgărele albăstrui capătă nuanțe tot mai aprinse, modificându-şi totodată și forma. Toți au încremenit, de teamă cai nu cumva o stare necugetată să spulbere ceea ce le pare încă o simpla iluzie.

Vlad îşi simte gura uscată, ca după o zi de muncă intensă. Încă puțin și nervii nu mai rezistă. Îşi zmulge casca și o așază, ostenit, pe pupitru. Ceilalți au înţeles. Bogdan vrea să-l înlocuiască, dar e oprit.

— Nu-i nevoie.

Într-adevăr, rezultatele sunt edificatoare.

— Compoziția atmosferică!

Se constată o ușoară modificare. Cantitatea de amoniac și acid cianhidric s-a micșorat. În schimb a crescut cantitatea de compuși halogenați ai elementelor supergrele. E evident că a avut loc un schimb de substanțe. Și mai e de dedus că bulgărele acesta viu consumă prin metabolism compuși pe care îi poate furniza orice uzină de sinteză. Deci continuarea experiențelor nu întâmpină din partea aceasta nicio dificultate. Mai greu o să fie cu energia, pentru că, dacă ea va trebui să fie furnizată întotdeauna de creierul omului, s-ar putea să devină mai scumpă decât se poate îngădui.

În sfârșit, se mai constată că mostra propriu-zisă, pe lângă schimbarea culorii și a formei, a suferit o micșorare a greutății,

care poate fi explicată prin punerea în libertate a compușilor halogenați. Fenomenul pare să vină în contradicție cu relatarea astronautului, în care se menționează, dimpotrivă, o creștere volumetrică, ceea ce ar presupune și o creștere a masei.

Tocmai despre acest lucru discută Vlad cu Bogdan, în micul bar al laboratorului, în fața unei mese cu două cafele tari. O discuție, ca de obicei, laconică și cu multe lucruri subînțelese și deci nerostite.

— Ceva lipsește.

— Știu.

Bogdan îl privește și, după câteva clipe, exclamă, lovindu-se peste frunte:

— Solul!

— Exact.

— Elementele folosite pentru creștere și cele eliberate în mediu.

Pentru că e limpede că aceste elemente au fost obținute acum din însăși substanța organismului.

— Şi mai lipsește ceva.

— Structura.

Trebuie să existe un sistem care să dirijeze reacțiile şi care să conducă substanțele de la locul unde se produce asimilarea la acela al dezasimilării, sau invers. O circulație este absolut necesar să existe. Și, în același gând, cei doi își beau cafelele, aruncă paharele la trompă și se întorc în laborator pentru a cerceta din nou proba. Dar substanța e. Amorfă. Nu a apărut nicio modificare structurală. Și concluzia se impune, indiscutabilă.

— Pe viu!

Da, trebuie studiat pe viu, pentru că în forma aceasta de aparentă moarte orice structură e inutil de căutat. Dacă organismul are vreuna — de orice fel de natură ar fi —, ea se menține numai atâta timp cât el trăiește, adică atâta timp cât se menține metabolismul. Dar a studia pe viu înseamnă a lucra într. Un mediu toxic, deci în costum special de protecție. Sau folosind aparatură automată. O aparatură care în prealabil trebuie concepută și apoi realizată.

Cam mulți „trebuie”!

— Trebuie… repetă Bogdan.

Și, în fond, are dreptate. Dar pentru o zi ajunge.

Vlad știe că prietenul său are o întâlnire. E îndrăgostit, de astădată fără riscul unei dispute, căci el e căsătorit de mult. La vestiar cineva le amintește că a doua zi e repaus. Se pare că e nevoie să le amintească, altminteri ei ar fi în stare să vină la laborator. Cum Bogdan e celibatar, a refuzat mașina și Vlad îl duce întotdeauna până acasă.

Când șofează, Vlad devine visător, iar când e visător ajunge de-a dreptul limbut. În drum spre autostradă, pe aleile parcului institutului, se trezește vorbindu-i lui Bogdan. Acesta îl ascultă în tăcere și încuviințează, din când în când, cu o scurtă înclinare a capului.

— În timpul experienței mi-a venit în minte ceva interesant. E imposibil să nu remarci faptul că în lumea cunoscută singura sursă de unde Q o constituie celulele sistemului nervos uman. Mi-am pus întrebarea de ce. Și am ajuns la concluzia că întrebarea nu e bine pusă.

Aici, mașina ajunge în autostradă și Vlad o încredințează conducerii automate.

— De fapt, eu cred că tocmai datorită absenței acestei emisiuni în spectrul electromagnetic al mediului terestru sistemul nostru nervos și-a însușit-o, pe calea unei lungi adaptări. Asta fiindcă avea nevoie de un domeniu de frecvență liber de orice perturbații, ce-ar fi putut periclita activitatea și chiar existența organismului. Ceea ce se pare că s-a și întâmplat cu astronauții noștri în vecinătatea Stelei Q.

După o scurtă pauză, el reia firul:

— Pe de altă parte, dacă acolo există și un regn animal — mostrele aduse par să aparțină mai degrabă celui vegetal — și dacă indivizii acestui regn au ajuns să aibă un sistem nervos, bineînțeles în felul lor…

— Și dacă, îl întrerupe înciudat Bogdan, acest sistem este organizat pe o bază electromagnetică, atunci probabil că el nu emite în spectrul Q, ci în altul, nu?

— Tocmai asta voiam să spun.

— Și crezi că umblu la grădiniță de mă iei așa, pe ocolite? Puteai să mi-o spui mai simplu.

— Iertare!

— Și mai aveai de gând să spui, probabil, că aceste ființe există și că ele emit în spectrul radio, ceea ce constituie o explicație acceptabilă pentru ciudatele semnale recepționate de astronavă.

— Și încă ceva, la care nu te-ai gândit. Că trebuie să existe un regn care să restabilească echilibrul compozițional al atmosferei, pe care cel vegetal o văduvește de anumite substanțe, pe scama altora. Și că acest fapt, adăugat semnalelor radio, face ca ipoteza mea să capete greutate.

— Nu m-am gândit. Aici mă dau bătut.

— Așa că vezi, nu-ți strică câte o lecție, chiar dacă nu mai ești la grădiniță.

— Bine. Dar ia-o la dreapta, fiindcă am început să ajung acasă și mă cam grăbesc.

Vlad preia conducerea și îl depune pe prietenul său în fața porții. Înainte de a porni îi strigă:

— Gândește-te la experiența pe viu.

— Nicio grijă.

— Și succes la întâlnire.

înciudat, Bogdan îl amenință cu pumnul.

— Pe toate le știi.

— Îi citesc în ochi.

Trecând prin hol, Bogdan se oprește în fața oglinzii și-și examinează ochii de un albastru spălăcit. Apoi își amintește că Vlad fusese de față la convorbirea cu prietena sa, Diana, și pufnește în râs.

— Al naibii să fie!

*

De câte ori își pomenește lunga singurătate pe care timp de un an și mai bine a îndurat-o pe bordul „Andromedei”, Juan simte cum se cufundă într-o ceață tulbure, în care toate contururile devin nesigure și, de la o vreme, dispar. Anul acela a însemnat pentru el un fel de a doua naștere și, dacă își amintește cumva de tot ce a fost mai înainte, e ca și cum ar vorbi despre o viață care nu-i aparține.

Juan cel dinainte murise atunci, poate ireversibil. La început, în primele săptămâni după crimă, era îngrozit de ceea ce fusese în stare să comită și nu-și putea explica purtarea sa decât printr-o tulburare a psihicului datorită efectului razelor Q. Se înșela cu

bună știință, căci în definitiv tocmai el suferise cel mai puțin de pe urma lor. Apoi a încercat să arunce toată vina — până și a propriei sale vinovății — asupra lui Dick, a cărui revenire necugetată pe planetă declanșase tot lanțul de nenorociri. Se mințea din nou, căci știa foarte bine că oricare — în afara lui bineînțeles, și poate că și el în alte împrejurări — ar fi procedat la fel ca Dick. Într-o vreme ajunsese să pună la îndoială veridicitatea întregului șir de întâmplări, dar singurătatea lui Indubitabilă, precum și proaspătul sicriu al Danei îl readuceau la realitate. O realitate greu de suportat.

în cele din urmă încercă să ia lucrurile așa cum erau, dar aceasta se dovedi a fi mult mai greu decât își închipuise. Se temea de judecata semenilor săi; la propria sa conștiință nu se gândea pe atunci. Nesiguranța îl împiedica până și să doarmă. Stătea treaz, nopți întregi, frânt de oboseală și somnul refuza să-l miluiască. Alteori, îl cuprindea brusc o sete de viață, și bucuria de a trăi îl făcea să uite totul pentru o vreme. Apoi, o frică animalică punea irezistibil stăpânire pe întreaga lui ființă și stătea ore în șir nemișcat în sala de comandă, tresărind la cea mai mică vibrație a cadranelor. Iar când pricepu, în sfârșit, că soarta lui depinde numai de felul cum va ști să se descurce la sosire, de stăpânirea de sine pe care va izbuti până atunci s-o adune și de trăinicia explicațiilor sale, găsise dintr-o dată în el o tărie nebănuită, disperată, care îl ajută să îndure totul.

Acum se putea felicita. Primea în fiecare zi sute de scrisori, devenise cetățean de onoare al mai multor orașe istorice și membru „honoris causa” al unor vestite academii. Era solicitat de presă, radio și S.T.V., de câteva studiouri de filme și primea invitații peste invitații. Nu i-ar fi ajuns viața ca să răspundă la toate. Despre el se scriau acum poeme și romane, i se ridicau monumente și poate că gloria aceasta nemeritată fusese singurul lucru la care nu se gândise în lunga sa așteptare. Îmbrățișase soarta fericită a tuturor eroilor care supraviețuiau Cosmosului, ba chiar mai mult, căci pe el soarta îl alesese din nouă oameni. Și se putea mândri că aproape își făurise această soartă cu mâna lui.

Cu fiecare zi, în suflet i se instalează tot mai ferm convingerea bizară că singurul adevăr e acela pe care îl afirmă și a ajuns să creadă atât de mult în propriile sale mărturii încât dacă cineva,

prin absurd, l-ar opri într-o zi şi i-ar spune că e un ucigaș, i-ar râde în nas ca unul nebun și ar pleca mai departe, fără să se sinchisească măcar. A lăsat în urmă vremea când aluzia la urmele de pe mâini, pe care i-o strecurase Soln, îl făcuse să pălească și o și uitase, de fapt.

Urmărește cu un interes neascuns cercetările care se desfășoară sub auspiciile I.Ș.A., și fiecare succes îl bucură, căci aruncă o rază de lumină pe statuia pe care și-o pregătește pentru eternitate. Cu un cuvânt, — Juan e o celebritate. A învățat să zâmbească larg, din tot chipul, să salute cu brațele ridicate, să vorbească puțin și cu efect. Aparține lumii întregi și aproape se poate spune că n-are o viață personală. De fapt, nici nu simte nevoia. L-ar incomoda. În orice caz, foarte puțini s-ar putea lăuda că au vorbit cu el „între patru ochi”, de la întoarcerea sa din expediție. Chiar când e invitat la o recepție cu un caracter mai intim arc un anturaj de cel puțin cinci-șase persoane. Și nu puține femei îi fac ochi dulci.

Pare ciudat, dar Juan nu le încurajează. Cu atât mai mult cu cât nu lăsase la plecare nici soție, nici logodnică și nici măcar o prietenă. Încă de când se dedicase meseriei de pilot se obișnuise să ducă o viață sobră și a rămas, în această privință, neschimbat. Și mai are un motiv să fie prudent: cu toate că nu ar putea crede că va vorbi vreodată mai mult decât vrea, știe că e bine să eviți tovărășia mai îndelungată a unei singure persoane, și mal ales a unei femei, atunci când trebuie să păstrezi o taină. De altfel, nu s-ar putea spune că ar fi un bărbat lipsit de farmec. Dimpotrivă. În orice caz însă, Juan nu e un Don Juan.

Cu toate acestea, există o femeie — una singură — care i-a stârnit un sentiment ceva mai puternic decât o simplă curiozitate. Și femeia aceasta e Nia. A întâlnit-o o singură dată, la club, după înmormântare. După plecarea lui Soln — Juan își revenise repede din emoția pricinuită de cuvintele acestuia —, au mai rămas, stând de vorbă, aproape o oră. Și cum Nia nu știa să se prefacă, lui Juan l-a fost imposibil să nu descopere în privirea ei ceva care îl făcu să se înfioare, căci îi amintea de felul în care îl privise Dana în pragul morții. În clipa aceea și-a dat seama că Nia este singurul om pe care n-o să-l mai poată minți niciodată, căci, deși crede tot ce îi spune, îl vede în același timp

sub adevărata lui înfățișare. Bineînțeles, n-avea de unde să știe că, în urmă cu șase ani, fusese pe cale să se îndrăgostească de eL S-a ridicat imediat și a plecat, pretextând un motiv pe care îl confecționase pe loc.

Se ferește s-o mai întâlnească, ceea ce îi vine mult mai ușor decât s-o uite. Căci în fiecare zi se gândește la ea, încât a ajuns aproape s-o dorească. Este poate manifestarea firavă a unei neîmplinite sete de adevăr, pe care Juan a surghiunit-o în cine știe ce subsol strimt și întunecat al sufletului său. Când se sur prinde gândindu-se la Nia, îl cuprinde mânia și într-o bună zi s-a trezit, pur și simplu, înjurând. Noroc că era singur.

Poate că undeva, într-un ungher, mocnește dorința de a frânge privirea aceea, de a o face să semene cu celelalte.

Oricum, greutatea e mare până să ajungă să ia o hotărâre. Azi s-a. Tot gândit și s-a răzgândit de zece ori. O teamă suspectă îl face să șovăie, cu toate că teama s-ar părea că a încetat să-l mai caracterizeze. Insă, în cele din urmă, acel ceva — setea de adevăr sau poate pornirea cealaltă, distructivă — se dovedeşte mai tare. Juan s-a hotărât. O va căuta. O va găsi; și pe urmă?

Nu știe ce urmează pe urmă.

*

Tolănit comod într-un fotoliu, Vlad contemplă liniștit colecția de picturi de pe peretele salonului său, pe care a înjghebat-o în urma unei lungi strădanii. Simte o nevoie imperioasă de a se destinde.

De câteva zile, împreună cu Bogdan, încearcă noi și noi scheme și dispozitive de lucru „pe viu”, cu intenția de a pune într-un fel în evidență eventualele modificări care ar interveni în structura amorfă a probelor în timpul experiențelor. Fac cu schimbul pe emițătorul Q și au ajuns într-un asemenea hal de extenuare, încât la controlul medical periodic li s-a interzis continuarea experiențelor, prescriindu-li-se o zi de repaus total.

Singura desfătare adevărată i-o procură lui Vlad capodoperele artelor plastice. Încă de mic simțea atracție spre acest domeniu, dar s-a văzut silit să renunțe definitiv în urma repetatelor insuccese pe care le înregistrase.

Pe vremea când încă mal spera să devină pictor trăise mult timp sub teroarea unor sentimente stranii și contradictorii. Avea momente de o inspirație indiscutabilă, momente în care se

simțea în stare să creeze adevărate minuni ale genului. Întreaga lui făptură vibra lăuntric, pradă unei tensiuni nervoase, neobișnuite. Dar, îndată ce încerca să redea pe pânză trăirile sale, înțelegea că mina îi e neputincioasă, că ochiul lui este incapabil să reconstituie, în substanța capricioasă a pastei colorate, ceea ce ochiul mintii concepuse. Nici măcar nu îndrăznea să arate cuiva mâzgălelile puerile care îi ieșeau de sub penel. Conștiința dureroasă a neputinței sale, dublată de o și mai dureroasă revelație a unei genialități pe care niciodată nu va fi în stare să o exprime, îl aduseseră într-o stare de spirit vecină cu disperarea.

Aproape zdrobit, își regăsise echilibrul în pasiunea brusc izbucnită a colecționarului de artă. Și dacă nimănui nu i-a fost dat să cunoască vreodată adevărata lui vocație, de care se despărțise. Apoi nu era om care, trecându-i pragul, să nu remarce exigenta și priceperea sublimă cu care își achiziționase exponatele. De fapt, era singura privință în care Bogdan nu se simțea niciodată în stare să-l înțeleagă pe Vlad, decât nepunându-i întrebări și ferindu-l astfel instinctiv de o situație în care ar fi trebuit fie să răscolească amintiri neplăcute, fie să renunțe la sinceritatea ce se stabilise de la început în prietenia lor.

Pe neașteptate, lui Vlad îi vine o idee care îl cucerește prin simplitatea ei. Se miră, de-a dreptul, pentru faptul că nu le dăduse prin minte mai devreme. În timpul acțiunii câmpului electromagnetic, s-ar putea ca în masa substanței să apară fenomene electrice. Iar un curent electric, prin transportul de ioni, ar putea înlocui sistemul circulator pe care ei îl caută. Numai că în acest caz metabolismul s-ar reduce la un simplu fenomen electrochimie. În orice caz, trebuie să încerce. Și, hotărât să-i facă lui Bogdan o surpriză, se îmbracă și coboară pe terasa din fața vilei, unde îl așteaptă automobilul. A uitat de prescripțiile medicale și de tot riscul pe care și-l asumă începând, în starea în care se află, de unul singur, o nouă experiență.

La ora asta la laborator nu e nimeni. Altfel poate că ar fi întâmpinat dificultăți. Pe drum imaginează o instalație care să-i permită să stabilească dacă în corpul studiat apar sau nu curenți electrici, direcția și celelalte caracteristici ale lor.

A ajuns.

Montarea instalației, pe care deja și-a pus-o la punct în cap, e o chestiune cât se poate de ușoară. Și cu atât mai mult îl uimesc simplitatea experienței și faptul că nu au conceput-o până acum. Dar așa a fost întotdeauna, lucrurile simple sunt uimitoare și se pare că nu există nimic care să fie cu adevărat mare și să nu te izbească prin simplitate.

Cu aceste meditații în minte, Vlad se instalează la locul de comandă și-și introduce, cu un gest deja familiar, capul în casca emițătorului. După câteva secunde, bulgărele de sub geamul di cristal prinde viață și atunci pe cadranul improvizat ia repezeală se poate urmări o schimbare bruscă. Au apărut, într-adevăr, curenți electrici. Direcția lor coincide, în mod neîndoielnic, cu direcțiile după care corpul îşi modifică forma. Fericit, Vlad e gata să întrerupă experiența, amintindu-și că e bine totuși să nu treacă cu imprudența peste orice limită. A doua zi îl va aduce aici pe Bogdan și îl va face să jubileze.

Dar, în clipa în care vrea să-și scoată casca, o ciudățenie îl face să renunțe pentru moment. Cu totul întâmplător, în gând îi apăruse un tablou care îl obseda în ultimul timp, înfăţişând ceva ce nu putea să nu-ți sugereze marea. Și în aceeași clipă, din portocaliu aprins cum era; bulgărele îşi schimbă brusc culoarea, dobândind nuanțe verzui, luminoase, marine. În fața ochilor are exact ceea ce s-a petrecut cu o fracțiune infimă de timp mai înainte în mintea lui și aproape că stă la îndoială dacă nu cumva tocmai modificarea culorii corpului studiat i-a provocat, prin asociere, amintirea picturii care îl obsedează.

Ii e imposibil să mai plece. Vrea să verifice care dintre cele două adevăruri este mai adevărat. Și, de data aceasta, absolut conștient, își aduce în memorie o altă pânză, înfățișând un răsărit de soare.

Ca la o comandă, sub geamul transparent se aprinde un purpuriu atât de viu, încât pare însuși astrul zilei, în impetuoasa lui deșteptare. Nu mai încape nicio îndoială. Și, minat de o pornire irezistibilă, Vlad își dă frâu liber unei imaginații pe care, de ani de zile, o ținuse în umbră. Sub ochii lui, bucata fermecată de materie devine oglinda propriului său suflet. Întrezărește posibilitatea nesperată de a da viață sâmburelul creator pe care hotărâse să-l înmormânteze, sub povara colecției sale din salon.

De data aceasta nu mai are nevoie nici de siguranța mâinii nepricepute, nici de agerimea ochiului înșelător, nici de finețea penelului bont sau de puritatea unor paste murdare. Viziunea i se realizează aproape instantaneu, identică originalului interior.

Dar bulgărele acela scânteietor își micșorează treptat proporțiile, consumându-se încet, asemenea unei vechi luminări de ceară. La fel cu o luminare, el îşi transformă substanța într-o pâlpâire miraculoasă, menită să apropie omul de adevăr. Bobul colorat devine tot mai mic, reducându-le la dimensiunile unui punct care mai sclipește o dată înainte de a se stinge cu totul.

Vlad încearcă să se ridice, dar simte o greutate enormă apăsându-l pe creștet. Îşi amintește, ca prin vis, că i se interzisese să continue șirul experiențelor și cu o mișcare brutală își smulge casca de pe cap. Apoi, totul prinde să se învârte. Îşi pierde cunoștința.

în seara aceea, la club, Nia nu luă în seamă plecarea precipitată a lui Juan. Era, într-un fel. Mulțumită pentru faptul că planul îi reușise: izbutise, fără să-l rănească, să-l facă pe Juan să vorbească despre tragicul zbor al „Andromedei”. În mintea ei, printre cuvintele meșteșugite ale pilotului, îşi făceau loc constatări care întregeau, pe nesimțite, părerea pe care urmărea să și-o formeze despre el. Și fără să poată spune pe ce anume cale, când povestea se sfârşise, ea își avea portretul gata conturat și era convinsă că nu se înșală. Își verificase de multe ori intuiția și ori de câte ori rațiunea se lovea neputincioasă de lipsa de argumente, se putea bizui pe acest dar înnăscut al ei, care nu dădea greș niciodată. Așa că, atunci când Juan se ridică, Nia îl lăsă să plece fără cea mai mică părere de rău. Simțea că persoana lui a încetat s-o mai intereseze.

Au urmat apoi zile obișnuite, cu munca de la Institutul de Proiectări, cu după-mesele liniștite și cu seri petrecute cine știe unde. Știrile despre mersul cercetărilor de la I.Ș.A. Erau singurele care îi mai aminteau că, undeva, în urmă, s-a consumat acel eveniment ieșit din comun, care a fost întoarcerea astronavei. Poza lui Juan continua să apară destul de des prin ziare, dar n-o mai preocupa. Dacă totuși cineva ar fi întrebat-o ce părere are despre celebrul astronaut, i-ar fi fost greu să spună că are vreuna. Într-adevăr, deși îi intuia persoana, nu putea să exprime în cuvinte ceea ce simțea. Cel mult ar fi

strâmbat din buze, cu un suria dezaprobator. Dar n-a întrebat-o niciodată, nimeni.

Un lucru și-l amintea, totuși, un lucru pe care n-a putut să și-l explice, dar pe care nici nu-l putea accepta ca atare. Îi stăruia în minte sclipirea aceea ciudată a grăuntelui cenușiu din cutiuța pe care i-o întinsese pilotul și, abia când fu publicat un comunicat privind experiențele care se făceau în laboratorul de astrobiologie al I.Ș.A., se convinsese că nu putea fi vorba de o simplă iluzie, din moment ce faptele descrise în știre erau, întrucâtva, asemănătoare.

De aici s-a ales cu obișnuința de a urmări comunicatele I.Ș.A., iar când, într-o bună zi, luă cunoștință despre suspendarea experiențelor, ca urmare a accidentului care periclitase pentru câtva timp viața unuia dintre principalii cercetători, simți cum o încearcă un regret care, aproape o zi, o făcu să fie posomorită.

Nia are o fire veselă și deschisă și poate tocmai de aceea colegii de atelier o socotesc puțin cam copilăroasă. Deși, în fond, asta nu constituie un cusur. Pentru că, de obicei, oamenii sunt copilăroși atunci când simt nevoia să fie mângâiați, și cine n-a simțit oare această nevoie? Cei mai mulți însă socot că a o arăta este o dovadă de slăbiciune și preferă să se refugieze îndărătul unei măști serioase sau de-a dreptul severe. Nia n-a purtat niciodată această mască. Și toți oamenii care își arată nestingheriți adevăratul lor chip îi sunt apropiați. Iar dintre toți, cel mai drag şi e Bătrânul.

De la memorabilul Congres al arhitecților, când îl auzise vorbind, l-a mai întâlnit de câteva ori, fără să îndrăznească să i se adreseze. I-ar părea lipsit de respect să facă una ca asta. Atunci, în sală, la ieșire, ar fi fost altceva. Acum însă nu reușește niciodată să-și adune suficient curaj. Și din ce în ce mai mult ar vrea să îi ofere puținele ei cunoștințe și nemărginita dorință de a-și pune viața în slujba unul țel. Întotdeauna a simțit nevoia să facă ceva deosebit și constatarea că zilele trec fără ca acel ceva să se împlinească este printre puținele lucruri care o fac uneori să fie tristă.

Cu o zi în urmă a căutat-o Pierre, care mai păstra probabil cartea de vizită pe care ea i-o dăduse când cu sosirea „Andromedei” și, cum nu era acasă, i-a lăsat vorbă că va reveni a doua zi. Azi l-a așteptat și scurta lor convorbire i-a răsturnat

planurile pe care și le făcuse pentru această scară. O invita să viziteze împreună o expoziție de pictură de un fel cu totul nou, pe care un oarecare Vlad ar fi lansat-o de curând. Şi cum Nia știe că acest Vlad este tocmai cercetătorul accidentat de la I.Ș.A., îi e imposibil să nu accepte neașteptata invitație. De fapt, Pierre a fost întotdeauna pentru ea un fel de om al surprizelor și fără îndoială că așa va și rămâne. Și-au dat întâlnire 14 aeroport, căci, nu se știe de ce, expoziția este amenajată tocmai pe litoralul sudic al Australiei. Pare cu atât mai straniu cu cât, pentru cel care lansează o noutate, este evident că interesele cer o amplasare cât mai accesibilă. Or, Australia, prin însăși poziția ei geografică, e izolată de restul lumii. Nia se străduiește să-și amintească unde anume sunt laboratoarele I.Ș.A., știind că asta i-ar putea da o explicație. Fiecare comunicat care apărea în presă purta, pe lângă dată, și numele acelei localități. Și cu cât îşi concentrează mai mult atenția, cu atât devine mai sigură că în felul acesta n-o să ajungă la niciun rezultat.

*

Expoziția este amenajată chiar în pavilionul cultural al I.Ș.A. Și cuprinde o singură sală. De altfel, numărul exponatelor se reduce la trei, două picturi și o încercare de ceea ce s-ar putea numi stereo-pictură. Cu toate acestea, expoziția este vizitată zilnic de mii de oameni și afluxul vizitatorilor e în continuă creștere.

Din când în când, în sală îşi face apariția Vlad și, la cererea publicului, dă câteva explicații. De altfel, într-o nișă a sălii este prezentată o machetă a procedeului tehnic, care face ca expunerea proaspătului maestru să fie întrucâtva ușurată. Încă un punct câştigat îl constituie faptul că majoritatea vizitatorilor cunosc, într-o oarecare măsură, experiențele care au avut loc în laboratorul de astrobiologie.

Impresia pe care ți-o lasă cele trei exponate este extraordinară. Poate că dacă ar fi fost mai multe, efectul ar fi fost diminuat. Vlad, însă, nu se condusese după acest considerent, pe care de altfel nici n-ar fi putut să-l aibă în vedere. Dar fusese nevoit să se limiteze la minimum, întrucât colecția de probe adusă de astronavă suferise și așa o micșorare simțitoare.

Dacă ar fi pus să declare în ce scop a organizat expoziția, Vlad ar fi silit să recunoască faptul că fusese minat numai de dorința de a comunica unui număr cât mai mare de oameni mesajul pe care îl încredințase operelor sale. Cele trei exponate erau rodul unei lungi strădanii, al multor nopți nedormite și al unei perseverențe inepuizabile. Iar pentru și mai multă exactitate, trebuie pomenit ajutorul pe care, ori de câte ori avea nevoie, Bogdan i-l dădea, fără rezerve. Se vede treaba că lui Bogdan îi și intrase deja în cap că prietenul său o să devină un fel de celebritate și făcea tot ce-i stătea în putință ca să-l vadă în această postură.

Pierre și Nia au avut noroc să-i găsească în sală pe amândoi. Bogdan operează în nișa-machetă în timp ce Vlad servește vizitatorilor, pe un ton glumeț, anecdota pânzelor care se pictează singure, la simpla comandă a gândului. Pentru Nia asta rimează cu ceva cunoscut, dar nu poate să-și amintească pentru moment cu ce anume. Și curiozitatea n-o lasă să mediteze prea mult.

Prima pictură — niciuna n-are titlu și nici nu e nevoie de așa ceva — este viața însăși, cu misterul încă nedezlegat al izvoarelor și finalității sale, cu desfătarea luminoasă a fiecărei clipe și cu acea inevitabilă întrebare pentru al cărei răspuns ar trebui să reiei întotdeauna totul de la capăt. Desigur, sentimentele pe care le trezește unuia sau altuia pot să difere ca intensitate, reprezentările variază în amănunt, dar fiecare știe, privind pictura, că ceea ce i se înfățișează trebuie să fie neapărat viața și nimic altceva.

A doua pictură, mai simplă chiar ca semnificații, dar mult mal eficace, reprezintă primul fior al dragostei. Există aici atâta puritate și atâta teamă și împlinire, încât toți amuțesc la vederea ei, de parcă s-ar feri să tulbure liniștea și bucuria începutului de iubire care li se arată.

„Stereo-pictura” este însă, fără îndoială, centrul de atracție. Aici sugerarea spațiului, convențional reprezentată prin perspectivă încă din Renaștere, este înlocuită cu spațiul real, tridimensional, în care se dezvoltă armoniile de linie și culoare, realizând mai mult decât simpla îmbinare a sculpturii cu pictura. E un gen absolut inedit, de sine stătător și efectul pe care îl produce e copleșitor. Este vorba de o compoziție care reprezintă

omul și e pentru prima dată când esența umană nu apare ca un atribut al înfățișării sale exterioare, determinate. Omul trăiește aici tocmai prin ceea ce îl caracterizează intrinsec, un om care poate fi foarte bine pământean, dar poate fi un locuitor necunoscut al unei lumi îndepărtate, ale cărui detalii anatomice ne scapă, dar pe care îl cunoaștem fără îndoială prin aceea că este om.

Explicațiile lui Vlad în legătură cu tehnica pe care o descoperise nu fac decât să sporească emoția și interesul celor prezenți pentru realizările lui. Căci, fără îndoială, e uimitor să obții rezultate atât de mișcătoare acționând cu puterea unui gând asupra unor bulgări de substanță. Și cu toate că procedeul acesta pare mult mai la îndemâna tuturor decât toate tehnicile clasice ale picturii, lumea înțelege că abia acum va ajunge să se diferențieze categoric adevărata creație artistică de meșteșugul diletant al celor lipsiți de scânteia geniului. Puterea unui gând!

Nia știe acum cu ce anume seamănă ceea ce i-e dat să vadă. Îşi amintește cuvântarea Bătrânului, pe care o are încă vie în minte; undeva, visul lui începe să dea roade, poate cu totul întâmplător, deși e imposibil să existe lucruri care să fie în exclusivitate rodul unei întâmplări.

CASA GÂNDULUI

Bătrânul face parte din acea categorie de oameni, deosebit de înzestrați de natură, care, nereușind să renunțe la multiplele lor aptitudini în favoarea uneia singure, sunt sortiți încă de la început să nu fie niciodată mulțumiți de ceea ce fac. Căci, cu toate că a făcut aproape de toate în lunga lui viață — a făcut până și literatură —, Bătrânul nu se poate lăuda că istoria îi va păstra, pe undeva, numele. De altfel, numele lui, un nume lung, demodat, a fost de mult uitat chiar și de aceia care îi sunt apropiați: i se spune „Bătrânul” și atâta tot.

Ajunsese arhitect pentru că fusese obligat să-și aleagă o meserie și, cum toate meseriile i se păreau unilaterale, și-o alesese pe aceea care îi îngăduia să-și păstreze cât mai neștirbit orizontul. Iar arhitectura este, fără îndoială, una dintre cele mai complexe meserii. De altfel, chiar după luarea diplomei, și-a permis să-și alcătuiască viața numai sub impulsul propriei sale voințe. N-a admis nimănui să se amestece în probleme care îl priveau numai pe el și dacă, la vremea lui, s-a căsătorit, a făcut-

o pentru că găsise acea femeie unică pentru care ar fi fost în stare să jertfească totul.

Bătrânul este un om ciudat, pe care foarte puțini se pot lăuda că-i înțeleg. Prețuiește tăcerea unui prieten mai mult decât o sută de sfaturi înțelepte și de multe ori tace el însuși zile în șir. Nimeni n-ar putea spune atunci la ce se gândește. Apoi devine, dintr-o dată, vorbăreț și e în stare să vorbească de unul singur dacă n-are cu cine, fără să-i pese de părerea celor care l-ar putea auzi. Când doarme, nu visează. În schimb, îi place să viseze cu ochii deschiși, cu toate că obiceiul acesta nu pare prea potrivit cu vârsta lui. N-a acceptat să se pensioneze. Îi părea ceva lipsit de sens.

Nu-i plac lucrurile făcute pe jumătate, deși multă vreme a suferit el însuși de lipsă de finalitate în acțiuni, ori poate tocmai de aceea. Iar discuțiile sterile îl dezgustă. A luat cuvântul la congres numai fiindcă l-a îngrozit lipsa de perspicacitate a celor care luau parte la dezbateri. Iar când i s-a propus conducerea Comisiei speciale și a înțeles că îl paște o primejdie, a acceptat, fiindcă voia să demonstreze, chiar și președintelui Van, că între vorbe și fapte nu trebuie să existe niciun fel de prăpastie.

E drept, de atunci a trecut destulă vreme, fără ca lucrările comisiei să înregistreze vreun progres. Dar Bătrânul nu se grăbește: arc încredere în forțele lui și, deocamdată, se gândește. El știe că multe eșecuri se datorează faptului că oamenii uită să mai gândească. În sinea lui însă recunoaște că se află în fața celei mai dificile probleme pe care i-o pune viața și singurul lucru care □ liniștește este constatarea, îndelung verificată, că întotdeauna când un om ajunge să conceapă o întrebare are deja în buzunar și cheia răspunsului. Totul e să găsească buzunarul cu pricina.

Bătrânul n-are de unde să știe că există un om pe care, din clipa în care urcase la tribuna congresului, îl poate considera alături de el în lupta pe care a declanșat-o. N-are de unde să știe că omul acesta se frământă zi și noapte cu aceleași gânduri, după cum nu poale bănui că pe omul acesta îl cheamă Nia. Dar o va afla.

*

O vilă modestă, dar confortabilă, pe malul lacului Como. Albastrul cerului și albastrul apei își fac concurență în limitele

unei coexistențe pașnice. Chiparoși, oleandri și o mică piscină cu trepte de marmură albă. Puțin iz romantic și, alături, linia elegantă, deși rustică, a vilei.

Nia se oprește, coboară și-și anunță sosirea. Desigur, orice ar fi mirat-o mai puțin decât apariția lui Soln, venit să-i facă oficiile casei. Nici el nu e mai puțin surprins, dar n-o arată și o invită sa între. De altfel, pe fața lui e cam greu să citești ceva.

— Ce cauți aici? li e rău Bătrânului?

Nia îl știe medic și altă explicație nu poate să-și dea. Soln zâmbește:

— Bătrânul e în formă. E mult mai simplu: mi-e bunic.

— E bunicul tău?

— Dar intră o dată!

Până în clipa aceea, Soln n-a existat pentru ea. Atunci, în club, nu-l privise nici măcar în treacăt. Era captată de interesul pe care i-l purta lui Juan. Acum însă își dă limpede seama că observase la el unele ciudățenii, dar nu le acordase importanță. Și, ca pentru prima oară, îl măsoară lung, cântărindu-l parcă.

— Ei? o întreabă.

— Cum, „ei”?

— Îţi plac?

— Așa și așa. Ai putea să te bărbierești mai des.

Au ajuns în salon.

— E… acasă?

— Trebuie să sosească.

— Mda…

— Dar tu ce cauți aici?

Nia? I măsoară încă o dată și, vădit ușurată, răspunde:

— Începi să-mi placi mai mult. Ai ochi cenușii?

— Câteodată. Ai venit să mă ceri de bărbat?

— Nu tocmai. Dor o să mă mai gândesc.

— Știi că azi e joi?

— Nu. Crezi că ar fi bine să conversăm despre vreme?

— Cred că ar fi mai bine să nu conversăm despre vreme. De fapt, azi nu e joi. Am vrut să te păcălesc.

— Vrei să mai încercăm o dată?

Rid amândoi. Soln mai mult zâmbește.

— Știi că ai haz?

— Nu, dar am citit „Vulpea și corbul”. Apoi adaugă: Bătrânul nu prea e punctual.

— Știe că vii?

— Nu. Are vreo importanță?

— Cred că da.

— S-ar putea să mai întârzie?

— A și venit.

într-adevăr, se aud pași.

— A intrat la el. Vino cu mine, te conduc.

Și Soln se apropie de ușă, să-i arate drumul.

Cabinetul Bătrânului are aspectul unei arhive de muzeu, proaspăt răvășite. Răspândește o atmosferă atât de familiară, încât Nici li dispare, ca prin farmec, toată sfiala care a cuprins-o înainte de a păși înăuntru. Bătrânul, într-un costum sport, scotocește ceva în raftul bibliotecii care umple un întreg perete. Azi e în toane rele, adică e tăcut. Soln bagă de seamă și, ca să o prevină, i se adresează Nici pe cel mai firesc ton:

— Caută-ți o carte şi fă-te că citești până te va întreba de unde ai mai apărut. Sau, dacă te grăbești, vorbește-l tu și nu aștepta răspuns.

Și, cu cugetul împăcat, Soln iese.

Cum să înceapă? Simte că dacă o s-o ia pe ocolite nu va ajunge la niciun rezultat. Iar de-a dreptul n-are cum. Și îi vine o idee. Trebuie să fie de o îndrăzneală soră cu obrăznicia.

— Îmi face impresia că în Comisia Specială se bate apa… Bătrânul se face că n-aude.

— E drept, un referat și patru proiecte de plan de muncă sunt și ele ceva, nimic de zis.

Tăcere.

— La congres păreați mult mai eficace.

Bătrânul își notează ceva pe o fișă, pune un semn de carte, închide volumul, îl așază în raft și apoi, foarte calm:

— Ce propui?

— Ați auzit de expoziția lui Vlad?

— Da.

Nia e puțin descumpănită.

— Ați văzut-o?

— Nu.

Ea se apropie și, pe măsură ce-i vorbește, în ochii Bătrânului prinde să sclipească o scânteie abia văzută, li descrie picturile și noul procedeu tehnic. Apoi scoate din poșetă câteva tăieturi din ziare cuprinzând comunicatele I.Ș.A. Cu privire la experiențele din laboratorul de astrobiologie. Nia și-a descătușat energia pe care de atâta timp o adunase, picătură cu picătură. Când isprăvește, Bătrânul se întoarce spre raft, scoate același volum, deschide la pagina însemnată și reîncepe să citească. Oare e un semn că trebuie să plece? Curajul i-a pierit dintr-o dată. Se retrage cu pași neauziți spre ușă. Iese.

În salon o așteaptă Soln.

— Te-a ascultat?

— Da.

— Te-a dat afară?

Încuviințează din cap. Se întoarce brusc și se repede spre cabinet. Deschide larg ușa. Bătrânul citește mai departe din cartea lui. Când o vede, îi face semn să ia loc. Nia se așază. El se apropie și îi întinde cartea din care citea. Este un tratat despre activitatea sistemului nervos explicată prin prisma teoriei electromagnetice.

— Cu neputință, murmură ea.

— Crezi că citesc poezii? Știam că o să te întorci. Și acum ascultă. Ceea ce mi-ai spus e cât se poate de interesant. Aș vrea să-ți pun însă câteva întrebări. Crezi că în arhitectură e posibil?

— Trebuie încercat.

— Îţi dai seama că nu poate fi vorba decât, în cel mai bun caz, de o experiență, fără urmări practice?

— Din lipsă de material?

— Deocamdată da.

— Dar mai târziu?

— Rămâne de văzut. Știi că există riscuri, unele chiar imprevizibile?

— Nu-i un argument.

— Încă ceva: vrei să te ocupi dumneata de treaba asta?

— Nu.

— Vrei să lucrăm împreună?

— Da.

— Te aștept mâine la sediul Comisiei.

Nia iese în fugă.

Știi că i-ai plăcut Bătrânului?

— De unde știi?

Soln zâmbește din nou.

— Dacă nu te-a dat afară și a doua oară…

— Ba m-a dat…

— Știu eu cum: „te aștept mâine”. Nu-i așa?

— Ești un vrăjitor!

— M-ai cerut de bărbat?

— Nu te dă.

Au ieșit pe terasă. Automobilul Nici sclipește de mulțumirea firească a celor îndestulați. Se vede că stăpâna îl îngrijește. În zare, căciulile albe ale Alpilor capătă transparența asfințitului. Fața lacului se încreţeşte de vântul abia simțit.

— Pleci?

— Nu încă. M-aș duce să stau pe mal.

Lângă apă e răcoare.

— Ce noroc să ai așa bunic, constată Soln.

— De ce?

— Altfel n-ai fi acum aici.

— Ai aerul că spui lucrul ăsta în fiecare seară.

— Așa și e. Bunicul mai are o sută douăzeci de prietene de vârsta ta, care îl vizitează pe rând.

— Eu voi fi a o sută douăzeci şi una.

Râde singură. Soln privește în unda cu pete de smoală.

— Îți place aici?

— De ce nu? Dar acum vreau să plec, înainte de a urca la volan îl întreabă:

— Dar ție îți plac?

— Când pleci nu.

A trântit portiera. Soln simte că tonul de glumă pe care l-a folosit îl doare undeva. Și mai simte că n-are rost să-i spună că vrea s-o mai întâlnească: dacă vrea cu adevărat, o va căuta și o va găsi, li face semn cu mina.

A plecat. Mașina se mai vede un t>mp pe șosea, apoi se pierde la o cotitură, printre umbrele înserării. Și. Ciudat lucru, îi pare și lui că în ziua aceasta a văzut-o pe Nia pentru prima oară.

*

Maxim, președintele Consiliului Astronautic. Este un om trecut de mult de prima tinerețe. Cu toate acestea, își menține încă

vigoarea pe care o avea la 30 de ani. Se face remarcat, de îndată ce apare, printr-o ținută elegantă, printr-o politicoasă bunăvoință și prin aerul mereu zâmbitor al omului obișnuit să primească totul fără a se obliga cu nimic. Cu toate acestea, nimeni nu l-ar putea acuza de egoism. Dimpotrivă, este îndatoritor și discret.

După întoarcerea „Andromedei”, i s-a raportat că nava are la bord toate microfuzeele cu care fusese înzestrată. I s-a atras atenția că acest fapt vine în contradicție cu declarația lui Juan, conform căreia corpul lui Dick ar fi fost trimis să rătăcească prin Cosmos. Președintele a explicat atunci foarte firesc celor prezenți că, probabil pentru a face economie de combustibil, Juan ar fi putut propulsa capsula respectivă cu ajutorul unor simple motoare portative, folosite de astronauți în timpul plimbărilor de agrement în jurul navei. Din curiozitate însă a verificat personal situația motoarelor portative: a constatat că nu lipsește niciunul. Nu putea pune la îndoială spusele lui Juan, dar exista undeva o neconcordantă care era supărătoare. Ar fi fost o lipsă de tact să-i pună vreo întrebare în această privință, orice bănuială fiind mai mult decât jignitoare. Tocmai de aceea îl invitase pe pilot, sperând că, I>e ocolite, o să-l poată face să limpezească această încurcătură, fără ca măcar să bănuiască despre ce e vorba.

Maxim îl primește pe Juan cu amabilitatea celei mai ospitaliere gazde. Îl invită să ia loc într-un fotoliu în încăpătorul său „living” și îl tratează cu băuturi rare.

— Trebuie să-ți mărturisesc, îi spune, că Dick mi-a fost unul dintre cei mai buni prieteni.

— A fost un om și jumătate.

— Îl cunoșteam încă din tinerețe.

— Atunci nu de prea multă vreme, îl flatează Juan, neînțelegând totuși unde vrea să ajungă.

— Știi, continuă Maxim, neluând în seamă complimentul, ți-aș fi recunoscător dacă mi-ai povesti câte ceva despre el.

Juan reia șirul unor istorii pe care le știe deja pe dinafară. La fiecare repovestire adaugă însă noi amănunte, ca să aibă şi el un rest de amuzament. Bineînțeles, de data asta Dick este peste tot în frunte, el e curajul și hotărârea personificată. Iar la sfârșit moare ca un erou, salvându-l pe povestitor de la o pieire sigură.

— Îi datorez viața, încheie Juan, fără să-și dea seama că nu e departe de adevăr, căci în realitate el își salvase viața tocmai cu prețul sacrificării lui Dick.
— A fost un om mare.
— Un om și jumătate, repetă pilotul.
— Iar acum rătăcește prin Cosmos…
— Purtat de o microfuzee…
— De o microfuzee…
— Da, întărește Juan.
— Dar ia stai, nu se poate, face președintele naiv. Parcă la sosire toate microfuzeele erau la locul lor.
— Așa și trebuia, îi răspunde Juan cu un calm desăvârșit, gândindu-se ce explicație să scornească la repezeală.
— Cum așa?
— Pe aceea o construise chiar Dick, când eram pe o planetă din sistemul Proximei, pentru că cele patru din dotare s-au dovedit a fi insuficiente.
Într-adevăr, Dick construise o microfuzee din materialele auxiliare. Numai că, defectându-se, o lăsaseră acolo.
— În felul acesta i-am adus un omagiu în plus. E tot ce mal puteam să fac pentru el.
— Îți mulțumesc! Și Maxim nu știe prea bine dacă îi mulțumește pentru atenția dovedită față de fostul său prieten sau pentru că, găsind un răspuns plauzibil la nedumerirea lui, l-a scutit de un sentiment neplăcut.
În drum spre casă, Juan se blestemă pentru neglijența care era cât pe aici să-l bage în încurcătură. Și se felicită în același timp pentru promptitudinea și siguranța de care dăduse dovadă. Îşi pune apoi întrebarea dacă nu cumva a mai lăsat și alte portițe prin care să se strecoare adevărul. Și, pus în gardă despre posibilitatea repetării unor asemenea discuții, îşi promite să fie cât se poate de atent la ceea ce spune.
— S-a dus liniștea mea…
De fapt, liniștea se dusese încă de când s-a hotărât să o caute pe Nia. Dacă situația ar fi fost inversă, ea l-ar fi putut găsi în cel mai scurt timp. Dar cum omul cunoscut este el, cel care trebuie să caute, iar Nia o persoană anonimă, ca toți muritorii de rând, zilele trec fără ca Juan să dea de urma ei. A ajuns să-și epuizeze toate mijloacele și e convins că numai întâmplarea l-o mai poate

scoate în drum. Iar întâmplarea vine spre el cu viteza însumată a două automobile de ultimul tip. Când spațiul care îi desparte a devenit egal cu zero, cele două automobile se află într-o stație de alimentare.

— Nia!

— Tu erai?

— Te caut de o săptămână.

— Poftim, m-ai găsit.

— Încotro?

— Mă duceam spre casă.

— Te conduc.

Automobilele pornesc. De data aceasta viteza lor relativă a devenit zero și distanța care le desparte e aproximativ egală cu distanța legală. Iar când și viteza în raport cu șoseaua este din nou zero, se cheamă că au ajuns. Deși nu e conformistă, Nia se simte obligată să-l poftească înăuntru. Și apoi, cu toate că interesul pentru persoana lui a dispărut, e curioasă totuși să afle de ce anume o căutase, deși nu vrea s-o arate. Juan nu așteaptă să fie rugat de două ori. Parchează și o urmează pe Nia în micul ei apartament, din ferestrele căruia se poate admira panorama înviorătoare a noului oraș.

— Iei o cafea? Da? Atunci ia mai întâi un loc și scuză-mă până mă duc s-o prepar.

„Iată, gândește Juan, privind aburii care se ridică din ceșcuța delicată, am ajuns aici și încă mult mai ușor decât mi-aș fi închipuit. Totul a fost atât de simplu și totuși, când mă gândesc că puteam să n-o întâlnesc de loc, îmi dau seama că am avut noroc. În sfârșit, iată-mă în acest apartament, în care mi-am dorit atât de mult să pătrund. Nia e aici, lângă mine, la câțiva pași și dacă întind mâna pot s-o ating pe a ei. Numai să vreau”.

În vremea asta, Nia soarbe cu înghițituri mici băutura aromată și fierbinte, arzându-și vârful degetelor, pentru că nu poate suferi să bea o cafea care a început să se răcească. Gândurile ei seamănă oarecum cu cele ale lui Juan. Îşi aduce aminte cum, cu șase ani în urmă, ar fi vrut să-l vadă mai de aproape, să fie numai ei doi şi să-și vorbească. Acum, împovărat de glorie, Juan șade la doi metri, de ea, în propriul ei apartament îl tratează cu cafea și, desigur, el își închipuie că e grozav de fericită. Dar ea nu simte decât o ușoară strângere de inimă pentru un vis

spulberat. Bărbatul acesta îi pare un străin cu care nici măcar nu știe ce ar putea discuta. Nia așteaptă ca el să deschidă discuția, să-i spună în ce scop o căutase.

Juan pare să nu se grăbească. Admiră, în continuare, aburii cafelei și într-un târziu ridică ochii. Deși a căutat-o, hotărât să-i vorbească orice s-ar întâmpla, acum, când are ocazia s-o facă, îi vine greu să înceapă. O privește cu băgare de seamă și ochii li se întâlnesc. Ea are o expresie puțin obosită și întrebătoare. Juan își dă seama că nu mai descoperă în ochii ei ceea ce îl făcuse să ajungă până aici. O privește lung, tot mai contrariat și simte că a uitat dintr-o dată tot ce avea să-i spună. Nu, ea nu e femeia pe care a căutat-o atâta timp, pentru care ajunsese să nu poată dormi. Nu mai este ea.

Îşi trece mâna peste față, ca pentru a alunga o vedenie și brusc își dă seama că se află într-o situație cel puțin bizară. Ce caută el aici, în fața ceșcuței acesteia, tolănit în fotoliu și gata să facă cine știe ce declarație stupidă?

Tăcerea stânjenitoare, care se prelungește, o determină pe Nia să se ridice pentru a declanșa butonul unui aparat de recepție. O muzică neutră Invadează camera și o răsucire de bulon îi reduce volumul la un nivel suportabil. Mișcările femeii au o grație aspră și, pentru prima dată de când e cunoaște, Juan o studiază. „În definitiv, este totuși o femeie superbă” — își spune.

— Te întrebi, probabil, de ce te-am căutat.

— Ai ghicit.

— Și tu nu poți ghici?

— N-am nicio șansă.

— Încearcă.

— Nu-mi place.

Tonul e indiferent și sună puțin bruia!.

— Atunci am să pice fără să-ți spun.

Juan își bea cafeaua și se ridică. Joacă tare. Mizează pe o curiozitate pe care o presupune prezentă la toate femeile. Nia mizează și ca pe consecvența lui. Se înșală amândoi, pentru că, pe de o parte, ea știe să-și învingă curiozitatea, iar pe de alta el a și renunțat deja să-i spună de ce venise și se folosește de acest pretext numai ca de o momeală. Nia îl urmează în tăcere. Ajuns în ușă, Juan își dă seama că a pierdut și se oprește brusc.

întorcându-se spre ea. Îi mai caută în ochi licărirea aceea în stare să cheme la adevăr și sufletul cel mai negru. Dar nu găsește decât o umbră de dezamăgire. Și, fără să înțeleagă prea bine de ce, devine sincer.

— Aș fi vrut să-ți pot spune lucrul pentru care am venit. Dar ceva *s-a* schimbat și nu mai pot.

Iese. Nia vrea să-l conducă, dar o oprește.

— Lasă. Găsesc drumul și singur.

— Cum vrei.

Nu-i pare rău că pleacă. Are nevoie măcar de o fă rimă de cinste. Măcar de un surogat. Acum regretă gândul care îl stăpânise când a surprins în Nia femeia.

— Trebuia să plec imediat.

La loc La volan. Sus, la un geam, ea stă poate și privește. Nu la el, știe prea bine. Privește undeva, înspre orașul cel nou și se gândește la o zi care o să vină.

*

Dacă în domeniul picturii printr-o simplă întâmplare utilizarea substanței aceleia de proveniență extraterestră, pe care specialiștii au botezat-o la repezeală „bioplast”, a făcut să se nască o adevărată revoluție, în arhitectură aplicarea unei concepții asemănătoare întâmpină dificultăți care pun încă de la început realizarea practică într-o perspectivă cât se poate de îndoielnică. Mai întâi că obiectul arhitecturii are o destinație în primul rând utilitar-funcțională, fapt pentru care proprietățile fizico-mecanice ale materialului folosit primează. În al doilea rând, pentru că într-o construcție, oricât de simplă ar fi ea, se întâlnesc zeci de elemente diferite atât ca formă și dimensiune, cât și ca natură, răspunzând unor destinații dintre cele mai variate. Rezistență, elasticitate, impermeabilitate, transparență, rezistență termică sau acustică, duritate și o serie de alte proprietăți care se cer în diversele situații fac aproape de neconceput folosirea unui singur material pentru realizarea globală a obiectului arhitectural, în afară de cazul când s-ar descoperi o substanță omnipotentă. Este oare bioplastul o asemenea substanță?

În fine, este vorba de masa considerabilă a unui edificiu, care deocamdată nici nu poate fi pusă în discuție, căci cantitatea totală de bioplast prezentă în depozitul laboratoarelor ar fi

suficientă ce] mult pentru realizarea unei simple piese de mobilier. De aceea, eforturile Bătrânului și ale Nici se îndreaptă spre răspunsul la întrebarea de mai sus, și anume spre precizarea gamei de proprietăți pe care ar putea-o îmbrăca bioplastul și a mijloacelor prin care aceste proprietăți ar putea fi realizate.

Încă de la început, deschiderea secției de arhitectură experimentală în cadrul laboratorului a fost întimpinată de Vlad cu o justificată nemulțumire, căci proaspăt-consacratul pictor își vede astfel amenințată evoluția și știe că va fi constrâns să renunțe la continuarea activității sale artistice, căreia i s-a dedicat definitiv. Nemulțumirea lui a ajuns să îmbrace forme fățișe când i s-a cerut să restituie cantitățile de bioplast pe care le primise pentru a le utiliza în atelierul său și se consideră cu atât mai nedreptățit cu cât crede că eșecul încercărilor pe care și le propune secția nouă e inevitabil.

Situația este atât de categorică, încât mustrările pe care i le-a făcut Bogdan cu privire la un anumit egoism de mic proprietar au dus la declanșarea unui adevărat scandal, ce s-a încheiat cu înmormântarea unei prietenii dintre cele mai trainice. „Gemenii” s-au despărțit, și fiecare crede în justețea poziției sale. Atmosfera aceasta de ostilitate s-a răsfrânt asupra întregului personal al laboratorului, care o privește acum pe Nia ca pe o intrusă. Iar Nia, obișnuită să fie înconjurată de afecțiune și căldură, se simte cât se poate de neplăcut. Nu îndrăznește să spună nimic, nici măcar să i se plângă Bătrânului, deși atmosfera în care este nevoită să lucreze devine din ce în ce mai greu de suportat. Bogdan își dă seama de acest lucru şi încearcă să îi însenineze existența. De altfel el e acela care îi pregătește Nici experiențele și o ajută întotdeauna când e în impas. Fapt pentru care i s-au scos vorbe, și vorbele au ajuns, pe nu se știe ce cale, la urechea prietenei sale.

Bogdan a încercat s-o lămurească pe toate căile cu putință. Dar Diana, prietena lui, e o ființă geloasă, lucru la care el nu s-a gândit niciodată până acum, și pare să dea crezare mai degrabă unor zvonuri decât vorbelor sale. De fapt, ea ar vrea să-l creadă, dar chiar el mărturisește că o ajută într-adevăr și că se simte dator s-o înveselească. În fond, ar putea foarte bine s-o lase în pace pe femeia aceea și să-și vadă de treabă, cum făcea până

acum. Iar dacă n-are de gând, să știe că ea nu e dispusă să-i împartă cu nimeni dragostea și că va proceda așa cum va crede de cuviință.

Trebuie să recunoască deschis că n-a fost pus niciodată la o încercare mai grea. Dar nu se dă bătut, li spune Dianei că el nu se simte vinovat. Ceea ce se întâmpla în cazul de față nu se poate considera lipsă de fidelitate, și dacă n-are încredere în el, lucru care îl face să sufere, n-are decât să facă cum o taie capul.

E drept că a doua zi i-a aruncat Nicio privire în care se citea puțin reproș, dar a continuat să se poarte cu ea ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

Esența experiențelor pe care le întreprinde noua secție constă în aceea că, izolând o bandă foarte îngustă de emisie, se încearcă metodic rezultatele obținute asupra bioplastului la diferite frecvențe și intensități. Totul depinde de selectivitatea dispozitivului pe care îl folosesc. Și, cu tot scepticismul lui Vlad, care sub o aparentă indiferență urmărește totuși experiențele, rezultatele nu se lasă mult așteptate. Micile probe se comportă diferit la încercările la care sunt supuse și pe măsura trecerii timpului se poate întrevedea o anumită scară valorică, în care diferitele proprietăți capătă un loc bine definit și legat de o anumită intensitate și frecvență a emisiunii Q. Bătrânul urmărește mersul lucrărilor, el este cel care îndrumă totul, arătând încotro trebuie să se îndrepte diferitele căutări. Bioplastul se dovedește astfel a fi tocmai materialul necesar, capabil să îmbrace toată gama de proprietăți cerute.

Deocamdată, mai există unele lucruri nelămurite, dar în linii mari prima etapă se poate considera încheiată. În curând vor trece la etapa următoare, în cadrul căreia vor studia posibilitatea obținerii simultane a unor rezultate diferite pe porțiuni diferite ale probei. Iar aici lucrurile sunt mai complicate.

SOLN CONTRA JUAN

Fără să știe unul de celălalt și fără să se cunoască, Soln și Diana o așteaptă pe Nia la ieșirea din clădirea laboratorului. Amândoi vor să-i vorbească și s-au trezit în aceeași zi. Diana, surprinsă de tăria poziției lui Bogdan, venise, știind că acesta lipsește de la laborator, cu intenția de a se lămuri o dată pentru totdeauna despre ce anume e vorba. Soln ajunsese la concluzia că vrea s-o întâlnească pe Nia și venise pur și simplu s-o caute.

Niciunul nu știe prea bine ce anume are de făcut, dar se bizuie fiecare pe inspirație. Deocamdată, șed amândoi în hol ți tac. Până la sfârșitul lucrului mai sunt câteva minute.

Dificultatea cea mai mare pe care o are de înlăturat Diana este că n-o cunoaște pe aceea pe care o caută. N-ar vrea să atragă atenția asupra ei, dar se teme că va trece fără a o fi observat. Așa că i se adresează lui Soln:

— Lucrezi aici?

— Nu.

începutul e bun. Deci nu are ce să riște.

— Caut pe cineva și nu cunosc. Mi-e teamă că va pleca fără ca măcar să știu.

— Îmi pare rău, dar eu nu cunosc decât pe aceea pe care o aștept.

Dezamăgită, Diana e gata să reia tăcerea, dar o vagă speranță o face să continue:

— O femeie?

— Da.

— Cum o cheamă?

Soln o privește, puțin surprins de îndrăzneala ei.

— Poate e una și aceeași persoană, se scuză ea.

De fapt, speranțele ei sunt duble, căci dacă pe Nia o așteaptă un bărbat, are șanse să se mai liniștească.

— O cheamă Nia.

— Extraordinar!

— Într-adevăr, ciudată coincidentă.

Dar discuția se întrerupe, căci apare Nia în persoană și, zărindu-l pe Soln, scoate o exclamație în semn de plăcută surpriză.

— Ce vânt te aduce?

— Vânticelul acela de pe malul lacului.

— Arăți grozav!

— Medicii de azi nu prea au de lucru.

— Se și vede.

— Mă scuzați, intervine Diana.

— Uite, dânsa te caută tot pe tine, o scutește Soln de introducere.

— Sunt prietena lui Bogdan.

— Îmi închipuiam, spune Nia, măsurând-o distrat.

— Poate că vă stânjenesc.
— Nu, Soln, poți să rămâi.
— Aș vrea totuși să vă spun ceva între patru ochi.
— Poți vorbi și față de el.
— Totuși, eu… dacă e nevoie…
— Rămâi, insistă Nia.
— Știi, începe Diana, puțin intimidată, eu țin la Bogdan.
— Uite ce e: poți fi pe pace. Te asigur că purtarea lui față de mine nu întrece cu nimic limitele… bunei-cuviințe. Ar trebui să ai mai multă încredere în el.
— De fapt, nu intenționam să-ți cer nimic. Voiam să aflu adevărul și atâta tot.
— L-ai aflat.
— Scuză-mă…
— Fii fără grijă.
Și Diana pleacă. Nu poate să-și stăpânească un zâmbet de ușurare care îi destinde tot chipul.
— La revedere.
— Ei, și acum, spune drept, ai venit să mă vezi sau mai e și altceva la mijloc, se întoarce Nia spre Soln, care a tăcut până acum, indiferent.
— Vrei să-ți spun deschis?
— Crezi că mă tem?
— Pur și simplu îmi placi.
— Și eu care credeam că îi plac numai Bătrânului!
— Nu râde, vorbesc serios.
— Şi eu. Bine, îți plac, am înțeles. Și vrei să ne întâlnim, sau să ne plimbăm, sau mai știu eu ce.
Nia știe că e răutăcioasă, dar și asta e un fel de a-ți manifesta simpatia.
— De întâlnit ne-am și întâlnit. De plimbat o să ne plimbăm până la parcaj.
— Rămâne acel „mai știu eu ce”.
— Bătrânul nu ți-a spus nimic?
— Mi te dă de bărbat? își amintește Nia gluma.
— A cedat.
— Atunci nu-mi rămâne decât să te iau de braț.
Și, cu aerul cel mai firesc din lume, ea face câțiva pași, ducându-l de braț și luând înfățișarea rigidă de ginere în frac.

Apoi îl ia de mină și, împreună, pornesc în fugă pe aleea pietruită.

— Ești un drac de fată!

— Fără să devii mistic!

— Am înțeles.

— Și, fiindcă te-am luat de bărbat, te voi duce cu mașina mea.

— La Oficiul stării civile.

— E cam grăbit dumnealui. Nu, puișor, azi ești oaspetele meu și fac cu tine ce vreau.

Turismul lui Soln rămâne singur, vânăt de ciudă. Probabil că plănuiește să se răzbune pe stăpânul cel ușuratic. În vremea aceasta, stăpânul se lăfăiește pe perna din spate și o privește pe Nia care a potrivit anume oglinda retrovizoare.

— Unde mergem?

— O să vezi.

Autostrada iese din pădure și descrie un arc larg, urci pe o faleză. Jos, la picioarele ei, marea își cerne valurile, împingându-le spre mal. Nia oprește.

— Să-ți arăt domeniile mele.

Coboară împreună printre stânci.

— O să chemi peștișorul de aur?

— E în concediu…

Au ajuns pe un mic cap, care înaintează în larg. Nia se așază pe un bolovan și-i face semn lui Soln să-i urmeze exemplul. Valurile se ciocnesc cu zgomot de colții pietroși și împrăștie stropi fini, răsfrângând curcubee. Marea e cenușie. Cerul poartă o pâclă abia văzută. E soare.

Soln încă e în picioare. Privește în jur, amețit de simplitatea peisajului. În spatele lor, zidul falezei îi desparte, parcă, de lume. Sunt numai ei doi. El se apleacă, se așază în fața ei și o privește. Și ea așteaptă parcă o încuviințare.

— Știai că o să vin?

— Nu.

Acum nu mai glumesc. Aici vorbele sună mai grav, însoțite de vuietul neîntrerupt al valurilor.

— De ce m-ai adus aici?

— Îţi place?

— Mă domină.

— Ascultă, Soln, ce crezi tu despre iubire?

Nu-i răspunde.

— Când sunt cu tine, continuă Nia, mă simt ca pe vremea când aveam paisprezece ani.

El o apucă ușor cu amândouă mâinile de obraji. Poate că ar săruta-o. Ea îi prinde mâinile într-ale ei. Palmele lui Soln îi alunecă ușor pe față, și de aici, mai jos, pe gât. Degetele el se odihnesc pe dosul palmelor lui. El îi privește degetele subțiri și unghiile prelungi îl fac să tresară. Parcă a mai văzut undeva unghiile acestea. Acum își amintește: unghiile Nici seamănă leit cu cele ale Danei. Ca pentru a-l convinge că e vorba, într-adevăr, de niște unghii, Nia își strânge vârful degetelor, înțepându-l în joacă. Și în clipa aceea, cu mâinile înlănțuite pe gâtul ei, privindu-i unghiile cum i se apasă pe pielea mâinilor, Soln are o viziune fulgerătoare: într-o fracțiune de secundă în mintea lui s-au unit, într-un singur tot, zâmbetul disprețuitor de pe buzele Danei, cartilagiile strivite, unghiile ei lunguiețe și semnele de pe mâinile lui Juan, urmele lăsate de niște unghii. Înțelege că, așa cum sunt așezate, urmele acelea n-au putut fi lăsate decât dacă Juan o ținea de gât pe aceea care și-a înfipt unghiile în mâinile lui. Dana, sufocată, cu unghiile încleștate în mâinile care o sugrumau și ura din privirea ochilor, ura care nu s-a stins nici după moarte, ura și disprețul. Acesta era adevărul despre Juan, un adevăr cutremurător, pe care nici n-ar putea să-l rostească cu voce tare. Dar Dick? Cine va putea ști vreodată ce soartă a avut?

Soln își ascunde mâinile la spate. Nia simte că se petrece ceva ciudat și nu-l întreabă nimic. Îşi lasă bărbia în piept și numai după multă vreme își ridică ochii. Îl vede mai liniștit.

— Mergem?

Soln se ridică, fără să-i spună nimic. Abia când au ajuns sus o oprește.

— Am avut un coșmar.

Știe că în asemenea momente n-ar trebui să existe lucruri pe care să nu î le poată spune. Dar gândul i se întoarce mereu la clipa trăită, este încă subjugat de. Prezenta ei și nimic pe lume nu l-ar putea face să exprime ceea ce simte acum.

Nia nu poate să nu încerce să-și ofere măcar o vagă explicație a schimbării lui Soln. În mintea ei pare necesară și firească o legătură între ceea ce i-a spus ea cu câteva clipe mai înainte și

schimbarea însăși care s-a produs. Nu înțelege de ce anume vorbele ei au declanșat o asemenea reacție și cu toate că admite faptul că Soln ar putea să nu-i mărturisească ce anume l-a tulburat, ceva în sufletul ei se revoltă împotriva unei rezerve pe care nu o poate pătrunde. Ea l-a adus acolo, pe stânci, unde e loc numai pentru ceea ce este adevăr și puritate, și-a deschis astfel porți pe care nu i le-ar fi putut clinti niciun asediu și o doare răspunsul lui, care e tăcere. Regretă și nu regretă, totuși, deși se simte puțin înșelată.

Drumul la înapoiere pare mai scurt, pentru că fiecare, absorbit de propria lui durere, se rupe, într-un fe), de obișnuita curgere a timpului. Au ajuns din nou la parcajul din fața institutului, unde mașina lui Soln își recapătă, acum indiferentă, stăpânul. Nia așteaptă ca el să spună ceva, dar el tace. Și el își dă seama că se petrece un fapt iremediabil, poate, sau în orice caz cu urmări imprevizibile și greu de înlăturat. Dar nu poate restabili echilibrul.

— Plec, îi spune.

N-ar mai putea s-o privească în ochi. Deși pe fața lui, ca întotdeauna, nu se citește nimic.

— Ai încredere în mine?

Ea nu-i răspunde. Se miră numai că-i mai poate cere acum așa ceva.

— O să te caut din nou, după aceea.

L-ar întreba după care „aceea”. Ar fi vrut să n-o întrebe nimic și s-o caute fără să-i spună. Nu-i plac făgăduielile de felul acesta. Nu îndrăznește să facă nicio presupunere, dar nu poate fi indiferentă și nici nu poate aștepta, nedefinit, clipa când el se va reîntoarce. Nu admite neangajarea, pasivitatea.

— Să nu mă cauți.

Cuvintele sună simplu, fără asprime și fără patetism. Sunt cuvinte care cad sec, ca fructele coapte pretimpuriu, pe care nimeni nu le plânge.

— Și acum, pleacă.

Soln coboară, fără să întoarcă privirea. Ia loc în mașina lui și pornește încet, apoi dispare în curbă.

Ea nu știe încotro s-o apuce, de parcă acum l-ar fi totuna și, în cele din urmă, pornește încet spre oraș. Îşi dă seama că în acest scurt, foarte scurt răstimp, care a trecut de când ieșise de la

lucru, ceva în sufletul ei se împlinise, ca apoi să se frângă, lăsându-i, poate pentru totdeauna, sentimentul celui care și-a pierdut aripile. Cenușiul autostrăzii îi lunecă implacabil pe dedesubt, mașina înghite neîncetat bucăți constante de spațiu și undeva, deasupra tuturor suferințelor, un soare confuz își plimbă lumina cețoasă și caldă.

*

Bătrânul a venit să participe personal la experiența de care depinde soarta întregii evoluții ulterioare a cercetărilor. Este vorba de obținerea unui panou care să îndeplinească simultan mai multe funcțiuni, întrunind deci calități multiple. De la bun început intrau în discuție, două rezolvări: tratarea omogenă a panoului de bioplast, astfel încât să se obțină în toată masa complexul de proprietăți cerute, sau tratarea diferențiată, pe straturi, fiecare strat urmând a primi o funcție și o categorie de proprietăți bine determinate din cadrul complexului respectiv. Și, cu toate că a doua soluție prezintă dificultăți în plus, din cauza unei anumite organizări spațiale a efectelor, ea a fost aleasă, totuși, întrucât oferă garanția unor lucruri care, luate izolat, au fost verificate.

Experiența a atras atenția personalului din întreaga încăpere a laboratorului, tare, cu toată atitudinea inițial ostilă, bazată pe o doză de scepticism, și-a modificat poziția pe măsură ce cercetările Nici se dovedeau a fi fructuoase. Singurul absent este Vlad. Acesta, deși a urmărit de la început mersul evenimentelor și a fost primul, după Bogdan, care a recunoscut viabilitatea scopului urmărit, nu poate să treacă prea ușor peste cele petrecute, mai ales că deplasarea interesului celorlalți către Nia o socotește un fel de trădare. De fapt, ar vrea să se integreze, să se împace cu Bogdan, să-și restabilească echilibrul interior, dar se simte obligat să-și apere în continuare poziția.

Bătrânul însuși este cel care va lua loc la pupitru, cu binecunoscuta cască pe cap și cu degetele lăsate pe claviatură, pentru a dirija fasciculele de energie în straturile panoului, deocamdată amorf, de bioplast. Un panou care, după experiență, va trebui să îndeplinească rolul de planșeu. O aparatură, de astă dată mult mai complicată, realizează selecția și focalizarea în zonele corespunzătoare din panou a diferitelor benzi de frecvență. Totul este gata. Cineva a adus un buchet de

flori și l-a așezat, într-o vază improvizată, pe una dintre mesele laboratorului. Lumea vorbește în șoaptă, aşteptând.

Experiența începe. Durează foarte puţin, numai câteva minute, care totuși trec greu. S-a terminat.

Bătrânul și-a scos casca și manevrează acum brațul articulat, extrăgând panoul din camera de lucru și trecându-l într-un tampon unde are loc neutralizarea gazelor toxice care mal persistă în jurul lui. Apoi panoul de bioplast este scos la iveală și trecut din mină în mină. Suprafața corespunzând pardoselei a căpătat o culoare cafeniu-închis, pe când partea opusă, ce joacă rol de tavan, este de un crem-gălbui. În secțiune se pot distinge câteva straturi. Deocamdată asta e tot ce se poate constata. Panoul trebuie supus probelor.

Probele sunt concludente. Rezistență la compresiune și încovoiere, izolare acustică, impermeabilitate, proprietățile cerute se dovedesc, rând pe rând, a fi îndeplinite. Mai e de adăugat greutatea specifică redusă, și materialul pare a întruni calități extraordinare. Grăbită și sigură de succes, Nia efectuează proba fără a mai lua măsurile de protecție impuse în orice experiență de la institut. Ar fi trebuit să lucreze în condiții de izolare etanșă, dar e prea entuziastă ca să țină seama de asemenea amănunte. Proba corespunde așteptărilor. Experiența a reușit pe deplin.

Bătrânul o îmbrățișează. Acum pot cere sprijinul Consiliului Arhitecților și Consiliului Astronautic. Va trebui organizată o expediție spre Steaua Q pentru a asigura aprovizionarea cu bioplast, absolut necesar trecerii experiențelor într-o fază în care să se urmărească aplicarea în practică. În paralel trebuie intensificată cercetarea în scopul obținerii unei surse Q, scutind creierul omului de un efort riscant, precum și pentru obținerea de elemente supergrele și a moleculelor de bioplast pe cale sintetică. Toate aceste măsuri vor face posibilă continuarea lucrărilor și desăvârșirea lor, astfel încât cerințele pe care le formulase la congres să treacă din domeniul visului în acela palpabil al unei realități apropiate.

Entuziasmul e general. Iar cel mai fericit e Bogdan, care va putea comunica prietenului său, în semn de împăcare, vestea cea mare a măsurilor preconizate de Bătrân. Ele îi vor oferi și lui Vlad condiții nesperate, pentru ca să-și ducă mai departe opera

artistică, dându-i chiar posibilitatea de a o împărtăși și altora, astfel încât să revoluționeze cu adevărat metoda și tehnica artelor plastice.

*

Vila pe care o ocupă Juan, pilotul-erou, membru al Consiliului Astronautic, este echipată în spiritul ultimului cuvânt în materie de confort. Servicii automate, aer condiționat, legătura la rețelele de informații, artă și cultură, parc, piscină, garaj, terase, în fine, tot ce mintea omenească a putut concepe în vederea satisfacerii celor mai înalte exigențe în acest domeniu.

Când este anunțat de sosirea lui Soln, stăpânul vilei îi transmite rugămintea să aștepte câteva minute. Nu era pregătit și trebuie să se îmbrace. Nu bănuiește nimic și cu toată certitudinea că nu i-a făcut medicului niciodată o invitație sau măcar o aluzie la posibilitatea ca acesta să-i facă o vizită, îl primește cât se poate de cordial.

— Mă bucură, îi spune, că îmi onorezi casa venind aici.

— Cred că o să-ți schimbi părerea, îi replică Soln, când vei afla de ce anume am venit.

— Nu există motive care să mă împiedice să consider binevenită vizita oricui. Ia loc.

Soln se așază, gata de luptă. Nu-și cunoaște prea bine adversarul și e hotărât să atace frontal.

— Pe scurt, am venit să te previn că știu totul despre moartea Danei și te somez să declari public și de bunăvoie care este adevărul în această privință.

„Vasăzică asta era” — își spune Juan.

— Dragul meu, ești de o impertinență care mă mâhnește, dar nu prea înțeleg ce vrei să insinuezi.

— Nu insinuez nimic. Ți-am spus, cunosc adevărul.

— Ai cumva darul de a vorbi cu sufletul morților?

— În orice caz sunt hotărât ca în caz că nu te vei învrednici să-ți recunoști singur vina să spun tot ceea ce știu.

— Și ce vină să recunosc?

— Uite ce e, las-o moartă. Cu mine să n-o faci pe naivul. Uiți că eu am făcut autopsia cadavrului. Uiți că te-am sfătuit, cândva, să-ți aplici o grefă pentru a înlătura urmele de unghii pe care le păstrai pe mâini.

— Ba, dimpotrivă, ți-am și urmat sfatul, și Juan îi arătă mâinile imaculate, de pe care orice urmă a dispărut.

— Asta nu e decât încă o dovadă a faptului că nu aveai conștiința curată. Știam că ți-ai făcut grefa, m-am interesat.

„Lucrurile sunt deci mai complicate — își continuă Juan meditația. Să-l lichidez? Nu, aici nu sunt pe astronavă. S-ar afla. Și poate că a și vorbit deja. Mai bine să văd ce știe, ca să știu de ce anume trebuie să mă păzesc. Să-l trag de limbă".

— În orice caz, continuă Soln, parcă ghicindu-i gândul, pe mine o să-ți fie cam greu să mă sugrumi.

— În definitiv ce vrei?

— Să recunoști că ai ucis-o pe Dana.

— De ce să nu recunosc că i-am ucis pe toți opt?

— Chestiunea aceasta te privește. Eu însă știu sigur că pe ea tu ai ucis-o și dacă n-o să recunoști va fi mai rău.

— Uiți cu cine ai de-a face. Și apoi nu ai nicio probă. Orice ai declara, n-ai să poți dovedi niciodată. Reputația unui membru în Consiliul Astronautic nu poate fi pusă la îndoială de simpla declarație a unui medic smintit.

— Aștept să recunoști singur. Iar dacă nu, voi găsi eu momentul când declarația mea va avea greutate.

— Poți să aștepți mult și bine. Dar nu în casa mea.

— Nicio grijă.

— Și ieși repede, fiindcă altfel nu garantez că vei mai ieși vreodată de aici pe propriile tale picioare.

— Garantez eu. Numai că, pur și simplu, mi-e silă să mai stau în preajma ta.

Iese.

Juan se ridică și el și se plimbă furios prin salon. Simte nevoia să se calmeze, să judece în liniște.

— N-am reușit să aflu mare lucru.

Mai face câțiva pași și se oprește.

— Oare a vorbit sau nu?

Și, apoi, imediat:

— Nu trebuia să-l scap!

Se așază. Consternat.

— Acum s-a terminat.

Înțelege că e nevoit să primească lupta. Știe că Soln nu va porni atacul decât când va prinde o clipă prielnică. Are deci un

răgaz în care trebuie să câștige cât mai mult teren. În primul rând, va trebui să-l compromită pe medic, pentru ca acesta să prezinte o cât mai mică eficacitate. Dar cum să-l compromită? Habar n-are cine e și ce fel de om este.

— Dacă ți-e dragă viața, vei afla totul. Și vei ști și ce e de făcut. Chiar dacă o să-ți fie greu.

Nu e absurd să-și piardă el cumpătul din cauza unui individ care poate nici nu știe ce spune? N-ar fi mai bine să-și vadă pe mai departe și în deplină liniște de treburile sale, dovedind astfel că nu se teme de nimic și că este de neatacat? Poate că da, dar chiar dacă ar fi așa, acum el nu mai e în stare de așa ceva. Pentru simplul motiv că nu este de neatacat și că, undeva, în fundul sufletului, Juan se teme.

*

Boala Nici a început cu totul pe neașteptate. Întâi a fost o ușoară răceală. Apoi, când în laborator fiind, un mic incident a făcut să se degaje în aer amoniac și cei de acolo au inhalat puțin gaz cu miros înțepător, și-a amintit că, pe vremuri, asta se folosea tocmai pentru combaterea răcelii și chiar a glumit cu Bogdan pe tema aceasta. A doua zi ea n-a venit la laborator. Fusese internată de urgență în spital și în câteva ore a rămas complet paralizată.

La început s-a presupus că e vorba de o hemoragie cerebrală, deși Nia nu suferise niciodată de tensiune sau scleroză a vaselor sanguine. Dar presupunerea a fost în curând infirmată de simptomele bolii care evolua încet, dar sigur, într-o direcție absolut imprevizibilă. Singurul lucru care s-a putut stabili cu certitudine a fost că paralizia provenea în urma încetării activității centrilor nervoși.

Soln a aflat de la bunicul său ce se întâmplase și a plecat, fără să mai zăbovească, la spitalul unde era internată ea. Când a intrat în salon, Nia nu mai cunoștea pe nimeni și avea pulsul patruzeci și doi. Medicii erau în derută.

Au pus, desigur, ciudata boală pe seama experiențelor efectuate, mai ales că nu cu mult în urmă Vlad trecuse prin ceva asemănător, deși într-o formă mult mai ușoară. În realitate, la el nu fusese vorba decât de un surmenaj, în timp ce boala Nici este provocată de cauze mult mai adânci. Pulsul slăbește, respirația se rărește, tensiunea scade. Nia intră în agonie.

— Moare.

Inima a încetat să mai bată. Prima grijă a fost să o păstreze în stare de moarte clinică. A intrat în funcțiune o inimă artificială. Trebuie însă înlăturate cauzele morții, altfel prelungirea ei nu aduce niciun câștig. Dar cauzele sunt necunoscute.

— Timp. Să câştigăm tâmp.

Și Soln se pregătește să-i asigure Nicio cât mai îndelungată viață artificială. Pentru ca, între timp, să se apropie de adevăr. Va trebui să afle cu exactitate tot ce a făcut ea în zilele trecute, li va întreba pe ceilalți lucrători din laborator. Îi va întreba pe Bătrân. Trebuie să existe undeva un motiv, o explicație.

Bătrânul nu știe mai nimic. Ceilalți îi povestesc întâmplarea cu amoniacul, iar cineva îşi aduce aminte de imprudența cu care Nia efectuase încercarea pardoselii de bioplast. Soln rămâne pe gânduri.

Dar lucrurile nu par să progreseze cu nimic.

Ziarele anunță starea gravă în care se află Nia, consemnând totodată încercările medicilor de a o salva. Și printre medici se află pomenit și numele lui Soln. Bineînțeles, știrile nu ascund faptul că a survenit moartea clinică și că eforturile sunt deocamdată lipsite de perspectiva unei speranțe certe.

Soln e disperat. A primit o lovitură tocmai când și acolo unde nu se aștepta, li e imposibil să nu-și facă mustrări de conștiință pentru purtarea lui. Poate că dacă ar fi fost mai prevenitor în ziua când s-au despărțit lucrurile s-ar fi petrecut altfel. Știe că remuşcările lui sunt absurde și, mai ales, ineficace, dar le poartă în gând încă de atunci, și acum au răbufnit.

ZBATERI ȘI DEZBATERI

Van e în mare cumpănă. Pe biroul lui zace memoriul Comisiei Speciale, semnat de Bătrân, prin care se cerc Consiliului Arhitecților să ia măsuri în vederea asigurării materiei prime pentru continuarea experiențelor. Dar experiențele pomenite în memoriu nu erau decât niște încercări nesemnificative și care nu ofereau garanția reușitei în cazul realizării unui obiect arhitectural propriu-zis. Bătrânul se dovedise incapabil de a concepe măsuri practice care să scoată arhitectura din impas. Se lăsase influențat de vorbăria unei tinere dornice de glorie, împingând întreaga strădanie a comisiei pe un drum riscat. A mers atât de departe cu lipsa de răspundere încât sub ochii lui

tânăra aceea a căzut victimă propriei sale himere, cufundându-se iremediabil în neant.

La cererea Bătrânului va fi convocată o conferință extraordinară, cu participarea de delegați din partea Consiliului Arhitecţilor, din partea Consiliului Astronautic și a Consiliului Suprem. Conferința va pune în discuție măsurile preconizate în memoriul Comisiei Speciale. Van e hotărât să se împotrivească perpetuării acestei utopii. Va da o lecție tuturor vânturătorilor de vorbe goale.

Cea mai înverșunată opoziție o va susține însă Juan, de teamă ca nu cumva expediția care avea să fie trimisă pe planeta Stelei Q să descopere urme ale existenței lui Dick acolo. El n-a uitat că, atunci când îl părăsise, secundul îi transmitea un apel pe care nici măcar n-a avut curiozitatea să-l descifreze înainte de a-l șterge din înregistrări. Acum i-ar fi fost de folos să știe conținutul apelului, dar regretele erau prea târziu. Și dacă va fi trimisă o expediție bine înzestrată este imposibil să nu descopere pe planeta pitică rămășițele lui Dlck, ale tanchetei, şi atunci totul va fi pierdut.

Dar Bătrânul are și susținători. Printre cei dintâi se numără Vlad, care, pe de o parte se simte obligat să-și răscumpere o veche greșeală, iar pe de alta este direct interesat în succesul măsurilor preconizate. Iată de ce el și cu Bogdan se sfătuiesc cum să-i vină în ajutor lui Soln, pentru a o salva pe Nia. Ei știu că moartea Nici ar fi o lovitură de grație pentru poziția Bătrânului, iar adevărul e că sunt în stare să facă orice ca s-o vadă din nou printre cei vii.

Vlad se lovește brusc peste frunte:

— Încerca la uzură?

— Da.

— Deci în aer puteau să existe particule de bioplast?

— Da, căci nu lucra sub nișă.

— Deci le-a inhalat. I-au trecut în sânge. Și apoi a venit amoniacul.

— Asta nu e destul. Radiația Q…

— Tocmai. În prezența amoniacului moleculele de bioplast. Aflate în vecinătatea centrilor nervoși au început să se descompună, absorbind și anihilând toată energia slabelor unde

electromagnetice pe care aceștia o emiteau. Adică exact radiația Q, de care avem nevoie. Și de aici — paralizia.

— Să-l căutăm pe Soln!

— Hai la spital!

— Viteză!

*

Juan a aflat, din ziare, de știrea despre moartea Nici și socotește că a venit clipa cea mai potrivită să-și înceapă opera de calomniere a lui Soln. Prima măsură pe care o concepe este intervenția pe lângă conducerea I.Ș.A. Pentru a se interzice orice lucru asupra bioplastului. Motivul formal este riscul la care sunt expuși lucrătorii din laboratoare — două accidente sunt mai mult decât suficiente pentru a justifica acest act de prevedere. De fapt, Juan vrea să limiteze cât mai mult interesul pe care noul material îl prezintă, pentru ca expediția cerută de Bătrân să aibă cât mai puțini susținători.

În al doilea rând, cere să se încredințeze soarta Nici unor medici mai pricepuți. Probabil — zice el — că dacă s-ar fi procedat de la bun început cu mai multă știință, cazul ei nu ar fi ajuns atât de grav. În orice caz, cel puțin îndepărtarea lui Soln i se pare absolut necesară, întrucât acest obscur practician n-are competența respectivă: el n-a fost niciodată medic curant, ci s-a ocupat cu autopsii și cu prevenirea maladiilor cosmice.

Autoritatea unui membru al Consiliului Astronautic nu se dezminte. Experiențele cu bioplastul sunt interzise. Iar în privința lui Soln i se dau toate asigurările că nu i se va permite acestuia să se amestece în reanimarea Nici. Juan e mulțumit.

Acum trebuie să-și îndrepte toate eforturile spre zădărnicirea expediției astrale. Și încă cu o zi înainte de convocarea conferinței găsește cu cale să-i facă o nouă vizită lui Maxim. Vrea să-l câștige de partea lui.

Președintele Consiliului Astronautic îl primește cu aerul lui binevoitor.

— Ce surpriză plăcută îmi faci!

— Mă bucur.

Îl poftește în living.

— Știu cam ce te frământă, i-o ia înainte Maxim. Pariez că ai venit să-mi ceri să susțin expediția spre Steaua Q. Poate că vrei chiar să participi și tu. Te înțeleg pe deplin.

Juan se uită, puțin mirat, întrebându-se dacă nu cumva acest vulpoi i-a ghicit, într-adevăr, intențiile și-și bate joc de el. Îşi mai amintește de momeala pe care i-a întins-o în legătură cu microfuzeea cu care fusese lansat Dick.

— Ai ghicit pe jumătate numai.

— Cum, nu vrei să mergi și tu?

— E vorba într-adevăr de expediție. Dar nu voiam să-ți cer nimic. Aș fi vrut numai să-ți cunosc părerea pentru ca mâine, la conferință, dacă e posibil, să nu ne situăm pe poziții contrare.

— Asta e frumos din partea ta.

Dar de ce o fi venit, totuși, când lucrurile se puteau aranja chiar acolo, înainte de începerea dezbaterilor sau în timpul audierii raportului?

— În ce mă privește, continuă Juan, și cred că exprim un punct de vedere competent, întrucât sunt singurul care s-a mai întors de pe planetă, consider că pentru a fi justificată o nouă expediție ar trebui să existe argumente cât se poate de serioase.

— Cu alte cuvinte, nu-mi ceri nici să susțin expediția.

— Vreau să aflu părerea ta, ți-am spus, și să cădem de acord.

— Părerea mea este deocamdată neutră. Nu cunosc nici argumentele pro și nici cele contra. Cred că o să mi-o orientez într-o direcție sau alta abia în decursul dezbaterilor.

Juan se teme ca nu cumva Maxim să-și dea seama că vrea să-l determine să pornească de la o poziție preconcepută.

— Bineînțeles, vom asculta raportul și vom vedea. Dar am studiat în linii mari materialul de bază și aș putea să ți-i prezint.

_ Maxim îl privește cu un reproș vădit.

— De ce nu mă lași să fac eu însumi cunoștință cu materialul raportului?

Juan se vede silit să încerce cartea cea mare.

— Pentru că mă tem.

— Te temi? Mă faci să rid.

— Da, mă tem.

Președintele Consiliului Astronautic se ridică în picioare, gata să dea vorbelor sale un aer grav.

— Adică Juan, pilotul cosmic, omul care a înfrânt anii-lumină, reîntorcându-se singur din cea mai lungă călătorie de până acum, Juan se teme! De ce anume te temi?

— Mă tem că, în numele unor ambiții îndoielnice și al unor idei fals-grandioase, vor fi irosite în zadar valori considerabile, vor fi puse în primejdie vieți omenești. Iar rezultatul va fi minim. Expedițiile astrale trebuie să fie întreprinse cu multă chibzuială.

— Sunt adânc impresionat de deosebita grijă pe care o porți treburilor noastre comune și te asigur că mă voi gândi bine înainte de a-mi pronunța opinia.

Vorbele lui Maxim sună ciudat, și Juan nu știe dacă trebuie să le creadă întocmai sau să le considere o batjocorire. Celălalt însă este cu totul nedumerit pentru că nu vede niciun motiv pentru care Juan ar fi trebuit să se teamă că judecata conferinței va fi pripită. Este doar binecunoscută seriozitatea cu care se chibzuiește ori de câte ori se pune în discuție organizarea unei noi expediții. Chiar Juan mai participase, destul de recent, la trei dezbateri asemănătoare și numai una dintre ele a fost urmată de un aviz favorabil. Fără să vrea, își aduce aminte prima discuție pe care o purtase cu pilotul și împotrivirea lui neașteptată la o nouă expediție spre Steaua Q îl pune pe gânduri.

— Da, mă voi gândi foarte bine, repetă el.

Tonul a devenit prevenitor. Juan tresare, ca și cum ar fi fost vorba de o amenințare.

— Îmi pare rău că te-am dezamăgit, mai adaugă Maxim. Mă văd silit să te recompensez, oferindu-ți o băutură care știu că-ți place.

Se îndreaptă spre colțul unde se află barul. Pilotul nu mai știe dacă trebuie să continue discuția și dacă mai e cazul să rămână.

— Cred că mă voi putea declara mulțumit.

Simte nevoia să risipească orice îndoială. Trebuie să se arate cât se poate de indiferent. Să schimbe vorba.

— Singurul lucru pentru care te-am invidiat încă de la prima vizită este piesa aceea din colț.

— Bunul meu dulăpior cu surprize! îți place?

— Mai întrebi?

— O să-ți dau indicativul firmei care mi l-a executat.

— Ți-aș fi recunoscător.

Maxim se întoarce cu o tavă argintie, purtând două pahare și un flacon cu sticla verzuie aburită, în semn că e vorba de ceva rece.

— În fond, o băutură preparată cu pricepere poate fi tot atât de binevenită pentru un om de viață ca și o conversație cu un vechi prieten.

— Sau ca și o noapte cu lună plină pentru doi îndrăgostiți.

— Nu te știam romantic!

— Nici nu sunt.

Și discuția continuă pe teme cât se poate de banale.

*

Vlad și Bogdan l-au găsit pe Soln tocmai în clipa în care i se aducea la cunoștință că, dată fiind gravitatea cazului Nici, este rugat să îngăduie specialiștilor să se ocupe de ea și deci să se retragă. Nu i s-a spus însă că poate să-i mulțumească lui Juan pentru acest lucru.

— Soln! Ce ți s-a întâmplat?

— Nimic.

— Am descoperit cauza!

— Ce cauză?

— Ascultă: Nia a făcut încercarea la uzură…

Cei doi prieteni îi povestesc medicului concediat, întrerupându-se unul pe celălalt, cum s-au petrecut lucrurile. Și, pe măsură ce înțelege despre ce e vorba, Soln se înseninează, uitând necazul care tocmai i se întâmplase. Pricepe că explicația lor e de natură să lămurească pe deplin toate nedumeririle.

— Trebuie să găsim un remediu.

Tac. Dacă l-ar fi găsit, nu mai era nevoie să-l caute pe Soln. Dar remediul trebuie să existe. Greul a constat în evidențierea cauzelor bolii.

— Deci moleculele de bioplast, descompunându-se, i-au provocat paralizia, anihilându-i activitatea centrilor nervoși.

— Cam așa.

— Bine, dar bioplastul se descompune numai în prezența amoniacului?

— Da.

— Atunci să-i neutralizăm amoniacul din sânge. Ar fi o soluție!

— Numai că moleculele de bioplast ar rămâne acolo, în țesutul nervos. Și ar fi de ajuns să reapară slabe urme de amoniac…

— Sau, cine știe, poate că există și alte gaze care activizează descompunerea moleculelor.

— Atunci altceva: îi producem o excitare prelungită a centrilor nervoși, până ce ultima moleculă de bioplast se va descompune.

— Nu se poate.

— Cum așa?

— Sistemul nervos e complet blocat.

Tot lui Soln îi vine ideea salvatoare.

— Am găsit! Folosim radiațiile Q emise din afară de un generator dintre acelea pe care le aveți voi în laborator!

— Să mergem la laborator.

— Dar e închis.

— De ce?

— S-a interzis orice experiență.

— O să-l deschidă. E în joc viața Nici. Mai repede!

În mai puțin de o oră, cei trei se întorc la spital cu o furgonetă purtând instalația necesară. Soln o ia înainte, în timp ce ceilalți doi se ocupă cu descărcatul.

Medicii îl privesc nedumeriți, neînțelegând revenirea lui neașteptată, mai ales că i se spusese destul de categoric să plece. Soln n-are timp de explicații.

— Vă spun pe urmă. Pregătiți-o pe Nia!

Corpul neînsuflețit al ei este așezat pe un cadru, în așa fel incit să permită iradierea simultană din toate părțile. Vlad și Bogdan se ocupă cu instalarea aparaturii. Vlad se oferă să furnizezi radiațiile necesare, dar Bogdan îl oprește: a suferit o dată un șoc și trebuie să se păzească. O să-și pună casca chiar el. Soln supraveghează atent inima artificială și verifică procentul de amoniac din sânge. Este neînsemnat.

— Amoniac!

Este adus un flacon și gazul cu miros înțepător este introdus în circuitul sângelui.

— Începem.

Minutele trec încet. Medicii ceilalți, dezorientați de cutezanța și stăpânirea de sine cu care lucrează Soln, nu se încumetă să-l împiedice. De fapt, ei au ajuns deja ia concluzia că nu mai e nimic de făcut și au hotărât să renunțe. Și, spre surprinderea lor, Soln a revenit, hotărât să mai facă o ultimă încercare.

După o jumătate de oră, Bogdan simte o oboseală teribilă, dar nu lasă să se bănuiască nimic.

— Lasă-mă pe mine. Facem cu schimbul.

Soln îi ia locul. Ceilalți urmăresc cu un interes tot mai vădit strădania misterioasă a celor trei intruși. Nu înțeleg nimic din ceea ce se petrece, dar calmul lor nebunesc e de-a dreptul fascinant. Și după încă un sfert de oră inima Nici, inima cea adevărată, prinde să bată. Respiră. Cu o repeziciune surprinzătoare, pulsul și tensiunea îşi revin la normal. Încă sub influența stării de conservare, Nia doarme. Dar activitatea nervoasă s-a restabilit complet.

— Gata.

Medicii sunt uluiți, Cer explicații. Vlad şi Bogdan le dau, în șoaptă, câteva lămuriri. Ceilalți se simt vinovați față de Soln, şi unul dintre ei se apropie și-i face semn.

— Scuză-ne!

— Să lăsăm asta.

— Știi, ne-am lăsat influențați de cererea unul membru al Consiliului Astronautic. Pare-mi-se, Juan îl cheamă.

— El v-a cerut să mă…

— Da.

Soln înțelege prea bine ce a urmărit pilotul.

— Vă rog ceva!

— Anume?

— Păstrați tăcere în legătură cu reanimarea Nici. Aș vrea să fie o surpriză pentru conferința extraordinară care începe mâine. Acolo totul depinde de soarta ei.

— Îţi făgăduim.

Când Nia deschide ochii și-l vede în fața ei pe Soln, primul gând al ei este să-l alunge. Doar i-a spus să n-o mai caute. Dar halatul alb o face să-și amintească tot ce se întâmplase și dintr-o dată își dă seama de realitate.

— Taci.

Vrea să-l cheme pe nume, dar a înțeles că n-are voie să se obosească. I-ar spune că l-a iertat. I-ar spune că, de fapt, nici nu fusese supărată. Că înainte de a-și pierde cunoștința s-a gândit mereu la el. Dar Soln o privește în așa fel incit parcă a înțeles.

Toți simt că se petrece un lucru care se cere respectat. Și nu îndrăznesc să tulbure liniștea.

*

Conferința extraordinară are loc într-una dintre sălile de ședințe ale Sediului Consiliului Suprem. Încă de dimineață aici s-

au adunat reprezentanții presei și ai rețelelor de informații de pe glob. Toate mijloacele de înregistrare sunt prezente și se află în pozițlile-cheie, gata de lucru. Ca de obicei, supraîncărcarea prizelor de forță provoacă un scurtcircuit, care pune în primejdie instalația de amplificare a sălii. Dar incidentul este înlăturat într-un timp record, și la ora fixată lucrările vor putea începe.

Invitații, purtați de un neîntrerupt șuvoi de automobile, sosesc în ultimul sfert de ceas. Se pornesc discuții, vechi cunoștințe se revăd după intervale de timp în care s-au limitat la scurte convorbiri și profită acum de împrejurare pentru a face schimb de impresii. Se discută despre concedii și petreceri, sunt schimbate amintiri din tinerețe, dar nimeni nu pomenește un cuvânt despre tema dezbaterilor, de parcă ar exista între participant o convenție tacită, care i-ar obliga să se abțină de la acest punct până în clipa începerii.

Treptat, sala se umple. Discuțiile se întrerup până la prima pauză, fiecare își caută locul specificat în invitație, bufetele automate sunt suprasolicitate. E atmosfera febrilă ce domnește pretutindeni cu câteva minute înainte de apariția prezidiului. Culoarele devin din ce în ce mai pustii.

În clipa în care Nia, sprijinită de brațul lui Soln, pătrunde în sală, primii membri ai prezidiului și-au anunțat prezența. Au sosit cum nu se putea mai bine ca să poată asista de la început la dezbateri și destul de târziu pentru a nu fi băgați în seamă. Nia a intrat cu invitația lui Vlad, care, câştigat de planul medicului, s-a oferit de îndată să renunțe la participare în favoarea ei. Din fericire au locuri alăturate, într-unul dintre ultimele rânduri.

Nia e încă slăbită de pe urma bolii, și călătoria cu avionul n-a fost de natură s-o înzdrăvenească. Soln are în trusa lui câteva flacoane cu tonifiante și-și continuă și aici tratamentul.

A sosit momentul începerii. Vicepreședintele Consiliului Suprem, M'Bizengo, declară conferința deschisă.

— Ne-am adunat să dezbatem oportunitatea unei expediții spre nou-descoperita Stea Q. Cer tuturor participanților să dea dovadă, așa cum au făcut-o în repetate rânduri, de multă seriozitate și de o deosebită circumspecție în luările lor de poziție și în hotărârea pe care o vor oglindi în voturile exprimate.

Se dă cuvântul conducătorului Comitetului pentru Pregătirea Conferinței, care citește un scurt referat organizatoric, oglindind numărul și componența prezentei adunări. Apoi urmează raportul întocmii de Comisia de Anchetă în legătură cu cercetările întreprinse ca urmare a memoriului înaintat de către Bătrân.

— Ce pledează pentru expediție? în primul rând, necesitatea unei serioase cercetări a sistemului Stelei Q, cel mai apropiat de noi și totuși abia acum pus în evidență. Cercetările astronomilor noștri au confirmat justețea documentelor datorate „Andromedei”. Steaua descoperită emite în spectrul Q și această ciudățenie este primul argument puternic în favoarea unei plecări. În al doilea rând, este vorba de natura substanțelor care precumpănesc probabil în acest sistem, judecind prin compararea densității stelei și a planetei. Este cunoscut că acolo domină elemente supergrele, stabile. Pe Pământ obținerea lor încă n-a fost rezolvată, iar mostrele aduse s-au dovedit mult insuficiente. Este deci al doilea argument în favoarea expediției.

Aici, raportorul face o pauză pentru a bea o înghițitură din paharul care îi stă în față. Faptele relatate până acum sunt în general cunoscute și lumea așteaptă continuarea.

— În al treilea rând, și aici se ascunde miezul problemei, este vorba de combinațiile pe care aceste elemente le dau, adică de așa-numitul, cu un termen generic, bioplast.

Ce este, în fond, bioplastul, care în ultima vreme a cucerit tot mai mult atenția specialiștilor și a lumii întregi. O alcătuire de macromolecule uriașe, aș putea spune megamolecule, organizate pe baza unui nucleu, a unui lanț de elemente grele. Posibilitatea ramificării multiple, a fragmentării sau creșterii lanțului — fenomene similare izomeriei și polimerizării din chimia carbonului, cu care aceste elemente se aseamănă întrucâtva — dă moleculelor respective proprietăți atât de variate, încât întrebuințarea lor practică este de pe acum limitată doar de imposibilitatea de a fi obținute pe Pământ. Este vorba de o imposibilitate momentană, bineînțeles, căci în memoriul Comisiei Speciale se cere o impulsionare a cercetărilor din acest domeniu, care va constitui un capitol aparte în cadrul conferinței noastre. Deocamdată, ne referim numai la expediția cosmică.

Interesul sălii e vădit. Lumea a lăsat deoparte toate preparatele destinate luptei împotriva plictiselii. E o conferință serioasă.

— Se pune întrebarea: ce dovezi concrete avem pentru a susține valoarea practică a acestui material? Toți am auzit probabil despre noua pictură pe care a descoperit-o sau a inventat-o — amândoi termenii sunt la fel de nepotriviți — unul dintre lucrătorii laboratorului de astrobiologie, pe nume Vlad. Cercetările au arătat că bioplastul poate constitui nu numai un excelent material de construcție, dar că prin tehnologia lui este capabil să revoluționeze însăși concepția arhitecturii noastre.

Și vorbitorul prezintă cu lux de amănunte rezultatele experiențelor efectuate de Nia sub îndrumarea Bătrânului.

— Din păcate, al doilea accident, mortal pare-se, de astă dată, survenit în acest laborator, a condus la sistarea experiențelor, acțiune sprijinită insistent de Juan, care și-a evidențiat astfel înaltul spirit de răspundere de care este însuflețit.

Soln mai are acum o verigă dintr-un lanț pe care îl urmărește de atâta timp. Și lanțul acesta duce la o țintă precisă.

— Expediția, continuă cel de la tribună, ar avea menirea printre altele să pună la dispoziția acestor cercetări materia primă necesară aducerii lor în faza finală, astfel incit noua metodă să fie pusă la dispoziția producției. Este de la sine înțeles că necesitățile producției nu vor putea fi satisfăcute prin transporturi pe astronave, ceea ce ar face și neînchipuit de scumpă construcția unui edificiu. Se impune deci și rezolvarea celuilalt aspect, al obținerii elementelor grele și a bioplastului pe Pământ și încă prin procedee și în cantități industriale. Dar până atunci, pentru confirmarea practică definitivă și finalizatoare a ipotezelor, e nevoie de un transport cosmic, și acesta ar fi argumentul cel mai puternic în favoarea expediției.

Juan, aflat la masa prezidiului, simte că raportul prezentat are un ton optimist și că, în concluzie, va înclina în favoarea unei plecări. Este destul de neliniștit, mai ales că se crede singur în lupta pe care vrea s-o provoace.

— Ar mai fi de adăugat că utilizarea bioplastului, departe de a se limita la pictură și la arhitectură, poate cuprinde *pe* viitor chiar și alte ramuri ale activității omenești. Dar să examinăm acum și argumentele care se opun trimiterii unei expediții spre

Steaua Q. În primul rând, încercările de valorificare a bioplastului, cel puțin în arhitectură, se găsesc, deocamdată, într-un stadiu mult prea incipient pentru a oferi o garanție absolut certă a realizărilor viitoare. În al doilea rând, cercetările de laborator sunt supuse unor riscuri greu de prevăzut, și cele două accidente survenite până acum nu constituie o prevestire dintre cele mai fericite. În sfârșit, expediția însăși are de luptat cu radiații Q și, poate, cu încă multe alte primejdii necunoscute.

În încheiere, raportul nu conține nicio concluzie, ci un simplu îndemn ca ea să fie exprimată de înseși dezbaterile ce vor urma. Sala răsuflă mai liber acum, o ușoară rumoare o străbate, dar se stinge curând. La tribună urcă Van.

— Aș vrea să mă ocup numai de aspectul pe care îl oferă utilizarea în arhitectură a materialului despre care s-a vorbit. Nu neg unele realizări obținute, dar nu le pot acorda o semnificație majoră. Trebuie să vă reamintesc că producția arhitecturală se află într-un serios impas și Comisia Specială a fost instituită anume pentru a se ocupa de această problemă, în urma celui de-al 23-lea Congres.

De la locul său. Bătrânul înțelege că președintele se va lansa într-un atac împotriva lui. Și se simte dezarmat. Accidentul Nici, moartea ei, pe care toată lumea o știe iremediabilă, îl fac neputincios.

— Congresul a încredințat conducerea Comisiei Speciale unui arhitect de seamă, bătrân și înțelept, însuflețit de Idei generoase. Personal am crezut în el și eu am fost acela care l-a propus. Dar trebuie să vă mărturisesc deschis că m-am înșelat. Bătrânul s-a lăsat târât de niște visări puerile, comisia a stagnat multă vreme și apoi, dintr-o dată, a venit bioplastul, ideea Nici, pe care ea a plătit-o scump. El s-a aventurat, a permis utilizarea autorității comisiei într-o încercare ale cărei roade sunt cu totul neconcludente și, chiar mai mult, prin lipsa lui de răspundere s-a făcut în bună parte vinovat de moartea Nici. Acum a încercat să ne atragă și pe noi într-o aventură, de data asta cosmică, pe care n-o pot justifica decât punând-o pe seama unei ambiții nemăsurate. Eu, personal, mă opun categoric.

Cuvântarea lui Van a căzut ca un trăsnet din senin, dar Juan o socotește drept o adevărată binefacere. Simte un teren solid sub picioare și se aruncă în luptă, gata să sfâșie.

— Cunoașteți cu toții, începe el, împrejurările nefericite în care s-au stins din viață ultimii doi tovarăși ai mei de pe bordul,. Andromedei”. Oare aureola cu care unii oameni iresponsabili încearcă să înconjure studierea mostrelor pe care le-a adus astronava e atât de amețitoare încât ne-a făcut să uităm cumplitul avertisment pe care ni l-a dat Steaua Q?

— Are stofă, murmură Soln, făcându-i semn Nici cu cotul. Bagă de seamă, căci în curând va trebui să intri în scenă.

— Oare a fost necesară şi jertfa Nici ca să ne convingem cu ce dușmănie perfidă a naturii avem de-a face? Și nici asta nu e destul? Cine dorește noi eforturi risipite, noi jertfe?

Dacă bioplastul este într-adevăr atât de uimitor, deși cuvântarea pe care am ascultat-o cu toții a președintelui Van m-a făcut să am rezerve, și mai ales dacă utilizarea practică a materialului nu poate fi concepută decât în momentul producerii lui industriale, pe Pământ, cred că e mai bine să așteptăm această înfăptuire decât să ne aventurăm pentru a obține — cu cine știe ce risc — câteva tone, care nici așa nu vor fi suficiente decât pentru experiențe. Eu susțin punctul de vedere exprimat de antevorbitorul meu și voi vota împotriva expediției. Nu pot să aprob riscurile inutile. Și încă un cuvânt: cred că în privința morții Nici, această nouă — și, să sperăm, ultimă — victimă a Stelei Q, nu lipsită de vină este intervenția brutală în tratament a unui medic nespecialist, Soln, care după cum am aflat este chiar nepotul celui care semnează memoriul. Ar trebui tras la răspundere.

— Acum e momentul! șoptește Soln.

Nia cere cuvântul și se îndreaptă spre tribună. Cei care o cunosc rămân stupefiați. Juan a înghețat. Van însă nu bănuiește nimic. Sala tace.

— Eu sunt ultima victimă. După cum vedeți, n-am murit de tot și dacă sunt aici, apoi cel căruia trebuie să-i mulțumesc este Soln, medicul despre care a vorbit atât de înduioșător celebrul pilot Juan. Nu sunt suficient de restabilită pentru a spune prea multe, dar vreau să vă dau asigurările mele că ceea ce întreprinde Bătrânul e minunat și că aș fi în stare să-mi jertfesc viața cu adevărat dacă realizarea ideilor lui o va cere.

Spusă de oricine altcineva, ar fi sunat atât de incredibil și de copilăresc, încât ar fi stârnit zâmbete. Dar atunci când vorbele

acestea vin din partea unul om care s-a sculat de pe patul morții nimeni nu zâmbește.

— Mă nedumirește teama ciudată care îl cuprinde pe eroul „Andromedei”. Îl socoteam mai curajos.

Coboară. Trece la locul ei. Soln îi strânge mâna. Teama lui Juan, pe care a simțit-o și el, i se pare deocamdată de neînțeles. Şi este singurul care știe ce se ascunde în spatele eroismului lui Juan. Dar de ce se teme de o nouă expediție? Există ceva pe planeta aceea de care se teme. Ceva care l-ar putea trăda? O probă, proba care îl lipsește lui Soln. Expediția aceasta trebuie să aibă loc. Împotriva voinței lui Juan. Dacă va fi nevoie, o să intervină. O să vorbească. Nu va spune decât ceea ce va fi strict necesar. Iată că ia cuvântul Bătrânul.

— S-a zis aici ci trebuie să așteptăm până ce va fi realizată producerea pe scară industrială a bioplastului. Dar deocamdată se știu destul de puține despre el. Și termenul propus este cât se poate de vag. În plus, pentru ca eforturile de a obține o producție industrială să fie justificate, e nevoie de confirmarea deplină a ipotezelor mele. Și acest lucru se poate face numai pe baza unui transport astral. Sunt riscuri, și încă riscuri mari. Dar aș vrea să vă vorbesc despre perspectiva care ni se oferă. La congres mi-am exprimat un vis, acela de a vedea cum construcțiile se ridică la simpla comandă a gândului. Acum pot spune că visul acesta e pe cale să devină realitate.

Raportul a prezentat destul de clar rezultatele experiențelor noastre. N-aș fi putut să iau cuvântul, căci aparenta moarte a Nici mă îndurera și mă blama totodată. Soln însă mi-a salvat onoarea. Pot să vorbesc. Căci raportul a omis un amănunt: ce oferă bioplastul arhitecturii viitoare. Acum nu mai e vorba de un vis.

Aici sala respiră ușurată. Lumea urmărește cu interes crescând cuvintele Bătrânului.

— Deocamdată, singura sursă pământeană de unde Q este creierul, ceea ce implică un efort deosebit; dar imaginați-vă că se va realiza un puternic generator care să scutească pe om de orice trudă. Un complex cibernetic va acumula toate datele programului arhitectural comandat şi-l va transforma într-o combinație de coeficienți, frecvențe și intensități ce vor dirija activitatea generatorului. Cantitatea necesară de bioplast va fi

așezată în focarul dispozitivelor de lucru. Și, la un simplu semnal, materialul neînsuflețit va prinde viață, îmbrăcând formele spațiale cele mai subtile, pe care le poate concepe geniul omenesc. Totul se va realiza simultan, atât rezistența și stabilitatea construcției, cât și finisajul și instalațiile necesare, astfel incit în câteva ore, probabil, construcția va fi gata. Mai mult chiar, va fi posibilă apariția panourilor care să-și schimbe culoarea după dorința locatarului, să-și modifice gradul de transparență sau să devină luminoase. Oricând se vor putea face modificări, adăugiri sau, dimpotrivă, dislocări. Iar atunci când rostul construcției va dispare, folosind un procedeu invers, ea va putea să fie redusă la blocul amorf de bioplast de la care a plecat.

Nu mai sunt simple elucubrații. Sunt ipoteze pe cale de a fi definitiv confirmate de practica experiențelor. Președintele Van e sceptic, dar cred că s-a grăbit cu calificativele sale. Să aștepte cu mai multă răbdare ca viața să-și spună cuvântul.

— Aș dori, începe Soln, în continuarea dezbaterilor, să atrag atenţia conferinței asupra unei inexplicabile atitudini a lui Juan. (Aparent, poziția lui e justificată prin grija pe care o manifestă față de soarta expediției plănuite. Sunt totuși unele lucruri care nu pot fi explicate numai prin atât. În primul rând, a intervenit pentru interzicerea experiențelor de la I.Ș.A., căutând astfel să micșoreze interesul lumii pentru bioplast. Dar dacă o expediție este motivată de acest interes, el n-are dreptul să influențeze părerea unei conferințe întregi. Nu e primul risc pe care îl acceptă oamenii și sunt curios ce ar fi spus dacă cineva s-ar fi opus plecării sale pe „Andromeda” sub cuvânt că vrea să-l ferească de riscuri.

Râsete.

— În al doilea rând, a căutat să mă defăimeze pe mine, și lucrul acesta pare să nu aibă nicio legătură cu grija pentru destinele astronauților. Vreau să arăt că încercarea lui de a mă discredita a fost premeditată. Juan bănuia că voi dezvălui motivele care-l fac să se teamă într-adevăr de organizarea unei noi expediții spre planeta Stelei Q. Planeta a fost martoră — singura martoră — a sfârșitului lui Dick și al Danei, iar Juan se teme de mărturiile ei. Iată care este cauza deosebitei sale griji.

Juan sare de la locul lui.

— Asta e o calomnie.

M'Bizengo intervine.

— Afirmațiile dumitale aruncă o lumină nefastă asupra lui Juan. Te rog să le susții, altfel te faci vinovat de…

— Le voi susține la timpul potrivit. Deocamdată, luați-le, dacă vreți, drept calomnii. Dar singurul adevăr se află acolo, pe planetă. Dacă sunt calomnii, dacă Juan nu se teme, să ne-o demonstreze practic: să ne arate că nu se opune expediției.

— E o manevră, replică Juan.

M'Bizengo îl oprește.

— Ți s-au adus învinuiri grave. S-ar cuveni să răspunzi. Dar fără invective.

— Cer cuvântul, se aude vocea impunătoare a lui Maxim.

De data aceasta nu mai e însă amabil și nici îndatoritor. Vocea lui arc inflexiuni grave.

— În calitatea mea de președinte al Consiliului Astronautic, țin să-l apăr pe Juan, care este membru al consiliului, de orice umbră care ar putea plana asupra lui. Insă aș vrea să se pună capăt oricărei continuări a acestei discuții. Faptele vor dovedi cine are dreptate. De aceea cer, și cred că sunt în asentimentul lui Juan de data aceasta, ca expediția să aibă loc. Există motive suficiente ca s-o justifice. Dar dacă insinuările lui Soln se vor dovedi lipsite de temei, să fie pedepsit. Până la înapoierea expediției orice dispută trebuie înlăturată.

Juan se cutremură sub greutatea loviturii. Sub vorbele aspre şi nepărtinitoare ale lui Maxim se ascunde, de fapt, hotărârea de a se convinge de adevăratul caracter al lui Juan. I s-au redeșteptat vechile îndoieli, și ostilitatea pentru Soln este pur formală.

Discuțiile s-au încheiat. M'Bizengo cere votul conferinței, și votul este concludent. Van este contra. Juan este constrâns să fie de acord și el, astfel încât un singur vot se opune voinței majoritare. Mai sunt o sută de abțineri. Expediția s-a născut în acest moment, într-o luptă înverșunată.

„RESTUL E TĂCERE…”

Viața lui Juan continuă să se desfășoare în modul cel mal firesc cu putință. Acuzația care i s-a adus cu prilejul dezbaterilor este ocolită de toți cei cu care se întâmplă să aibă de-a face. De fapt, o cunosc foarte puțini, numai participanții la consfătuire, căci transmisiunea a fost suspendată, iar în presă n-a apărut

nimic. Cei care o cunosc păstrează tăcere, respectând cererea lui Maxim. Juan își poate vedea liniștit de munca lui zilnică. Dar el știe că undeva, neștiut, un mecanism ireversibil s-a pus în funcțiune, un mecanism care, cu fiecare clipă ce trece, apropie tot mai mult o primejdie cu urmări imprevizibile.

îndată după sfârşitul lucrărilor, Juan s-a întors la vila lui, hotărât să n-o mai părăsească până în clipa în care își va redobândi stăpânirea de sine pierdută și care l-ar putea pierde, la rândul ei. Ajuns acasă, și-a administrat o porție dublă de cafea și, ghemuindu-se într-un fotoliu, a început să analizeze situația în care se află.

În primul rând, a încercat să stabilească în ce măsură plecarea expediției ar putea fi împiedicată. Odată hotărârea luată. Consiliul Astronomic şi pusese pe lucru și în câteva săptămâni lansarea va avea loc. Cunoaște prea bine meticulozitatea devenită proverbială cu care sunt pregătite expedițiile, așa că nu se poate bizui pe eventualitatea unui accident înainte de plecare. Singura posibilitate ar fi să provoace el însuși un asemenea accident, dar în cazul cel mai fericit ar obține cel mult o aminare cu încă o lună a plecării. Fățiș nu se mai poate opune, căci ar întări bănuielile care plutesc asupră-i. Lat acționând pe ascuns, organizând un act de sabotaj, riscă să fie descoperit, ceea ce l-ar compromite definitiv.

După plecarea expediției ar fi putut conta pe vitregia condițiilor de pe planetă. Dar ele sunt acum cunoscute, Consiliul Astronautic fusese pus în temă de experiența tristă a „Andromedei”, și noua expediție va fi dotată cu toate cele necesare pentru a reduce la minimum orice risc. Deci șansele ca expediția să nu se mai întoarcă Sunt foarte reduse.

În sfârșit, mai există posibilitatea ca expediția să nu descopere nicio urmă a lui Dick, dar, deși aceasta ar fi mai probabil decât ca expediția să nu se întoarcă, Juan nu se poate bizui pe o scăpare aproape miraculoasă. O asemenea resemnare i se pare condamnabilă din capul locului și i-ar cere niște nervi de oțel pe care Juan simte de mult că nu-i mai are.

Însumând însă toate șansele — provocarea unui accident. Întârzierea plecării, dificultatea de a găsi urmele lui Dick și stihiile cosmice care se împotriveau expediției —, poate să constate că astfel își asigură posibilitățile maxime de a se salva.

Aceasta este singura cale de urmat pentru el, calea luptei totale, fără pierderea nici unei poziții favorabile.

De aceea, viața lui Juan pare să continue în mod normal, și tactul oamenilor care îl împresoară nu fac decât să-i favorizeze încercările de împotrivire. Departe de a fi suspectat, își continuă activitatea ca membru al Consiliului Astronautic, unde se achită conștiincios de îndatoririle care îi revin în cadrul pregătirii expediției.

În același timp, face tot ce-i stă în putință pentru a-și spori șansele. Și-și îndreaptă atenția îndeosebi spre periclitarea reușitei expediției. Dacă încercarea lui de a sabota lansarea sau de a distruge nava va eșua, să fie măcar îngreunate condițiile în care se vor desfășura zborul și popasul pe planetă.

Principala lui ocupație este adunarea datelor de care are nevoie pentru a-și asigura anonimatul în cazul săvârșirii unui sabotaj. Se interesează pe ascuns unde va avea loc lansarea, când vor începe lucrările pregătitoare, dacă va exista sau nu o pază, cum va funcționa ea în timpul nopții. Îşi pregătește alibiuri și mijloace de distrugere. Și așteaptă un moment prielnic pentru a-și pune planurile în aplicare.

Nedezmințita sete de viață a lui Juan s-a concentrat acum în perseverența cu care urmărește realizarea hotărârii luate. Nu trece o zi în care să nu-și poată spune că a mai adăugat un firicel la edificiul monstruos pe care îl clădește. Dacă o anumită împrejurare nu i-ar fi schimbat tot cursul vieții, poate că rezervele sale inepuizabile și-ar fi găsit o canalizare constructivă, făcând din el un om al cărui nume dăinuiește peste generații. Dar poate că tocmai acea împrejurare i-a scos la lumină resursele, silindu-l să-și apere reputația mincinoasă, iar altfel ar fi continuat să rămână un mărunt ambițios lipsit de o perspectivă mobilizatoare, un om dotat, dar incapabil de a se depăși pe sine și sortit să rămână, pentru totdeauna, purtătorul unui anonimat iremediabil.

Ceea ce l-a făcut să ia o hotărâre deplină a fost constatarea — de altfel.. Știuse cândva şi el, dar intențiile lui i-au modificat felul de. A privi lucrurile — că pe cosmodrom nu se organizează nicio pază, singurele măsuri luate fiind semnele distinctive așezate pe o rază care să asigure securitatea și care avertizau oamenii și vehiculele asupra riscurilor unei apropieri mai mari.

Într-adevăr, nimănui nu i-ar fi trecut prin cap să se strecoare pe cosmodrom pentru a aduce la îndeplinire nu știu ce plan diabolic. Iar în privința lui Juan, cine oare ar fi putut bănui măcar ce plănuiește sau că ar fi în stare să riște așa ușor să se compromită tocmai acum, când i s-au adus în public acuzații pe care numai reușita expediției le poate dezminți. De fapt, majoritatea celor care au votat „pentru” în conferință sunt sincer de partea lui Juan, au încredere deplină în el și nu doresc altceva decât blamarea lui Soln, calomniatorul.

*

A doua zi după conferință, Bătrânul, Nia și Soln au ajuns la vila de pe malul lacului Como. Dinspre culmile Alpilor răbufnește o suflare înghețată. Cerul e înnorat, lacul e brăzdat de talazuri. Căldura ospitalieră a vilei le pare tuturor o adevărată binefacere.

— Pentru început o să vă prepar ceva de băut.

Și Bătrânul se retrage într-un mic laborator unde, uneori, se îndeletnicește cu una dintre ocupațiile care îi produc cea mai mare plăcere.

— Bunicul meu e un gospodar fără pereche!

Când, peste un sfert de oră, se reîntoarce cu o cană translucidă răspândind arome amețitoare, Soln îl salută cu o bătaie din palme. Nia se miră, ştiindu-l mai stăpânit.

— Nu pot să uit vremea când nu eram altceva decât un nepoțel. Dar o arăt destul de rar.

— M-ai surprins.

— Lasă-l. Îl apără Bătrânul, uneori cred că nu știe să mai zburde. Și atunci simt eu nevoia să fac asta în locul lui.

Ea îşi închipuie cum ar putea arăta Bătrânul zburdând.

— Să nu vă frigeți, îi previne, turnându-le în pahare. O toropeală plăcută îi cuprinde pe toți.

— Acum e vremea când se spun povești înfricoșătoare.

Bătrânul se apropie de geam să privească ploaia care a început să se cearnă.

— Dar eu o să vă las să vi le spuneți voi doi. Aș putea zice că sunt obosit de atâta drum, însă nu e adevărat.

Iese, fără alte explicații.

— Azi e vorbăreț, constată Soln.

— Să nu-l lăsăm singur.

— Vreau să-ți vorbesc și cred că a ghicit.

Nia descoperă în tonul serios ceva care îi amintește de plimbarea de pe faleză.

— Nu sunt supărată.

— E vorba de Juan.

În mintea ei învie pentru o clipă nedumerirea pe care o simțise, în primul moment, atunci când Soln îl acuzase pe acesta, de la tribuna conferinței, că s-ar teme de adevărul pe care expediția l-ar putea descoperi. Dar și-a dat imediata seama că propria ei intuiție o conduce spre o concluzie asemănătoare și nu s-a mai întrebat dacă Soln are și argumente mai puțin subiective decât glasul bunului simț. Acum însă înțelege că e vorba de mai mult decât atât.

— La început, credeam că n-o să fiu în stare să vorbesc nimănui despre asta. Pare atât de absurd încât eu însumi mă socot vinovat.

— Poți să nu-mi spui.

— Ție trebuie să-ți spun. Simt nevoia. Bătrânului nu i-aș vorbi însă pentru nimic în lume. Cu toate că mă cunoaște prea bine ca să nu-și fi dat seama că mă frământă ceva. Și mai e un lucru: s-ar putea să mi se întâmple o nenorocire.

— Azi ești înfricoșător.

— Vreau ca taina mea să-mi supraviețuiască. Nu sunt pesimist, dar lucrul acesta e atât de important încât vreau să previn orice posibilitate ca ea să dispară.

— Mă sperii!

— Mai bine ascultă-mă!

— Te ascult.

— Îţi amintești clipa în care, pe malul mării, așezați pe o stâncă înspumată, îţi înlănțuiam gâtul cu brațele? Pe urmă s-a întâmplat ceva care m-a făcut să plec fără nicio explicație. Știam că te dezamăgesc, dar mi-era imposibil să-ți vorbesc. În clipa aceea am avut o străfulgerare. Ți-am spus că am avut un coșmar.

Soln se oprește ca pentru a sublinia ceea ce urmează.

— De fapt, atunci mi-am dat seama că Juan a ucis-o pe Dana. Pe Nia ultima frază a făcut-o să pălească şi-l privește acum pe Soln, fără să fie în stare să scoată o vorbă. Iar el continuă să-i povestească, luând totul de la început și destăinuindu-i cum,

pas cu pas, aproape involuntar, descoperise adevărul în legătură cu moartea astronautei-medic de pe bordul „Andromedei”. I-a redat autopsia, i-a amintit aluzia la semnele de pe mină, în sfârșit, felul în care a surprins legătura dintre toate acestea și zâmbetul Danei, precum și contradicția dintre analizele făcute și declarația lui Juan.

Nu monstruozitatea faptului în sine, ale cărui cauze îi rămân de neconceput, ci evoluția ulterioară a criminalului, siguranța cu cațe își purta haina de erou nepătat și cinismul nerușinat al minciunilor sale constituie lucrul cel mai îngrozitor. Nia își amintește întâlnirea de la club. Îşi amintește a doua întâlnire cu Juan și pentru o clipă e gata să creadă că o căutase pentru că simțea nevoia unei destăinuiri. Dar respinge imediat gândul acesta, care nu se potrivește cu nimic din faptele realității.

— Cum a putut răsări printre noi un asemenea ins?!

E atât de sigură de adevărul spuselor lui Soln, încât nu poate decât să-l admire pentru cutezanța de a fi sfâșiat mitul astronautului-erou, pentru tăria pe care o dovedise suportând povara unei taine copleșitoare. Și ea, care s-a simțit jignită și i-a spus să n-o mai caute!

— Nu-ți fă reproșuri, îi ghicește el gândul, n-aveai cum să bănuiești ce se petrece în mine.

— Spune-mi, ce ce anume te temi acum?

— Nu mă tem. Dar Juan știe că eu cunosc adevărul. I-am spus-o chiar eu, imediat după ce îl descoperisem.

— Crezi că ar îndrăzni să se atingă de tine?

— A încercat să mă defăimeze. Oricum, trebuie să mă aștept la orice din partea lui. Deocamdată, n-am probe și nu pot cere sprijinul nimănui. De aceea s-ar putea să încerce.

— Crezi că expediția îl va demasca?

— Altfel nu s-ar teme.

— Acum nu mai ești singur.

— Tu nu te poți expune. Numai tu cunoști adevărul, în afară de mine, și el nu trebuie să afle.

— Poate că o și bănuiește.

— Nu. E sigur că n-o să vorbesc nimănui. Și apoi nici nu știe precis ce anume știu, și este în avantajul nostru.

Tăcere. Minute în șir, niciunul nu scoate o vorbă. E o discuție definitiv încheiată şi n-o vor pomeni niciodată. O convenție

tacită îi leagă. Dar amândoi simt că între ei s-a așternut o umbră, a cărei prezență apăsătoare îi va urmări până în clipa când totul va fi dat în vileag. Îşi dau perfect de bine seama că în calea apropierii lor s-a ivit o barieră pe care o vor putea trece doar dacă dorința le va fi mai puternică decât orice.

După un lung răstimp, Soln se ridică.

— Să văd ce mai face Bătrânul. Bănuiesc că ne prepară ceva de mâncare.

— Ai un bunic grozav.

— Vino și tu.

Se îndreaptă împreună spre laboratorul culinar, unde, la fel ca și în cabinet, domnește suveranitatea absolută a Bătrânului. Dar stăpânul nu e aici. Pe Nia o surprinde ordinea desăvârşită în. Care conviețuiește totul.

— Nu seamănă de loc cu cabinetul.

— Anume nu te-am prevenit.

— Parcă ar li vorba de doi oameni diferiți.

— Sunt chiar mai mulți, și pe toți îi poartă în sine. Îl caută în cabinet, dar nu e nici aici.

— Se vede treaba că se odihnește, totuși. Ajunși la ușa dormitorului, Nia se oprește.

— Intră tu.

Soln ciocănește ușor în ușă, dar fără niciun rezultat. O întredeschide și aruncă o privire înăuntru. Bătrânul e lungit pe pat.

— Nu prea doarme el ziua.

— Zicea că e obosit.

— Să-l trezesc?

— Lasă-l.

Se întorc amândoi în salon. Nu se pot regăsi. Îşi amintesc aerul de glumă nevinovată al discuțiilor de altădată. Dincolo de geam, ploaia țârâie fără întrerupere. Nu te îndeamnă de loc la plimbare.

— Mă duc să-l trezesc.

— E singura soluție.

Nia își pierde răbdarea tot așteptând și, până la urmă, se îndreaptă și ea spre dormitorul Bătrânului, deși știe că nu prea se cuvine. Ușa e larg deschisă și șovăie dacă trebuie sau nu să se arate în prag. În cele din urmă îndrăznește totuși.

Bătrânul e tot lungit, cu fața în sus, și mâinile desfăcute îi atârnă moale. Soln, în picioare, îl privește împietrit și parcă n-a auzit pașii Nici, care s-a oprit în prag. Trec câteva clipe. Apoi întoarce capul spre ea, știind că trebuie să fie acolo, și rostește cu un glas lipsit de orice expresie.

— A murit.

Carpul și-a pierdut deja căldura. Murise probabil cu mult în urmă, imediat după ce i-a părăsit. Nu se mai poate face nimic. Fața e senină, fără zâmbet, dar fără să fie desfigurată de clipa neființei. Un somn lung, fără chinuri și fără sfârșit.

Nia se apropie de Soln și nu îndrăznește să-l atingă. Dar ar vrea să-l strângă la piept și să-i întoarcă fața de la vederea celui care fusese un om.

— Cred că așa își dorise să moară.

În cuvintele lui e atâta liniște și atâta iubire încât Nia izbucnește în lacrimi. Soln îi ascunde obrajii la pieptul lui și o mângâie, abia atingându-i părul cu degetele.

*

Partea cea mai delicată a planului este procedeul practic prin care să distrugă astronava. Juan s-a gândit zile în șir la lucrul acesta, și în cele din urmă a descoperit o modalitate prin care orice urmă va dispărea. Nava este verificată amănunțit încă cu o săptămână înainte de lansare și e gata de start. Apoi urmează îmbarcarea proviziilor, a combustibilului de rezervă și a tuturor materialelor necesare. În sfârșit, în ultimele trei zile, echipajul face o acomodare cu ambianța în care va urma să-și petreacă doi ani din viață şi, în cele din urmă, se dă semnalul. Lansarea se poate conduce fie direct de pilotul navei, fie de pilotul automat, sau se poate dirija din clădirea comandamentului. De cele mai multe ori, pentru o siguranță deplină, se îmbină toate aceste trei conduceri, deși fiecare în parte ar fi suficientă.

Ideea lui Juan este de a provoca lansarea navei imediat ce verificarea va fi încheiată. Încărcarea se face zi și noapte, fără întrerupere, dar în perioada de acomodare cosmodromul este frecventat numai în timpul zilei. Cel mai nimerit ar fi să încerce acest lucru în ultima noapte dinaintea zborului, când absolut toată lumea se odihnește în mod obligatoriu.

Dificultatea cea dintâi este că trebuie să pătrundă în cosmodrom, în sala centrală, și să dirijeze lansarea fără să lase

niciun indiciu. Trebuie însă mai întâi să se asigure că astronava n-are sistemul de siguranță pus în funcțiune și pentru asta e neapărată nevoie să urce pe bord. Apoi drumul până la comandament, decuplarea tuturor înregistratoarelor, lansarea și restabilirea legăturilor blocate. Un ultim control. Și, în mare grabă, înapoi, la vilă. Totul nu trebuie să dureze mai mult de o oră. Juan își va relua somnul, iar a doua zi se va constata că nava a dispărut fără urme și fără ca aparatele să înregistreze o eventuală lansare.

— O dispariție sublimă!

— Astronava-fantomă!

— Reînvierea vechilor mistere!

Juan vede deja titlurile uriașe ale marilor cotidiane.

Și-a pregătit și alibiurile. Kilometrajul de la automobilul cu care va face cursa a fost tocmai înregistrat la o reparație recentă și de atunci nu s-a mai clintit. În noaptea acțiunii îl va desface și apoi va pune sigiliul la loc. Arc toate cele trebuincioase pentru această operație. În sfârșit, în seara respectivă va invita pe cineva la el și-l va reține peste noapte. Are un vechi cunoscut cu care a. Repetat de câteva ori figura aceasta. Dormeau în camere separate, alăturate şi-l obișnuise cu ideea că el doarme sforăind. A înregistrat un sforăit zdravăn și magnetofonul funcționează toată noaptea. Își va lăsa deci invitatul în camera destinată lui, apoi se va retrage în propriul său dormitor și după un sfert de oră — adormea repede — va declanșa „sforăitul”. Va pleca, iar după o eră, când se va reîntoarce, îl va trezi pe invitat, speriat, ca să-i ceară ajutor. Trebuie să simuleze o criză de nervi și dacă va reuși să fie internat și în spital e cum nu se poate mai bine. Va fi în afara oricăror bănuieli.

Zilele trec neobservate, și planul se apropie tot mai mult de desăvârșire. Juan își anunță din timp invitatul, și acesta îi răspunde cu multă plăcere. În după-amiaza din ajunul lansării se înființează la vila pilotului, unde are parte de o primire cât se poate de afectuoasă. Seara trece într-o lungă dezlănțuire de veselie, cu mâncare, băutură și vizionări de emisiuni-revistă. Invitatul e un om chefliu, dar de o bunătate rară. Singurul lucru de care se teme Juan este ca petrecerea să nu se prelungească prea mult. Așa că, la ora pe care și-o fixase dinainte, contenește cu râsul și, afişând o mină vlăguită, se declară istovit.

— De când cu grijile din consiliu mi-am pierdut rezistența de altădată.
— Atunci să-mi iau tălpășița.
— Nu. Te rog să rămâi. Mi-ar face plăcere. Și apoi nu mă simt prea bine. Mâine dimineață însă te voi însoți până în oraș.
— Începe să devină obicei.
— E rău?
— De ce ar fi! Rămân. Și nu mă mai conduce. Deja îmi cunosc drumul și dormitorul. Somn ușor.
Invitatul se retrage în camera cu care a început să se obișnuiască. Înainte de a pleca îi aruncă din prag:
— Dar să sforăi mal încet.
Se dezbrăcă și se culcă. Și, conform unui reflex, după câteva minute ține să-și spună:
— Acum va începe!
Într-adevăr, de alătur! Se aude bâzâitul ușor pe care îl scoate magnetofonul, conform planului lui Juan. El însă nu se mai află în cameră: s-a așezat deja la volan și, cum aleea coboară, parcurge primele sute de metri fără motor, ca să nu facă zgomot. Apoi își vede liniștit de drum.
Acum întreaga lui ființă s-a cabrat și, cu toate simțurile încordate, ascuțite la maximum, așteaptă să i se arate în față cosmodromul, gata să intre în acțiune. Trece peste pod. Jos, la câteva zeci de metri, râulețul mugește înfundat. Juan aruncă, în treacăt, o privire spre abisul lăptos. Un fior rece, rău prevestitor îl cuprinde. Se mișcă aproape automat. Străbate pădurea, ocolește orașul și peste încă cinci minute intră în parcul care înconjură rampele de lansare.
Platforma uriașă, acoperită cu dale de beton, o parcurge în plină viteză și oprește exact la piciorul astronavei. Bezna e atât de adâncă încât nu se distinge decât fâşia ce cade în fasciculul farurilor. Juan coboară și cu o lanternă oarbă dibuie ascensorul, care îl poartă până la intrare. În astronavă se descurcă ușor, cu toate că s-a defamiliarizat de ambianța aceasta în care crescuse. Deconectează sistemul de siguranță, pune motoarele pe zbor și revine la ascensor. Ajuns din nou pe platformă, se repede spre automobil, dar o sclipire orbitoare îl paralizează pentru moment, iar lanterna scăpată din mâini se sparge. Și, încă înainte de a se dezmetici, aude glasul lui Soln:

— Te așteptam.
Un glas sec și puțin batjocoritor, revărsat din noapte, peste uluiala lui Juan. Dar uluiala se transformă într-o furie de animal turbat, și pilotul se năpustește asupra celui care ține în mină proiectorul care l-a surprins. Soln se ferește şi-l avertizează pe adversar:
Sunt înarmat.
Ferindu-se însă, raza proiectorului cade peste mașina lui Juan, și acesta se repede spre ultima lui salvare, atât de repede încât Soln îl pierde din vedere.
— Nu-mi scapi tu, strigă când mașina pornește în viteză și urcă în fugă în automobilul lui, care așteaptă alături.
Urmează o goană nebună ai cărei martori au fost doar noaptea și asfaltul. Juan, aplecat peste volan, accelerează la nesfârșit. Incapabil să mai gândească ceva. Prezența obsedantă a omului care l-a urmărit pas cu pas, ca o mustrare de cuget, l-a scos din minți.
N-are cum să-și spună că fuga lui a devenit inutilă, dar simte totuși un sfârșit implacabil, care îl înfioară, îl înfricoșează. Pe rând, bornele șoselei i se perindă pe dinaintea ochilor, aduse la lumină de pata farurilor. Mintea rătăcită caută totuși o soluție. În zadar se zbate, cercul nemilos se strânge tot mai mult, silindu-l să se predea. Singura alternativă este moartea. Gândul sinuciderii i-a apărut brusc, ademenitor, ca o ispășire. Și când podul îi fulgeră în față, adus la culmea deznădejdii, răsucește cu toată tăria volanul spre dreapta, proiectându-și automobilul peste balustrada sfărâmată. Are o sclipire de luciditate și abia acum își dă seama de ceea ce s-a produs. Dar este prea târziu. Nici nu mai simte durerea.
*
Liniște. O liniște ciudată, albă, fără ecouri. Și undeva, o pâlpâire, care se aprinde și se stinge în răstimpuri rare. Apoi din nou liniștea, atotcuprinzătoare și inepuizabilă.
. Primul semn al mișcării a fost legănarea multicoloră a luminii. Cândva ar fi știut că s-au deschis pleoapele. Acum nu simte decât o amețeală fără contur, și pentru o clipă totul dispare într-un întuneric desăvârșit. Dar pleoapele se desfac din nou, lacome, retina se năpustește asupra razelor și jocul acesta se repetă până când o pată diformă se desprinde din

caleidoscopul de umbre și lumini și capătă linii tot mai deslușite. Petele se multiplică, liniile se întrețes, se împlinesc și dintr-o dată tabloul acesta dobândește și profunzime, și sens. În memorie îi stăruie un sunet articulat, și buzele lui Juan rostesc șovăitor:

— Soln…

— S-s-t!

Efortul a fost prea mare, și conștiința se cufundă iarăși în somnul fără dimensiuni. Oare sunt clipe, ore sau ani?

Acum ochii deschiși redescoperă obrazul lui Soln și dacă buzele tac e o dovadă că undeva s-a înregistrat un avertisment. Dar lumea e limpede și ochii și-au amintit că se pot roti. La început, totul se sparge ca o apă plesnită de piatra unui copil. Punctele capătă o continuare, închizându-se în cercuri, îmbătătoare.

Brusc, Juan își redobândește memoria. Îl privește din nou pe Soln și încearcă să se miște. Se simte în primejdie. Însă mișcările îi sunt inaccesibile. Zace zdrobit, cules în bandaje, înfofolit și peticit, și din mormanul de cârpe albe se disting numai doi ochi care au prins viață și buzele inerte. Treptat, înțelege că se află într-un spital și că Soln îl îngrijește. Este neputincios și trebuie să accepte situația învinsului fără drept de apel. Înțelege că încercarea lui de a-și curma viața n-a izbutit. O clipă se lasă învins de disperare.

Apoi în câmpul lui vizual apare o nouă figură. Juan o cunoaște de undeva, dar nu-și poate da seama despre cine este vorba. Face un efort deosebit ca să-și amintească. Cei doi oameni schimbă cuvinte pe care el nu le poate auzi. Și, în clipa în care celălalt este gata să se retragă, Juan îl recunoaște: Dick!

La început se socotește probabil victima unui coșmar neobișnuit, și singura modalitate de a se convinge că e treaz este clipitul. E treaz, într-adevăr. Deci e Dick.

Poate că dacă ar fi în stare ar începe să se întrebe cum de a ajuns până aici omul acesta pe care îl părăsise pe o planetă moartă, pradă razelor nocive ale Stelei Q. Cum a supraviețuit și cum de și-a putut regăsi oare el omenirea? Dar nu poate decât să constate că Dick este viu, că este aici și, în același moment, înțelege că tot adevărul, dar absolut tot adevărul este deja cunoscut.

Expediția a plecat și s-a și întors. Au trecut deci doi ani. Oare numai doi ani?

Adevărul. Atunci de ce nu l-au lăsat să moară? De ce îl readuc într-o viață pe care el a părăsit-o o dată? De ce îl silesc să trăiască?. L-au iertat? Să-l ierte? Nu. Asta ar fi cu neputință. Atâta lucru poate să-și dea seama și singur.

Ce vor?

În sfârșit, Juan descoperă cauza grijii lor. Vor să-l readucă la viață. Vor să-i restabilească sănătatea și vigoarea. S-au chinuit probabil ani de zile să-l salveze. Pentru că n-au vrut să-i recunoască dreptul de a se judeca singur… Nu sunt de acord cu sentința pe care el însuşi și-a dat-o.

Juan știe că îl așteaptă judecata oamenilor, o judecată necruțătoare, dar dreaptă și în același timp inevitabilă. Și se cutremură. Dar undeva, într-un ungher al sufletului, îi înmugurește, ca un zâmbet, o geană de senin.

SFÂRŞIT